

Megh nem fogyatkozyk
Ezeketh hogh halla Magda-
lumbely maria monda
Een tyztelendew vraÿm ne<e>ktek
5 az wr isten megh halalya
ty io akarattokath de enne-
kewm wgh teczczyk hogh
incab illic az ew zokott zalla-
sara teernÿe az en hazamhoz
10 ees mÿkeuppen eez koraigh een
nekÿ zolgalo leanÿa voltam
ees mÿndenben nekÿ zereteettel
es tÿztesseeghel zolgaltam
eze(m)nkeppen matoolfogwa incab
15 erewkedem een magamat mÿgh
ewleek nekÿ zolgalatra adnom
Azeerth een zerethew azzonÿom
ne vtaalÿad megh te zolgalo
leanÿodath teer be [ʔhz] ha<a>zadhoz
20 Merth az een ha<a>zam te haazad
ees een tÿeed vagyok

(*VD/Bon: MVC*) „Domina mea precor . . . ut eamus ad domum nostram . . . ipsa
vestra est, et omnia mea vestra sunt.”

Megh nem foghatkozni
 Ezekech hogor halla Nagda
 Lumbely maria monda #3
 Een tyz telendew vraijm neket #4
 az ve isten megh halalya 55
 ty io akazattokats de eme
 kem wgh tezezijk hogor
 inas illic az cu zokott zalla
 fara teerije az en hazambor
 ces mykceppen ces koraigh an
 nekij zolgalo leaniya voltam
 ces mynidenben nekij zerevettel
 ces tyz tessceghel zolgaltam
 ezemkppen matwlsogwa inas
 crewketem een magamat mygh
 cirleek nekij zolgakatra adnom
 Azeceth een zerevew azonijom
 ne vtaalyad megh te zolgalo
 leaniyadats teer te hazadior
 Merth az een hazam te haazad
 ces een tyced vagnok

112
56v

ees valahowa kÿ keleendez
Myndenewtt vtannad ees veleed
lezek mÿnden tyztesseeghel
ees zolgalattal ees mÿnd
5 Ezewkre e keserues anÿa
semmÿt nem felele Sem
kedeegh Iosephnek ees Nico
demusnak kere sewkre de chak
Kenwes zemmel neez vala
10 Ianosra varuan ew akaratÿat
e dologba Ianos kedeegh monda
Jstennÿek valaztottai keell enne-
kem atÿ io akarat tok ees mon-
daastok de Ennekewm wgh
15 teczcÿÿk ees alkolmasnak
lattatyk hogh menÿewnk azon
helre holotth tegr nap vronk
az vachorath thewe ees vgÿan
ottan varÿÿwk vronknak zenth
20 akaratÿath Mÿtt towabba
akar velewnk () tennÿe

(VD/Bon: MVC) Ipsa se inclinans humiliter, et gratias agens, respondit se esse commissam Ioanni. Quibus Ioannes . . . respondit, quod volebat eam ducere in montem Syon in domum, in qua magister cenavit heri sero cum discipulis, et ibidem stare cum ea volebat.

ces valakoua Py Keleendz
 Myndeneutt vtamad ces velerd
 lezet mynden turessbegsel
 ces Zolgalattal Ces mynd
 ezewtze e keserues Anna
 semmijt nem felele Sem
 Fedeges Josephnek ces Nico
 demusnak keresztet de druk
 kemeres zemmel neezvala
 Janosra varuan cu akaratiját
 e dologba Janos fedeges monda
 stemmek valasztottai keell eme
 pem atij io akaratok ces mon
 daastok de emekewm vgy
 tezezijt ces alkoholashak
 lattatyt hogz menyewnt azon
 helic holottá tegnap vront
 dz unchorath theue ces vgyan
 ottan vuzijwt vrontnak zent
 akaratiját Mijtt towabba
 akaz velenk * termije

E keserues anÿa mÿnd addeegh
semmÿth nem felele de Ianosnak
ez akaratÿara monda Kell
ennekem zerethew fÿam the io
5 akaratod Ees e mondwan Indula
ees <a> kapura hog iutanak az
ew keserewseegghel be tewlth
zÿwe vÿonnan megh keseredeek
ees monda (O) Jesus een edes
10 fÿam Kÿ vaġ seteetsegbe iarok-
nak velagossaga ees mÿdenek-
nek byzon wtha ees mÿnden
thewelygheéknek bÿzon vezee-
re Mykoron een e kapunn the
15 vtannad kÿ mentheem ees be
iettem, iartam mynden thewelghe<e>s
nekÿwl batorsaaggal ees ziwem-
nek mÿnden nagh vïgasagawal
Mÿeerth kedeeġh ÿmma elewttem
20 nem latlak ees velem nem vagh

E keseruef Amja mynd addegh
semmyth nem felele de Janofnak
ez aparatjara monda Kell
emmekem zerethern fijam tseio
aparatod Ees e mondinan indula
ees kapura hogj intanak Az
ew keseruefseggel be twlth
zywe vyoman megh keseredek
ees monda Jesus een edes
fijam Kij vag setectsege iazok
nak velagossaga ees myndenek
nek byzon wtosa ees mynden
tsewelygseeknek byzon veze
re Mykon een e kapunn tse
vtamad Kij mentseem ees be
lettem iazam mynden tsewelygse
nekijwl batosaaygal ees zuem
nek mynden nagh viga sagawal
mycectes fedeges ymma ckwtem
nem latlak ees velen nem vagh

113
57r

114
57v

Azeert imma budosom ees thewel
ghek Mÿnth a me(r)zewbe a paztor
nekywl valo baran kÿ feel () a
fene farkasnak zaiatol azeert
5 zerethew fÿam howa mennÿek
nalad nekywlen kÿhez fogÿam
een arua feiemeth yme nem
tudom Mÿnd e(r)zekeeth ees ezek-
hez hasonlo ÿgheketh olÿ nagh
10 kenÿerewletesseeghel ees ol nagh
keserewseghes syrassal mongÿa
vala Hog az () vczanak
keeth feleen kÿk halyaak vala
Nemelyek a palotanak ablacara
15 Nemelyek a kapura kÿ a<a>lnak
vala Ees kÿwel kÿklatyak¹ vala
Nem chak a kenyerywlethews
zÿwÿw azzonÿallatok de
meegh a kemeen zÿwÿw
20 ferfyak ees hozÿaya keepest
teeznek vala nagh keserewse-

(Ber) „Vae mihi, fili, quo vadam, carissime, ubi me vertam?” (VD/Bon: MVC) Sed et boni homines compatiebantur eidem, per quos transibant, et movebantur ad fletum.

¹ A második *k* valószínűleg utólag került a helyére.

Zeceth mma budom ces tsewel
 gdek Nijntz a mezevce a pazaz
 nebyol valo bazan kij feel a
 fene farkasnak zaratol Ze. it
 Zecetsew fjam howa memijek
 nalad nekivlen tijesz fogijam
 cen auva fewmeth yme mm
 tudom Mijnd ezceptos ces ezek
 kes hasonlo ijgseketh olj nagh
 kemerevletesszegyel ces ol nagh
 keserevletesszegyel surassal mongha
 vala hog az vczanak
 fectz felecn kijt halyaak vala
 Nemeletnek a palotanak ablatara
 Nemeletnek a kapura kij alnak
 Vala ces fijvel kijlatnak vala
 Nemeletnek a kemerevletsew
 Zijwiv dzonjallatok de
 megh a kemerev Zijwiv
 fcsyak ces hozjanta kepeft
 teznik vala nagh keserevlet

ghes syrast ees az aioitatos
azzonyallatok rag<a>gyak vala
palastyokath, hozya eggesewl-
nek vala ees ekkeppen nagh
5 sereghel ees keserew sirassal
keweteek ewteth Mÿnd az
vacharalo haziglan Ees be
mene a hazba keeth fele the-
kenthe ees monda Janos zerethew
10 fyam meliÿk az zeek kyn
ÿwle mestered az aztal melletth
eez estwe Kÿth nekÿ megh mu-
tathwan nem ewle reaia de
altal eseek raita ees leen mÿnth
15 holth elewen Kÿth Janos lath-
van eleibe alla ees monda
een tÿztele<e>nde azzonÿom ÿme
neked vagÿok adwan fyw
vÿzett, ky nem vagÿok melto
20 hywattatnon zolgadnak

gry syraff ces az aioritatos
azzonhalkatop zaggyjak vala
palasnyokatoz hozna egge sevl
nek vala ces ekkeppen nagoz
seleggyzel ces kesereu suassal
kewetrek ewreth Nynd az
vaccaralo haziglan ces be
mene a hazba keeth feletse
kentse ces monda Janos zereuseu
fham melijik az zeek kyn
iivle mestered az aztal melicetg
egefwie kijtos neky megg mu
tatxwan nem ewle zcaia de
altal eslek zaita ces leen mijnth
holth clewen kijth tanos laetg
van cleibe alla ces monda
een tijstefende azzonijom ijme
ncked vagijok aduan fhu
vijzett ky nem vagijok mrlto
nyvattitnon zolgadnak

115
58r

116
58v

Keerlek tagohadmegh a keserew-
segheth ees zerezÿewnk valamÿt
ennedvalooth hogh mÿndenes-
theel a keserewsegbe el ne fogÿat-
5 kozÿaal Ezenkeppen mÿnd az
aioitatos azzonyallatok vigaz-
taliak vala ees keerlelyk vala
ewteth De mÿnd ezekbe e
keserues anÿa semmÿt ezebe
10 nem veezen vala Merth a kese-
rewseghe syrasba eel bagÿa-
doth vala Hogh be telyeek
az zenth iras kyth ieremias
propheta ygh irth mondwan
15 Sirwan syra mÿnd eeczaka
ees ew kenÿwe orczaÿan ala
folya ees nem leen ky meegh
vigaztalhassa mÿnd ew
rokonsaghÿ kewzzewl ees
20 ew sirtaba ygh mondwala
(O) Iÿesus ihesus kÿth feewld

(*VD/Bon: MVC*) Tandem Ioannes rogans ut desisteret, consolatus est eam . . . ut parumper comedat, ad comedendum confortat, quia adhuc ieiuni sunt. (*Thr 1,2*) Plorans ploravit in nocte, et lacrimae eius in maxillis eius, non est, qui consoletur eam ex omnibus caris eius.

Fecerlek tagobhadmegh a keszew
 segheth ces zereziclonk valamyt
 emmedualatog hogz myndenes
 tihel a keszewsege el ne fogyat
 koznaal ezenteppen mynd az
 anolatog azzonnyallatok vigaz
 taliaq vala ces fcerlelyk vala
 ewteth de mynd ezekke e
 keszew dnyja semmyt ezekke
 nem vezem vala Meret a kesz
 zewseges szrasha cel bagya
 dotz vala Hogz be te lyek
 az zenth iras tyth uzenmas
 propheta ygh irta mondwan
 Szivan szra mynd eozaka
 ces ew tenywe orozajan ala
 folya ces nem leen ty megh
 vigaztalhassa mynd ew
 zokonsagom kewzewl ces
 ew szraba ygh mondwnla
 Jeshu ihesus tyth fcewd

Mennÿ ees a thengheer.
nem foghatwala azth eez
napon az kew koporso magaba
rekezthee (*O*) ihesus Jhesus Kyt
5 () mÿndehatho¹ atÿa wr
isten ada ennekewm ees een
adaam eez velagnak Eez velagh
adaa a keennak a keen adaa
a halalnak Ees az ew hala
10 la ada mÿnekewnk emberek-
nek erewk eletewth Amen

Edes anÿa bodog anÿa veragh
zÿlew zÿz maria
15 Mÿkoron Lazlo kÿralne
Anna Azzon ez velagbol
kÿ mwle² Germøk agyaba
Zenth Maria magdolna azzon
20 napÿa tajÿaba ezor tzaz
hatod eztendbe

¹ Eltte vakarás miatt a papír kilyukadt.

² Feledkenysgbl maradt le a sz végéről a *k*.

Athyanak bølcheseghe isteny
Bizonsagh vethernenek ideieen
christus megh fogattateek az ew
thaneithvanýtwl eyel el hagÿat-
5 tateek Sidoknak arwltateek
adatek ees kenzateek

Napnak elsew ideieen ihesus el viteteek
pÿlatusnak eløthe hamÿssan vadol
10 tateek Kezeeth ott megh kethezwen
nyakon veretteteek Mÿnth megh
prophetaltakwolth arczwl hagÿap-
tateek

15 Napnak harmad ide<i>en fezeÿtenÿ
kealtak Megh mewetesnek vtanna
barsonÿal ruhazak az ew zenth-
seghes feÿeeth thewyssel koro-
nazak Kennÿath vallan vysely
20 a kennak helÿre

(*AH XXX, 32—3*) Patris sapientia, veritas divina, | Deus homo captus est hora
matutina, | A notis discipulis cito derelictus, | Iudaeis est venditus, traditus, afflictus.
| Hora prima ductus est Iesus ad Pilatum, | Falsis testimoniis multum accusatum. |
In collo percutiunt manibus ligatum, | Vultum Dei conspuunt, lumen caeligratum.
|¹ „Crucifige” clamitant hora tertiarum, | Illusus induitur veste purpurarum, | Caput
eius pungitur corona spinarum, | Crucem portat umeris ad locum poenarum. |

¹ HA 1572: Conspuentes faciem, ut est prophetatum.

Atqj anakt bplehstghe stemj
 versonfags vethvrmmp ideren
 elyftus megh foguttatert dz ew
 tthmretghvunjavol eyel el haggat
 taterk Sidoknat aavltateek
 adant ces kenjatek

Napnat elstew ideren ihus el vntatek
 pylaandnat elqtar kamijssan vadol
 ceterk tejereth oit megh krasjzen
 nyakon vevetteteek Aynch mrggh
 propertalekvolch diezuel haggap
 taterk

Napnat kamad ideren fezyttenij
 kealtak Nrggh mruvtefirt vramm
 barfomjal rchazak dz ew zench
 segars fejereth tgevyssel koro
 nazak krmijach vallan vyssely
 Alkemat hetye

119
60r

Naphnak hatod ideien ihesust megh
fezeyteek kennyaban megh
zomjwla epewel kenzateek
keeth tolwaynak kezettee
5 bynesnek iteelteek a kegetlen
sydoxtwl meeagh megh karwm-
lattatek

Napnak kylenced ideien keges
10 ihesus megh hala ew zenth
atyath keialta lelkeeth nekj
ayanla Egh viteez ew zenth
zyweeth am altal ewklelee
fewld ottan megh remole nap
15 megh sethetole

Kereztfarol le veveek vecher
nyenek ydeieen Eröseghe
megh marada ew istenseghebe
20 Elyen halalth zenvede eletnek
orwossaga Oh merth am

Hora sexta Iesus est cruci conclavatus, | Et est cum latronibus pendens deputatus, |
Prae tormentis sitiens felle saturatus, | Agnus crimen diluit sic ludificatus.
|¹ Hora nona Dominus Iesus exspiravit, | „Heli” clamans animam Patri commen-
davit, | Latus eius lancea miles perforavit, |² Terra tunc contremuit, et sol obscura-
vit. | De cruce deponitur hora vespertina, | Fortitudo latuit in mente divina, | Talem
mortem subiit vitae medicina, |

¹ Kódexünk latin szövegében (63/4–5) az itteni 5–6. sor helyén ez áll: Sinister eum reprobat latro sceleratus.

² Kódexünk latin szövegéből (63/10) ez a sor hiányzik.

Naphnat haced idren chuff mugh
 fezyteet kemijahan mugh
 zomijula epelwel kenzatet
 fertoz wluwajnat fezzitser
 bymsutk uterlectet d fegetten
 sydetiul mugga mugh kazzim
 lattat

Naphnat kyslenad idren fegy
 dny mugh kala ev zench
 atyath kenala keltrety mky
 ayamla egas vitez ru zench
 zyurath am aleat ewthet
 feuld ottan mugh zemple nap
 lugh sthryph

k vryssful levrut vithel
 nyrmf ydenen krostegar
 mugh masada ew istenskygh-br
 elyren kalalah zenude elcomt
 ornossaga Oh muth am

120
60v

hanÿatta feközÿk dichõsegnek ko-
ronaya

Completanak ÿdeieen koporsoba
5 heliheteek cristusnak nemes
testeeth eletnek remeensegheeth
Zenth kenettel kenetÿk irasok
teleenek Een zÿwemnek nagh
gongÿa christusnak halala

10

Ez zenth ÿmadsagokath || <aiõytatossaggal> christe nekõd
aian(?d)lom ees hala adaassal Merth
te nagh zerelmedbawl nagh kenth
eerthem zenvedeel Leegh nekem

15 vigasagon halalomnak ydeÿeen

Emlekeziel kerezthien az aldot ihesusrol
artatlan halalarol nagh keen valla-
sarol zenth veere hullasarol nõo-
20 morusagarol kÿt te eerted zenvede
ew nagh zerelmebew

Reghen paradichomba valaal
meltosagba istennek malaztÿaba

Heu, corona gloriae iacuit supina. | Hora completorii datur sepulturae | Corpus
Christi nobile, spes vitae futurae, | Conditur aromate, complentur scripturae | Iugis
sit memoriae mors haec mihi curae. |¹ Has horas canonicas cum devotione | Tibi,
Christe, recolo pia ratione, | Ut qui pro me passus es amoris ardore, | Sis mihi so-
latium mortis in agone.

¹ Kõdexünk latin szõvegébõl (64/10) ennek a versszaknak két sora hiányzik.

Wanpata febzijt dichosegnit fo-
ronaya

Complectamat ydenen popozsaba
heltzertt crustusnat mmy
tstertt eletmt zemernsogzertt
Zentch kemttel kemtijt zasok
tekermt Een Zjwammte nagh
gongya crustusnat halala

uoijentossagga
Ez Zentch ymadfagotach xpc mtied
auandom ey kala adassal Mvch
te nages Zentchmedberel nagh Zentch
vrtatm Zentchedel Leegh mtm
vngafagun halalammnat ydenen

Emktyzertt pteztgum az aldwitmszol
betacten halalazol nagh kmn palla
faut Zentchvren hillaafaut mjo
mozusagazol kyte certid Zentchd
em nages Zentchmedber

Zvngum pavadihomba valaal
mttosfagou istumt malagtyaba

nagh artatlansagba Azwtan
teremteednek eseel foksagaba
Mykor gonossagodeerth esseel
haragyaba

5

Teghed onnan kÿwethe eez
gyarlo velagba ees siralmnak
vølgebe ew nagh haragyaba
te nagh bønøs voltodeerth barom-

- 10 hoz hasonla hogh bønød megh
esmernd ez nÿomorwsagba
Az vtan menÿorzagbool te read
thekeenthe latwan nagh nÿa-
valyadath raÿtad kønørøle menÿbewl
15 eerted le zalla az zyznek mehebe
eøltøzeek zerelmedeerth byzon
emberseegbe

- Harmiczharom evigleen te neked
20 zolgala nagh nÿomorusagaban
eerteed megh farrada Leen the
idwesseggednek zenthsegghes peldaÿa
ees (keseø) keserø bynednek keges
megh valtoÿa

nages aittatun fagba dzuntan
 tere merdurt xstel fof fagaba
 Mykoz yonoff agodteth effel
 hauagjaba

123
124
61

Tegsed oman fijerite ez
 gyoale velagba by fzealnnap
 Volgebe ru nages hauagjaba
 te nages bonos valodteth lantom
 ez hufonka hogh bonpd migh
 xfurim d ez nyomoz fagba
 Iz vian minjaz fagbaol tzead
 tere bernefe latvan nage nja
 valyadate zaijad fongzole minjben
 rited le zalla az zozzet m hett
 eolozzet zezeln derzet byzon
 chabrefger

havmechazom evigleru t m k d
 zolgala nages nyomoz fagaban
 ezzed migo fuzada Len tot
 idwef fagbaol zentstapoz peldija
 by fufp fofzo bymedur faget
 migo valtoija

122
61v

Te erek foksagodeerth ew megh
foghtateek kegetlen byneideerth
megh ostoroztateek mennÿeÿ
koronadeerth tÿwysse koronaztatek
5 te keserø kenodeerth keserwen
kenzatheek

A kemen kereztfanak kenn(j)ÿath
rea ve<e>ve ew kennÿanak helyere
10 nagh kennal vysele a te kegetlen
bÿnedeerth ewteth megh fezeÿteek
dragalatos zenth vereeth erteed
mÿnd ky øtteek

15 Oh halando kereztyen ezeketh
megh mongÿad Edesseghes ihesusnak
kennÿath megh gondolÿad
keserø zenth halalaat zyvedbe
forgassad hogh halalod ideÿeen
20 zenth zÿneth lathassad {Finis}

Te erck fetsagoderick en migh
 foghtacker tegetten bynderick
 migh oftozeacker mungij
 fozonaderick tijwysstl toonhazet
 te fesezo tenaderick fesezorn
 tenzackte

A kermen ferezfanak kemijack
 sea vire en kemijanack bichere
 nages kemal vifete a te tegetten
 bynderick ewerick migh ferytack
 dragalack zench vererick viced
 mijnd by oterck

Oh halando ferezyen ferebeth
 migh mungijad edestgijp itufu
 kemijack migh gondelijad
 fesezo zench halalack zyver
 ferytack hugh halalad weryn
 zench zyverick lachassad f

**Ihesus Maria vrnak neweebe
Kezdetyk zenthsegos eletnek
moggya**

- (M)Indon iol ve<e>ge ezebe hog
5 embor isteny iozagnak eel
halgatasaeert esyk kesertetbe
ees ordognek torebe kyrt roper-
tus doctor ekkeppen bizoneit mond-
wan hog meegh az angyalok
10 ees, esz zileink ees iozagnak
eel halgatasaeerth esenek el
Merth nem adanak halath a
teezmeezeth zereent valo iozag-
rol Kyben az wr isten ewketh
15 teremthe Azeert wgh illeek hog
istentol okes elhagyattassa-
nak Myert istenth okes el
hagyak Azeerth kyky mynd

Thus manna vnaak neurede
 Pezdeyk zenth segos cletuik
 moyyya

Judon iol vége ezeebe hog
 embe iste ny ioragnak cel
 halgatasacert esyk fessertete
 ces ordognak tozebe fyt zopz
 tus doate ekkepen bizonit mond
 wan hog megh az angyalok
 ces elso zitek ces ioragnak
 cel halgatasacert esenek el
 Merth nem adanak halat a
 tezmeezeth zereent valo iorag
 zol kuben az ur isten evketh
 teremthe zereit wgh illeek hog
 istenol okes elhagnattassa
 nak Merth istenok okes el
 Ragnak zereit fyt mynd

124
62v

iol eze<e>be veege hog akar mel'
tøkeelletø embørnek esete ees
vezedelme elyen zerent lezen
Tudnÿa miert, kichinded isteni
5 iozagot el hagyogatnÿa hew-
sagocat zolnya veztegeseghe-
ket nem tartania gyakorta
nem gÿonnÿa Imadsagoth
thwnÿan monдания ees mÿnd
10 veeghygh iozagba meg nem
maradnÿa Mÿnd ezek ki-
chindedeknek lattatnak lennÿe
De maga mÿnd ezøkbeløl
ørdøg ighen nagh bønoket
15 twd zereznie, Veet peldat
ez hordorol Kÿt nagh abrochok-
kal kethøznek egbe ees az abron
chokat appro køtø vezzøkkel

101 ezébe vege hog akaz mel-
 tokeelletos embóentek esete ces
 vezedelme elyen zezent lezen
 tudniya miert kichimded istem
 102 agot elhagyogatniya heu-
 sagocat zolnija veztegsége-
 ket nem tartama gyakorta
 nem gijomniya. Imadsagot
 thwnian mondama ces miynd
 veeghygh 103 agba meg nem
 maradniya. Miyndezet ki-
 chimdednek lattatnak lenniye
 de maga miynd ezokbelol
 ordog igben nagh be nyket
 tud zezez me. Vcet peldit
 ez haedorol kyt nagh abrachof
 kal fethoznek egyte ces az abra-
 chokat dypiofoto vezzoktel

125
63r

kõtqztek egbe Ees ha a kõtq
vezzqk meg feslendnek az abron-
chokes eel feselnek ees ekkeppen
mýnd a nagh hordo el omol
5 Ezenkeppen valaký e kichýnded
veetkõzettel nem gondol lassan
lassan ighen naghra newekedik
kysdednek lattatyk embõrnek
hewolkodnýa ees hewsagot
10 zolnýa Micoron ne legen kiseded
vetqk de ighen nag kyrql az
byzonsag ýgh mond Mynden
hywolkodo igherql kyt zolnak
embõrqk okot adnak itelet napian
15 rola Zenth Gherqor doctor ees
igh mond Embõrnek [n] zaia me
newel incab meg fertetzetyk
az hewsagus zolassal anneval

(Mt 12,36) „Dico autem vobis, quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii.”

kotoz tek egbe fese ha a koto
 vezzet meg fessendnek az abeon
 chotes eel fesselnék ees ektepen
 mynd a nagh hords el omol
 Ez enkeppen valakij e kichynded
 vettokzettel nem gondol lassan
 lassan ighen naghna newetedit
 fyszednek lattacuk embornek
 hewolkodnija ees hewsagot
 zolnya Mitoron ne legen fyszed
 vettok de ighen nagh fyszol az
 byzonsag ighen mond Mlynden
 hewolkodo igherol kyt zolnak
 emborzok okot adnak utelet napian
 zola Zenth Sbergor dozor ees
 ighen mond Embornek nzaa mi
 newel macab meg fettez ceter
 az hewsagus zolassal amevul

126
63v

kyssebbe halgattatÿk megh
istentol az imadsagba
Kÿsdednek lattatyk az ÿmad-
sagot twdwan resten monda-
5 nia Micoron legon nem kichin-
ded byn de ighen nagh
Merth eez el' thwnÿaáknak feiere
ieremias atk() atkoth kealt mondwan
Atkozott az kÿ az isteni dolgot chalaard-
10 saggal thezÿ Kisdednek lattatik
az ymadsagban ees az zolosman
veeghygh nem allanÿ kÿ mÿ-
koron nagh veetok legen Merth
az ew munkaianak eerdomeet
15 el veztÿ Merth doctorok ygh
tartyak hogh myndon io
myuelkødetnek az veghezetj
koronaztatyk megh

(Ier 48,10) „Maledictus, qui facit opus Domini fraudulentem.”

Kyssebbe halgattatyt megly
 istentol az imadsagba.
 Kysdednek lattatyt az ymad-
 sagot tudivan zesten monda-
 ma Micoron legon nem Kichin-
 ded hyn de yghen nagh
 Merth esz el thomyaknak fizez
 icemas atka. Atkoth keale mondan
 atkozott az kij az isten dolgot chalaad-
 saggal toszy Kysdednek lattatyt
 az ymadfaglan esz az zolosman
 wegghygh nem allany kij miy
 foron nagh vevok legen Merth
 az ew munkaanak cezdo meet
 el vezty Merth doctorok ygor
 tartytak hogh myndoy is
 myuelkodednek az veghezet
 koronaztatyt megly

127
64r

Ezt megh býzonýoitÿa az mÿnden
hato atÿanak býlchesege mond-
van Valakÿ veeghigh alya eez
iduezol Tudwan kedeege az ag
5 ellenseege hog mÿnden iozagh
na(gh)k az veghezety iob, Mynden
thehetseghewel azzonn incolkod-
dik hog ezt vezesse el embortol
Neked kedeege ha ezed leend
10 ellent tartaz nekÿ ees nem hagÿod
magad megh chalni Kisednek
lattatik az veztegseegnek nem
tartasa Mykoron igon neheez
vetok legion Mert wg mond
15 zenth Bernald hogh a vezteg-
seegh tartaa mÿnd az zertzet-
nek fundamentoma ees erosse
ghe Kyt megh bizonÿoyth

(Mt 24,13) „Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.”

Ezt megh bizonyítja az minden
ható atyának bölcsesége mond
van valaki veeghighi alia ces
iduezol Tudivan keddegh az ag
ellarscegh hog minden isagh
nak az vezesej iob Minden
tlicheeseghevel azom meglp
dik hog ezt vezesse el embertol
Aleked keddegh ha ezed leend
ellent tartas netij dees nem hujod
magad megh chalm Kisdodnet
lattak az veztegscegnek nem
tattasa Miskoron igon nehez
vetok legion Merit vgy mond
Bentli Vernald hogh a veztegs
cegh tartas mynd az Zuzet
nek fundamentoma ces Erossi
ghe Ezt megh bizonyítja

Isaias propheta mondwan
Az veztegsegebe lezen tō erösseg-
tøk A(r)zeerth mynden zerzetos
kÿ veeztegsegh(e)ot nem tarth
5 Megh tyltott idøknek megh
vtalas<a>bol, eez elÿen halalos
keppen veetkezyk ha lezen
gonoz zokasbol Mert az zer-
zetnek fundamentomat ees
10 erössegheeth inchelkedyk el
tørnie Azert iol ezeenkbe vegøk
hoğ veztegsegek tartasa
Ielossen oth iozagot hoz em-
børnek Elsø iozaga ve(r)zteg-
15 seegh tartasnak eez Merth
embørt istennek valo zolgalas-
ra zerez kÿt megh bizonÿoÿt
ieremias propheta mondwan

(Isa 30,15) „In silentio et in spe erit fortitudo vestra.”

Ihuas propheta monduan
 Az veztegségre lezen to crossg
 tok Az eertu mynden kezecse
 fuj veztegségre nem tarcz
 megh tultott uokark megh
 vtalasbol ces elifen halalos
 keppen veckeznk ha lezen
 gonoz zokasbol Mert az Zes
 zetnek fundamentomat ces
 crossgoketh inchelkdnk el
 tozme Azert iol ezentbe vegyk
 hog veztegségre tartasa
 Delossen oth iozagot hoz em
 boznek Ego iozaga vezteg
 segh tartasnak ces Merck
 emlyzt istemnek valo Zoligalas
 ra Zerez fyt megh bizonyoyt
 ieremias propheta monduan

Io varnÿa veztegseeggel isten-
nek iduessegheeth, Az istennek
idwesseghe az ew zenth fÿa
Kynek mÿatta eez velagh idue-
5 zele Azert ez istennek ighe kinek
okaerth veztegsegot ees zÿw-
nek gondolatÿat keresy ees akar-
ÿa Mert wgh mond zenth
bernald doctor hogh a kynek
10 isten belol zol Nem sokat gon-
dol az kowol valo zolassal
Myert istenth valÿa tarswl
nem gondol az embery nÿaÿas-
saggal Ez oka miert ÿnt mÿn-
15 keth veztegsegnek tartasara
Seneca newo mestor mondvan
Jntlek teghedet keesen zolonak
lennÿe ees kowel lezen hozÿad

(*Thr 3,26*) „Bonum est praestolari cum silentio salutare Dei.”

Jo vanna vezteggseggel isten
nek iduesslegheeth. Az istemnek
iduesslegse az eu zentch fia
fynek nyatta eez velagis iduc
zele. Azt ez istemnek ighe kinet
okacich vezteggseggot ees zijw
nek gondolatijat keresh ees akaz
ija. Mert vgh mond zentch
kernald doctoe. Hogh a fynek
isten belolzol. Nem sokat gon
dol az konyol vulo zolassal.
Miert isten ch valija tarsvol
nem gondol az embery nyajus
saggal. Ez oka miert vnt myn
feth vezteggseggnek tartasara.
Seneca neuo mestoz mondan
Intlet teghedet kecsen zolonak
lennye ees kozel lezen kozjad.

130
65v

Isten Masod iozaga veztegeeg
tartaasnak eez Mert bølchese-
nek iege Kyt megh bizoneith
az zenth iras mondwan Az bal-
5 gatag ha vezteegh halgatand
bølchnek aleitatýk Merth
valaký balgatag az ve(r)zteegh
nem halgathath Azeerth hogh
zerzeth(e)õsok balgatagnak ne
10 aleitassanak ees ne mondassanak
Zent ieronimos thaneitya
ewketh mondwan Eleeb iqõn
a bezed a reezre¹ honnem az
nyelwre Mert aký nem akar
15 zolnia kylemben hanemha
eleeb megh gondolya mýt zool
Eez elien embõr ew zaianak
kwlchat zýwenek zekrenýe
be tartya

(*Prov 17,28*) „Stultus quoque, si tacuerit, sapiens putabitur.”

¹ Talán tévedett a scriptor. Helyesen: *az eezre*.

Asten Masod wazaga wztęgsceg
 cartasnat ces. Merz bolcheseq
 nek ięge kut megh bizoneith
 az zentis was monduan. Az kul-
 gatag ha wztęegh halgatand
 bolchnek alcatant. Merth
 walakij halgatag az wztęegh
 nem halgatath. Azert hogh
 zerzetosok halgatagnak ne
 alcatassanak ces ne mondassanak.
 Ernt ieromimus thanetha
 ewfeth monduan. Ekeb wron
 a kezced a reeze homnem az
 nyelwe. Merz akij nemafar
 dolma fylemben hanemha
 ekeb megh gondolha myt zool
 fes elien embor ew zalanak
 kwichat. Zylwenek zekrempe
 ke tarora.

Kyrøl zenth iras bizonsagoth
teezen mondwan Balgatag-
nak zýwe zaiaba vasyon
Harmad iozaga veeztegsee(h)g
5 tartaasnak eez merth embert
erosse theezen ellenseegnek ellene
allasba ees istennek malaztýaba
Zent pastor apat ygh taneitýa
vala baratýt () mondwan
10 Mert mýkeppen a baýnak [mý-
keppen] ighen nehe<zen>n awagh
sonha megh nem geeztetyk
hanemha gonoz bezedetth
mondand Ezenkeppen ord(e)ogtøl
15 ighen nehezen awagh sonha
emb(e)or megh nem goztetýk
ha magaat megh oltalma-
zangya gonoz zolasthwl
Taneýt erre mýnket seneca

(*Ecclesi 21,29*) „In ore fatuorum cor illorum.”

Kyról Zenchiras bizonsagott
 tezen mondwan *Balgatag*
 nak *Zuwe* *Zaraba* *vughon*
 Narmad iozaga veztegyse
 tartasnak cöz meith embert
 crosse thezen ellensegnet ellene
 allasbe tes ıstemet malazıyaba
 Zent pastor apat ygh tancıyja
 Yala karatyt mondwan
 Meit mykeppen a baynak my
 keppen ıghen nehen *ıvagh*
 sonha megh nem geztetnt
 Kanemba gonoz lezedetth
 mondand Ezenkeppen ordogtıl
 ıghen nehezen *ıvagh* sonha
 embre megh nem goztetnt
 ha magaat megh oktalma
 Bangya gonoz Zolastıwl
 Kaneyt ere myntet senca

Newo mestor ees mondwan
Erre hayloob leegh hog oromes-
ben halgas honne zooly
Mert a hewsagos zywnek
5 megh ielonth(e)gie ees mynemor
embor elmeiebe, elyeetenek
mutattyä zaianak chachogasa
Neged iozaga a veztegseegnek
tartasaanak ez Merth az aioi-
10 tatossagoth emborbe megh tartya
Merth mykeppen zokott az
hordoot be zadaznya kybe az
forro bor vagyon hog a bor
erosseb legen Ezenkeppen kell
15 az zerzetosnek zoros veztegse
ghet tartanya hog az aioi-
tatossagnak buzgosaga benne
megh tartasseek Mert ha az
ew zaia hewsagra ees sok

A lewy mestor ces manduwan
 Ezen hájsoob seegh hog' orpmis-
 ben halgas honne zoobh
 Mert a hewsagos Zijwink
 megis iclonthoie ces mynemo
 embor elmeiebe elyeste mek
 mutattija Zaianak chachogusa
 N rged iozaga a vezteggsegmek
 tartasannak ez Merth az aior-
 tatossagotk emborbe meg tartija
 Merth myteppen Zokott az
 aordoot be Zaidynja fije az
 forro az unghon hog' a boe
 erosseb legen Ezenkeppen fell
 az berzettsnek Zoros veztegst
 tpet tartanija Hog' az aior-
 tatossagnak buz gdsuga lenne
 megis tartassek Mert ha az
 en Zaiak hewsagra ces sok

133
67r

zolasra megh nÿttatandÿk
valamÿ aioitatossagh benne
leend az elveez belöle Zenth
Ghergør doctor yÿ mond Az
5 sok zolo zerzetos ighen vta-
latoz istennek ees mynd a men-
nÿei vduarnak elötte Zenth
iacab apastal ees ygh mondh
ha valakÿ aleitÿa magaath
10 zerzetosnek ees nÿelweet megh
nem ehnÿeitj Ez elietennek
hewsagos zerzetosseghe Jras
tørleitø mestør ees wgh mond
Elsø lelki iozagot aleitok lennÿe
15 a nÿelwet meg ehnyeiteni
Qtød iozaga a veztegseegh
tartasnak ez Mert a vezteg-
seegh tarto zerzetos nagh

(Iac 1,26) „Siquis autem putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam . . .
huius vana est religio.”

45
737
67

Zolafia megis nyttatandijk
valamij auortatossagij semij
leend az elveez kelole Zenth
Szergej doctoz vgh mond az
sok zolo zerzetos igien vta
latos istemet ces nynd a men
nyei vduarnak elotte Zenth
iacab apastul ces vgh mondij
ha valakij aleitija magyath
zerzetosnek ces nyelvet megij
nem elhnyetij ez elietemet
reusagok zerzetossegre kas
tolleuo mestoz ces vgh mond
etp kelij uezagot aleitok semij
a nyelvet megij elhnyetem
Otod uezaga a veztegssegos
tartasnak ez Mert a vezteg
seggh tarto zerzetos nagh

bekeseegbe lakozik kyröl ygh
mond az zenth iras Az vezteg-
seegbe lezön ty bekeseegtök
de veztegseeg neköl valo kalas-
5 torom olyan mynth az rekezt
neköl valo kerth ky elpuztulasra
vagyon vetteteven kyröl ygh
vagyon megh irwan valahol
az sōwen nynchen ott el the-
10 cozlatyk a tartoman Azeert vala-
melē zerzetős veztegsegheth
nem tart ky veztegseegh tartaas
a kalastoromnak erős kewfala
Eez ilieten zerzetöst ighen sok
15 gonossagh foglalya megh
Kyt megh bizonyt az zenthiras
mondwan Ky el zaggattya
az sōweenth ezt megh marya
az zomak Azerth mynd

(Isa 30,15) „In silentio et in spe erit fortitudo vestra.” *(Ecclci 36,27)* „Ubi non est sepes, diripietur possessio.” *(Eccl 10,8)* „Qui dissipat sepem, mordebit eum coluber.”

bekefeegbe lakozik kizol ygh
 mond az zenth uas az vezteg-
 seegre lezon ty bekefeegtok
 De veztegefeegnokol valo kulaf-
 torom olyan mynth az zekert
 nekol valo kerth ty el puztullusa
 vagyon vettetven kizol ygh
 vagyon megh unun dalabol
 az soven nyinchen ott el tne-
 rozlatyk a tartoman Azert mila-
 mely kezecse veztegefeegseth
 nem tart ty veztegefeegh tartas
 a kulastoromnak eros kevfala
 tes iltren kezecost igosen sok
 gonossagh foglalija megh
 Eyt megh bizonyt az zenth uas
 mondvan ty el zagattija
 az sovenent ez megh marija
 az Bomat Azert mynd

135
68r

ezögbelöl megh teczczyk kyk
magokhoz nemlatnak mene
vezedelmbe esnek ees mene kart
valnak ees mene iozagh az
5 veztegseegh tartaasboliõion
Mert wgh mondateek hogh
istennel valo zolasra zerez, ees
bõlchese<e>gnek iege, Megh
erõseit ellenseegnek ellene
10 Az aioitatossagot embõrbe meg
tartÿa Ees emb(e)õrt nagh beke-
seegbe tarth¹

¹ A kódex következő, vagyis 136. lapja üres, ezért mi a 137. lappal folytatjuk.

Ezogtelol megh te² 2⁷ k² k² k² 135
 magok² kor nemlatnak mene 68
 vezedelme esnek es mene k² k²
 vilnak es mene iozagh az
 veztegysegh tartaa² solipion
 Merit wgh² mondatek k² bgh
 istemmel valo² zolafra zere² es
 bolche² segh² k² iege² Ineg²
 ceofeit ellen² segh² k² ellene
 Az aiontacos² sagot emb² z² be meg
 tartya² es emb² z² nag² b² k²
 segh² tarth

137
69r

(M)ÿ Vronknak ihesus cristusnak ew
halala awagh kennÿa kettetol
thamadott Sidoneepnek irig-
seghetol Mastol ew aruloyatol awagh
5 ew arwloÿanak feswenseghetol
Kÿ megh peldazwa vagon zenth
Moisesnek elo kÿnveebe, Kemeen
wad megh martha Een fÿamath
Iosephot hogh ez bezedok lege-
10 nek Syro atÿanak ew fyarol
Azeert gonoz vad, sidonepnek irigh-
seghe, Meerth a sok chodaat kytt
thezen vala, Ees ielennen lazar-
nak fel thamazasaert Tahat
15 a neep megen vala vtanna kyert
remolteteenek irigsegre zenth Ianus
mondasa zereenth Sido Feiedelmek
ees zerzetos sidook golekezenek
thanachba ees mondnak vala
20 Mÿtt thezonk merth eez embor
sok chodath theezen ha otetth

(NL) Circa primam partem praemittitur venditionis occasio, quae fuit duplex. Prima sacerdotum invidia . . . Secunda fuit Iudae avaritia . . .¹ (Gen 37,33) Fera pessima comedit eum, bestia devoravit Ioseph. (Io 11,47) Collegerunt ergo pontifices et Pharisei concilium, et dicebant: „Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? (48) Si

¹ SDP: Augustinus in originali dicit: „Modo Iudas ex avaritia Iudaei ex invidia . . . Christum occidunt.”

y viont nat thuseufusnat en
 kalala dragh kemija tetteal
 thamadot Sidonrynt zig
 segotol Mastal en anloyatol dragh
 en anloyatol festerstghetol
 ky magh peldayna vagnon zentis
 Moystent vlo kowere kimeren
 vad magh maltha en fiamath
 Jostypt hogh er bezredt lye
 met Syp arjanat en fjavol
 Azert gonoz vad sudonrynt magh
 segon Muth a set chodath kytt
 thuzen vala ky ukemra layu
 nat fel thamadafarv Tabat
 a myp magh vala vtauma fopt
 remptentent magh segon zentis magh
 mondaf zentis Sido furdent
 my zuzrynt sudok gyltzynt
 thamadaba my mondaf vala
 Mytt tarzent muth erz vmbor
 set chodath thuzen ha qitt

ekkeppen el haggÿwk mÿnd (e)ð
benne hiznek ees el iðnek az romai-
ak és el veezyk mð (l)helyönket ees
nepönket de maga e(v)w kòzzòlòk
5 egh Cayfas nevo ký vala az
ezdendöbeli feiedelm iöwendöt
monda mondvan
Illik neektek hoó egh embör halion
megh iobb, Honnem mÿnd az
10 sok nep vezien de maga azt ötöle
nem mongÿa vala de mÿcert
az ezthendöbeli pyspek vala iö-
vendöt mondott vala Ees iool
mondotta vala Mert christus a
15 nepeert megh halando vala
Ees nem chak a neperth de mynd
embörnek fÿai kýk el ozlattanak
vala egbe geÿtheneÿe Zenth
Mathe mondasa zerent, hetfeen
20 be mene ihesus iherusalembe ees
az wton lele egh fighefath

dimittimus eum, sic omnes credent in eum, et venient Romani, et tollent nostrum locum, et gentem.” (49) Unus autem ex ipsis, Caiphas nomine, cum esset pontifex anni illius, dixit eis: „Vos nescitis quidquam. (50) Nec cogitatis, quia expedit vobis, ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat.” (51) Hoc autem a semetipso non dixit; sed cum esset pontifex anni illius, prophetavit, quod Iesus moriturus erat pro gente. (52) Et non tantum pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum. (Mt 21,18) Mane autem revertens in civitatem esuriit. (19) Et videns fici arborem unam secus viam,

ettepern el draggynt mynd a
 semm huznt een el iomt la zoma
 at es el vezynt mo helyontit ces
 myontit de maga es puzplok
 egh Caufey newo ky vata az
 ezdeudobeli feredelen iparudt
 monda mondrum

Illik merktet hog egh embz halon
 megh iobb. Honnem mynd az
 sobt my vezynt de maga azt opte
 nem mongya vata de mypre
 az ezdeudobeli puzplok vata ip
 vendot mondot vata ty iool
 mondotta vata. Huzt chuztag a
 mypre it megh halando vata
 ty nem chat a mypreth de mynd
 embznt fyci tyk el ozlattant
 vata egh gytygeneye. In nch
 Nathe monvafa zuzent herfero
 be men ihuy iherusalent ty
 az wton lele egh fuzofuel

139
70r

levellevel de gÿmelchneköl, Megh
ehölvén megh atkoza legottan megh
aza kÿnek ieghe ez vala Merth
az Sidonepek leueleztek chak bezeed-
5 del tetemenÿek neköl ees iduesseg-
nek gömölche neköl Azerth atkozot
megh aza, Ees iöve ihesus a templom-
ba Napothesteegh predicalla Ees
sok vethekødese vala az sidopap
10 feiedelmekkel ees az zerzetös sidokkal
Ees be mene Bethaniaba, keddön
regghel menven iherusalembe öl vala
oliuetim hegeen ees monda ew
thaneithvaninak Tuggÿatok hoğ
15 keeth nap vthan hwsweeth leezen
ees embörnekfÿa eel adatÿk hog
megh fezeitesseek Maga gÿakor-
ta predicalotta vala megh nekÿk
de ma veghezwen
20 Neged napon azaz zeredan nem
iöve iherusalembe annak okaert
hogh ew nekÿk adnaÿa halala

venit ad eam; et nihil invenit in ea nisi folia tantum . . . (OL) maledixit . . . et . . .
statim . . . aruit. In hoc facto Christus Dominus maledixit gentem Iudaicam, quae
tunc verba legis tanquam folia habebat et non fructus operis. (GT 07) Et Christus
parabolas proposuit. In sero iterum Bethaniam rediit; (OL) egressus de civitate
sedit in monte Oliveti. (Mt 26,1) . . . dixit discipulis suis: (2) „Scitis, quia post
biduum Pascha fiet, et Filius hominis tradetur, ut crucifigatur.”

leudeort de gijmelchurkyl. 447
179
70
 chighen magh actoz a legottan magh
 aza kymt iagh ez vala Merch
 az Sidompek leudeztek chat bezrd
 del teenturpek netol ces idmstg
 urt gomplear urkol Izerth afozot
 magh aza. Ez iove ihuy a templom
 ka Napothrseech paducalla Ez
 sok vechtydese vala dz sidomap
 fendelmekkel ces az Jerzets Judokkal
 Ez be nem verhamaba. E viden
 tuggyt menem ihilembe ol vala
 duntim hagen ry monda cu
 thaurulvaninat Tuggyatok hog
 ferth nap vechm hysivert huzim
 Ez embimk fya ul adatyk hog
 magh feze urst. Maga gyakae
 ta paducallota vala magh urtyk
 de ma vryhuzen
 Digid napon azus Bradan nem
 vde ihuzalembe Amak okavt
 hogh ru urtyk adnaya. Malala

El aru<la>sanak heleet Mertha be-
iottvolna tahat øvele nag vete-
kødeesøk ees ellenkødeesøk voltak
volna ees hog øresseghøt nem
5 hagioth volna nekyk tanach
gøitenÿ De maga mÿkoron øtet
megh nem lelyk vala Thahat
øzve gølenek az papifeiedelm-
nek pithvaraba ky mondatyk
10 vala kaÿ(p)fasnak Ees thanachot
tartanak hogh ihesusth chalard-
saggal megh tartanaÿak ees
megh ølneiek ees azt mongÿak-
vala Ne eez innep napon azaz
15 hwsueeth napÿan meerth
ne talamtan zendøles lenne
a neep kø(l)zøtt Feltyk vala a
nepet [meg] mert ighen zeretyk
vala Ees Judast feswenseghe
20 ketele(m)neÿtÿ vala hog ihesust
el arulnaÿa az nepnek Tahat
Satanas hyzelkedet [iudasnat]
iudasnak Twdwan az (E)ørdegh

(Mt 26,3) Tunc congregati sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas. (4) Et consilium fecerunt, ut Iesum dolo tenerent et occiderent. (5) Dicebant autem: „Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo.” (Lc 22,2) Timebant vero plebem, (OL) quia multi afficiunt ad eum. (Ans) Iudas vero ita avarus fuit . . . quod eum pro eis vendidit. (IV: Pa) Intrante in eum satana ipse Iudas percipiens

Et auſanap helert Mrecha de
 uolua tabat orle nagre
 foderſot ry ellentode ſot vola
 volua ces hog orſtegtot myn
 hagnoch volua melit amach
 gptem De maga mytozon qer
 mygh myn helit vala dlyat
 qzer gplemt dz papifurde
 met pithocata by mondaty
 vala kuyſuot Ery thanchat
 tatanat hagh thuph chahad
 ſaggal meges tatanayak coz
 mygh glurik ry at mongyat
 vala dz orz myp napon az
 hofmerch napjan merel
 ne talamtan hynphylom
 a myp kolott felit vala a
 myp myp myp igden heryt
 vala Ery Judak ſermyſte
 hylemyty vala hog thuph
 el arubnaya az mypuk Takas
 Satamay hyltelit undafne
 undafne Quodran dz dlygh

141
71r

Göleközveen sidopapfeiedelme-
keth ees gondolnÿ ihesusnak
halaalat Ees el meene iudas
a thanachba mondwan Myt
5 akartok nekõm adnÿ Een õtet
neektõk adom Kÿk ezt halvan
yghen megh õrõlenek ees fo-
gadanak nekÿ penzt, Az vala
zeredan Kÿt megh byzonÿoit
10 zenth eghaz hog a napon ol-
vassa Isaias profeciaiat, Jm
õ iutalma wala elõtte, Mykep-
pen azt gondola Judas Mond
rola zenth Ianus ewangelista
15 hogh veragh vasarna(b)p elõtt
valo zombaton Iõve ihesus beta-
niaba holott lazarth fel kõltõtte
vala Merth megh holthvala
kÿt ihesus fel thamazta ees ott
20 tõnek vachorat Ees martha
zolgavalva Lazar eggyk vala

sacerdotes congregatos ad tractandum de captura Christi ... accessit ad congregatos in concilio dicens: (Mt 26,15) „Quid vultis mihi dare, et ego vobis eum tradam.” (Lc 22,4) Et gavisi sunt, et pacti sunt pecuniam illi dare. (Isa 62,11) „Ecce, merces eius cum eo.” (Io 12,1) Iesus vero ante sex dies Paschae venit Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, quem suscitavit Iesus. (2) Fecerunt autem et cenam ibi. Et Martha ministrabat. Lazarus vero unus erat

Dolekizverm sidopayfurdolm
 fith ey gondolin ihu nat
 kalaalat ey el mrrm inday
 aphanachla mondrom Mijt
 akawok mkom adny En oot
 merktot adom kyt rze hulum
 ngern mnges grolenke vey fo
 gademat mntij pruzt Dz vala
 Zrudan kyt mnges byzomjot
 Zruch ryzat hog anapon ol
 vassa ifauy profraat In
 p uitalma valla elotte Mijter
 prn azt gondola Inday Mond
 zola Zruch famy ewangelya
 hogh veraght vafuwnak elott
 valo Zombaton Jove ihuy bea
 niaba holott lazarich fel koltotte
 vala Mvch mngch holthvula
 kyt ihuy fel thumazta ey ott
 tontk vachvat ey murtan
 Holgavala Lafur ryzgjt vala

ees az evőknek Maria von ég
fonth ["] nardosba alkotott nemes
["] kenetöt, ees megh kenee ihesust
ees ihesusnak labat vele ees o
5 haýawal megh thörle labait
ees a haaz bee tóltwala az nemes
kenethnek illatýawal Monda
ég othaneýtvaný kózzol iudas
ký ötet el arultawala Myre
10 az keneth nem adatott el harum-
zaz penzen ees zegheneknek
adatott volna de azt nem
mongya vala az zeghenyek-
ról de maga wrw vala eerzenye
15 vala ees nekýk myt adnak
vala abban viseli vala Azert
ihesus monda Haddel ötet Az
nemes kenethetth tarcha en
themeteesomnek napýara
20 Merth zeghenyek mynden-
koron vannak veletok de een
nem vagyok myndenkoron

ex discumbentibus cum eo. (3) Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi, et unxit pedes Iesu, et extersit pedes eius capillis suis; et domus impleta est ex odore unguenti. (4) Dixit ergo unus ex discipulis eius, Iudas Iscariotes, qui erat eum traditurus: (5) „Quare hoc unguentum non veniit trecentis denariis, et datum est egenis?” (6) Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, et loculos habens, ea quae mittebantur, portabat. (7) Dixit ergo Iesus: „Sinite illam, ut in diem sepulturae meae servet illud. (8) Pauperes enim semper habetis vobiscum, me autem non semper habetis.

ey az expiunt. Māna von ey
 fōnch' nardōska alforott m m
 kempot ey mgn kente ihust
 ey ihustnak labat vrb ey q
 hayamal mgnz tōpōle labat
 ey a haaz bē tōlōwala d m m
 kēntōmēk illaciparōal Mōnda
 ey pthamēpōwānē kōzōl inday
 kē otet r' arultarōala Mlyce
 az kēntēh m m adūtōt gl hānōm
 Zappēnēn ey Zrgēnēpōntē
 adūtōt wōhā d azē m m
 mōngija vala az Zrgēnēpōntē
 zōl d m m gō wōm vala Zrgēnēpōntē
 vala ey mēkēk mēc adnāp
 vala abhān vīstōle vala dōrōt
 ihūy mōnda haddēl otet d
 m m kēntōrōtēh tōvchā ey
 thē mēter sōmēkē nāpōjāwā
 Mēvth Zrgēnēpōntē mējōdēn
 fōzōn vānōmāk vrbōtē d bōn
 m m vāgijōkē mējōdēn pōvān

143
72r

veletøk, Zenth Ma<a>rk mondasa
zereent Býzon mondom tyneek-
tøk valahol eez ewangeliomot
predicallangyaaak, Mynd velagot-
5 mýa mondatyk ees a mýth
ez töt øemlekezetýre zent Lucach
evangelista wgh mond hogh eez
byneerth menthvolna Judasba
Sathanas Ees ezenkeppen egeeb
10 nemøbel tyzedeth el vroz vala
ees az nemes keneteth keebzette
vala haromzaz peenzen iutonak
Azerth istennek ø zemelyewel
vøgen igazath az harmicz
15 peenzrøl maganak Azerth zent
Lucas mondasa zerent zola
a fefe sidoknak ees az doctorok-
nak hogh mýkeppen øtet nekik
adnaia Ees megh zeghødeek
20 veløk, kerwen a kenetøt meneen
el athattavolna týzeet, kÿ
teezen vala harmicz penzth

(Mc 14,9) Amen dico vobis: Ubi cumque praedicatum fuerit Evangelium istud in universo mundo, et quod fecit haec, narrabitur in memoriam eius.” (Lc 22,3) Intravit autem satanas in Iudam. (GT 05) Frequenter decimam partem furabatur. Potuit enim venundari trecentis denariis. (Lc 22,4) Locutus est cum principibus sacerdotum et magistratibus, quemadmodum illum traderet eis. (6) Et spondit.

volciet zent Maek mondafa 147
 zecent dnyzen mondom pynck 147
 opt valahel ez evangehomot 72
 perducallangjaat. Moyn velaget =
 nija mondayt ey a mych
 ez opt gombekrytzt zent Lucian
 Evangelista wgh mond hogh ez
 bismuth menstochua judafa
 Saaranay ey ezrntypen eyrb
 rumbel tyz deth el vrozvula
 ey az wurst kermeth kerbzette
 vala hawmiaz perolgen meonak
 Azveth isamick e zemelqumel
 vort igazath az hawmich
 pynzyl magumat Azvethyent
 Luoyz mondafa zecent zola
 a fyst fidoknat ey az doctoret
 nat hogh myttypen opt netik
 adnaa ey mogh zengedek
 vlot kromen a fymest murren
 el atthattavohua tyzret tyj
 kelen vala hawmich pynzyl

144
72v

ees keresvala őrseghöt Mýkeppen
adnaia nekik őrtet sokassagh
neköl Ez vala zeredan Mond
nemý(m)nemő mestör istenfelöl
5 bodog azzonnak ew kepeben
(O) Judas mire nem adad avagh
arulad el annyát fyawal özve
hogh kyknek el valhatatlan
ees feselhetetlen őrömök hóg
10 az zerelm ygenlő lenne monno
kennýanak (O) alnak ees heýt
iudas ký nem zegenleed anyá-
nak eggetlen eeg fyat, ely ke-
men kenra el arulný azeert
15 nem gondola awagh nem tylocek
vezedelmnek fýa ő gonoz ees
alnok zandokarol Sőöt fyam
el hagwan ees egeeb apasta-
lokat az sido feiedelmekhöz
20 mene az el arulasth kyt zerzet
vala megh telieseitený

(Lc 22,6) Et quaerebat opportunitatem, ut traderet illum sine turbis.

Cuiuscefnala quesset hanc Alitopen
 adnara nupit oret fokassagh
 nekol ez vala zecdan Mond
 nemijnemo mirstor istenselol
 bodog dzzornak en kepeben
 Juday mite m'm adad avagh
 aculad el amiyat fparwal qzve
 hogz kykmt el valkhatulan
 vyz feschitellen qzompt hogz
 az zriclm ygento lenm m'mmo
 kemnyanakt Alnak ay hejt
 inday ky m'm zegenkerd amya
 nak vyzgetten vyz fyat elyfte
 m'm penza el azelmj dzerit
 m'm gondola d'wagh m'm tyfor
 vyzedelmtt fya q gonoz vyz
 alnak zandokazol Sgot fyan
 el hagwan vyz vyzetb apapa
 lokat az sudofendelmktogz
 m'm az el aculasth fye zrizit
 vala m'gh telu sektrm

Zenth agoston bodogh azzon
kepebe wgh mond (O) Judas
alnok t̄oseer O iudas gonoz
feswen keerhetteel volna ew
5 ann̄yatol harmicz peenzth ees
ha ew āȳtonkeed iarthvolna
neked megh lelthe volna
Mynek el̄otte ew f̄yat il' zern̄ȳen
el arultadwolna
10 Ch̄ot̄ort̄ok̄on iq̄veen betaniabol
oliuetim heger̄ol bochata el
peterth ees Ianosth Menn̄ȳet̄ok̄
el alkossatok nek̄onk enn̄onk
hogh eḡonk azok ottan [fel]
15 fele<le>nek Hol akarod hogh alkos-
sonk Monda ̄onek̄yk̄ Jm be-
menett az varosban lelt̄ok̄
egh emb̄orth k̄y egh korso
vizet vizeen k̄v̄esset̄ok̄ ̄ot̄et
20 az hazyglan a melybe me-
gen ees mongyatok az haaz

(PD|Bernardus doctor mellifluus) „O, Iuda, mercator pessime, o, proditor avarissime, (PT: Sa 66|Augustinus) potuisti petere a matre triginta denarios, quae hostiam mendicando tantam tibi et ampliozem ordinasset pecuniam, (PD) ne dilectum filium suum proderes innocentem.” (Lc 22,8) Et misit Petrum et Ioannem dicens: „Euntes parate nobis pascha, ut manducemus.” (9) At illi dixerunt: „Ubi vis paremus?” (10) Et dixit ad eos: „Ecce introeuntibus vobis in civitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquae portans; sequimini eum in domum, in quam intrat. (11) Et dicetis patri-familias

In den daghen bevolgh d'zou
 tepele wigh mond Juday
 alnok toster Omday. gones
 festern. trechterer volua ew
 amijate hat moz peruztes try
 tra ew aijontred wathvolua
 mied migh kelike volua
 Mynke elote ew fizat it zernijer
 el acultad volua
 Chperitopon ipvern bramabel
 olurim hregzel bockata el
 petreth ry Janosth Merrijer top
 el alleffatok m'konk rumpst
 hogh egout dzok ottan fat
 le kente Hol akared hogh alleff
 souk Nonda gmbijz In br
 menett az vadosban kelopt
 rgh rumbgeth tij rghkerse
 vizez vizeren figurisse top gat
 az hazzylan a mulye m
 ren tij mongyutop az braaz

Vranak Azt-mongya nekod
 mestor hol vagon az vachoralo
 haaz holotth een thaneytwa-
 nyimmel megh ee(z)g(o)em az
 5 hwsuetj barranth ees az
 megh mutattya¹ tonektok
 egh nagh vachoralo heelth awagh
 thereyeth ees ott alkossatok
 nekork | Eel menven azonkeppen
 10 leelek mykeppen leelek² ihesus
 mondottavala nekyk ees meg
 alkotaak az vachorath Vechernie
 megh leven mykoron ideie vol-
 na Le ole ees tyzenkeeth apostoli
 15 veele ozven Jhesus veue az kenye-
 reth megh zeghe ees megh alda
 Ada<a>ew taneitvanynak ees monda
 Vegeetok ees megh egeetok ez
 een thestom Ees veuen az kel-
 20 heth|halaat ada ees nekyk
 adaa mondvan Igyatok ebbol
 mynd Merth eez een verom

domus: Dicit tibi Magister: Ubi est diversorium, ubi pascha cum discipulis meis manducem? (12) Et ipse ostendet vobis cenaculum magnum stratum, et ibi parate.” (13) Euntes autem invenerunt, sicut dixit illis, et paraverunt pascha. (Mt 26,20) Vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis suis. (26) Cenantibus autem eis, accepit Iesus panem, et benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis, et ait: „Accipite et comedite, hoc est corpus meum.” (27) Et accipiens calicem gratias egit, et dedit illis dicens: „Bibite ex hoc omnes. (28) Hic est enim sanguis meus . . .

¹ Az utolsó két betű (ya) ki van vakarva.

² Ez a szó ki van vakarva.

vranat die monijje mtyd
 mester hel vagnon az vachorale
 haaz hofouth een teganijten
 mijneaal migh eegen az
 hysweij bariduch dey az
 migh muntat. p m k t o k
 vgh nagh vachorale hertich anagh
 tereijth dey ot althoffat
 m k t / el m m m n honteyen
 hert m k t e y e n p e l u i n g
 mondtervall m k t dey m g
 althomat az vachorach verchidme
 migh leven mijtoron idis vol-
 na Le gk ey efferentich apofok
 vork egeren I h u g v e m a z t e n i p
 t h m g h h e g h e m g m g h a l d
 Aden cam v e m i n a t e y m o n d e
 v e g e r t o k m g h e g e r t o k e z
 v o l t h i s t e m t e y v r u n a z t e l
 h e t h a l a a s a d e m g m p e t
 a d a e m o n d v a n j o g j a c o k e b e g
 m i j n e M e t h e z v e n v e z e m

147
74r

kÿ¹ t̄o er̄ottet̄ok ees sokakeerth
kÿ ontatyk Mÿnden b̄onnek bo-
chanatyara de maga mondon
t̄oneekt̄ok hogh matolfogwa
5 nem ÿzom ez vezz̄oknek ḡom̄ol-
chebe az napeeglan mÿgh azt
ÿzom velet̄ok [o]⟨z⟩ ̄ozve een atyam-
nak orzagaba ees monda nekyk
Kevanwa kevanam velet̄ok ennÿ
10 eez vachorath mÿ el̄ot zenvednek
awagh kenzathnam Azok vacho-
ralwan bankodeek az iudason
keser̄oltebe monda Bÿzon mondom
neekt̄ok hogh eggit̄ok enghe-
15 meth el adando awagh el arulo
Ees bankodwan egeby ighen kez-
deek mondanÿ Mÿnem een vagokee
vram Jhesus felele ees monda
kÿ een velem a taalba martÿa
20 ew kezeeth az akkÿ enghem el
arwl Embernek fÿa el megen
Mykeuppen irwan meegh vagon rola

qui (*Lc 22,20*: pro vobis) pro multis effundetur in remissionem peccatorum. (29) Dico autem vobis: non bibam amodo de hoc genimine vitis, usque in diem illum, cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei." (*Lc 22,15*) Et ait illis: „Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar." (*Mt 26,21*) Et edentibus illis, dixit: „Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est." (22) Et contristati valde, coeperunt singuli dicere: „Numquid ego sum, Domine?" (23) At ipse respondens, ait: „Qui intingit mecum manum in paropside, hic me tradet. (24) Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo;

¹ El̄otte (a bal margón) lyuk van.

151
 147
 74r
 71
 Die te veltelyt my feliabroeders
 die onnelyt Mijnden konink be
 rhanatijna: De magen worden
 querekyt hoges macolpogwa
 wem izom es veypmit geypl
 thebe az napreyden mijpofaf
 izom veltelyt die gwe een anam
 nak az jagaba die wonda veltelyt
 fivana wa konink veltelyt emij
 es vachozath mij elst yowadent
 awagstkrufachnam die vach
 zalwan bantodent az ndafon
 fefteplake wonda vijzen wonden
 veltelyt hoges veypmit engste
 weth el adande awagst el aculo
 die bantodwan veypmit veypmit
 die wonden mij Mijwem veypmit
 veypmit die feliabroeders die wonda
 die een veypmit a waltia mactia
 es foyerth az aktij engste el
 awal Embroent fya el magen
 Mijpoffen veypmit veypmit veypmit

147
74r

De iaj annak kÿ mÿatt el adatyk¹
Bÿzon iobb volvolna annak hogh
ez velagra ne zÿleteth volna
az embÿr |Felele iudas kÿ el
5 arultavala ÷tet Nemde een
vagyokee Felele ihesus ees monda.
neky te mondod Jtt nemÿne-
mÿ alazatus doctor wgh mond
bodogazzonnak kepeben (O) te
10 vezedelmnek fÿa mÿre te
bÿnednek neheseighet nem
neezed ees nem latod kenodat
bÿnben voltodat semmikeppen
nem zegenleed Myre nem
15 feeled nagh bÿneidnek kennÿat
Mert te neked iob wolwolna.
hogh ez velagra sem zÿletteel
volna Mÿre akarod e peenzt
el vened bynnel kyt nem
20 valhacz Mÿre hog bynben
telyesseegghel lattatol kÿ
teghedeth megh waltanÿ

vae autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur! Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.” (25) Respondens autem Iudas, qui tradidit eum dixit: „Numquid ego sum, Rabbi?” Ait illi: „Tu dixisti.”

¹ Az y fÿlött lyuk van.

De ier ampt bij mijatt el adact
 Bijzen idt volvolha unmat hogh
 el volagria ne zijlteret volha
 az embre fiele indy bij el
 ueritwala pter. Nemdr een
 vagnator fiele dny rey monde
 in by te monde. Jc uenijne
 mo lazatuy dacti vugh mond
 adoguz ammat fepelen te
 vze delmukt fja myze te
 konitert in gessigent min
 metzel rey in in lated fenedat
 bynden voladut se unntoppen
 in in zegenhard. Myze min
 ferhd magz houndert fennijer
 Meze te ncted idt volvolha
 hogh vze volagria sem zijlteret
 volha Myze atwad pteruz
 el uennd bynnet pte in on
 valbraet. Myze hog bynden
 velyfseggp el lattatol fij
 togetdich mygh volcanij

149
75r

bynnekøl¹ fogattatott O
gonoz leløk melÿ keweess
neked ydvesseghed hog azt
kÿ mÿndennek iduezeitõie
5 ely ighen keweess ees nÿa-
valyas iutalmeerth el attad
Eees () kezdeek keerd(e)õ<z>ny õ
kõztõk ky ez (t)dolgot teendõ
volna Ees a thaneitwanyõk
10 kõzzõl egh vala kÿ ihesusnak
õlebe feieeth le tõtte wala
kÿth zeret vala ihesus Zolala
nekÿ pethõr ees azt monda
nekÿ kÿ az kÿrõl mongÿa
15 Az keppen hogh le fekõtt vol-
na zenth ianus ihesusnak
theerdeen, Monda ihesusnak
ky az kÿ teghedeth el arwl <Monda ihesus>
Az kÿnek martott kenÿeret
20 adok Õk vachoralwan veve
ihesus az kenÿereth e<e>s megh

(Lc 22,23) Et ipsi coeperunt quaerere inter se, quis esset ex eis, qui hoc facturuss
esset. (Io 13,23) Erat enim recumbens unus ex discipulis eius in sinu Iesu, quem
diligebat Iesus. (24) Innuit ergo huic Simon Petrus, et dixit ei: „Quis est, de quo
dicit?” (25) Itaque cum recubisset ille supra pectus Iesu, dicit ei: „Domine, quis
est?” (26) Respondit Iesus: „Ille est, cui ego intinctum panem porrexero.” Et cum
intinxisset panem,

¹ A szó előtt a papír átszakadt.

193
 149
 75
 Summe kol fapittatott
 gonoz le lok unly bewery
 unkyd ydrossl geynd hog ast
 ty mynd mnt idur zentur
 ety ighen bewery eyngy
 valyaf indal merz h el altad
 ty tyzdeck tyzdeck
 tyzdek ty rz dolgot tyzdek
 volna ty a thunrowangot
 tyzdek tyh vala ty itrusnak
 ety feureth le tyh mala
 tyh tyzdek vala tyh tyzdek
 m ty ptyzdek ty ast monda
 m ty ty ast tyzdek mongya
 dz tyzdek hogz le fe kda vol-
 na tyzdek rany tyzdek
 tyzdek monda tyzdek
 ty ast ty tyzdek el arwol monda tyzdek
 dz tyzdek maktott tyzdek
 adok ty vachsalwan beye
 tyzdek dz tyzdek tyzdek

150
75v

Martwan adaa Judas scarioth¹
nak Ees tuggÿad hogh zenth
ianus Nem monda semmÿt
petørnek az el arulasrol Mert
5 halwan ees lathwan Myko-
ron *christus*, Weue a kenÿeret
ees megh marthaa, iudas
Scariothnak ada Legottan
ew nagh banatÿaba wrnak
10 hagÿasa mÿatt eel alueek
wronknak melyeen Mert ha
ew megh mondotta volna
zenth pethernek ees egeeb
thaneitwanÿnak øk ottan
15 Iudast megh ølteek wolna
ees tagonkeed el zaggattaak
volna Ees [f] az falat kenÿeer
vtaan be mene iudasba Sata-
nas, nem elezteeb de hogh
20 tekelletøsben getreneye ees
byrnaya øtet ees az gondolth
alnoksagoth hamaraabban

dedit Iudae Simonis Iscariotae. (27) Et post bucellam introivit in eum satanas, (*IV: Pa*) non quidem de novo iam enim intraverat, sed per novum effectum malitiae, ut quid conceperat executioni mandaret per proditionem.

¹ A szó után lyuk van a papíron.

Martwan adaa Judasserihoth
 nat ey tuggijad kungs zarnes
 ranuy. Nlem monda summit
 propunt as el azulastol Merit
 Kalwan ey lachwan llyto
 son xpiy. Wem a femyret
 ey nigis maucha indag
 Scziotznak ada Lrgottan
 ew nugs banatijaba Wemak
 kagijafa myatt el aluerk
 wotoknak mchyrer Merit
 ew mugs mondotta wolna
 zenth petserink ey rgerb
 fcmwawanyak ok ottan
 Judast mugh oluok wolna
 ey tngontew el zagattak
 wolna ey far falat femyre
 vtaan be mwm indaska Suta
 ny mmy rlyzereb de koger
 tek llytferu getemyr ey
 lypnaya pat ey as gondolth
 alnot sagoch Namawaklian

151
76r

Megh tøkellenÿe Ees monda nekÿ
ihesus ted hamar mÿtt teez Wgh
mond zenth Anselmus, Vram
ez mÿnd te enghedelmesseghed
5 vala hogh ez kegetlenth te tha-
neitwanÿd kòzòtt ielòntetnÿ ees
alaaztatnÿ nem akaraad de gÿor-
son siethnÿ hattad az mÿtth
tòrekòdik vala De maga ezt az
10 leòltek nem twggÿak vala avagh
nem ertÿk vala mÿre monda-
naÿa nekÿk Aloÿtaak hogh erze-
nÿe volna iudasnak Merth mon-
dotta volna nekÿ ihesus Veedd azt
15 mÿ kell az innepnapra awagh
zeghenÿeknek valamit adna
Mÿnth elveve a falatot legottan
ky mene, Eez heliòn meg h telie-
sòdeek az zenth iraa, Merth
20 een bekesegòmnek embòre kÿ
en kenÿeremet ezÿ vala, Hogh
kÿ menth volna Monda ihesus

(Io 13,27) Et dixit ei Iesus: „Quod facis, fac citius.” (PD) Anselmus in meditationibus: „Hoc quoque erat mansuetudinis tuae, Domine Iesu, quod perfidum illum in coetu fratrum palam detegere et confundere noluisti, sed leviter accelerare iussisti, quod parabat.” (Io 13,28) Hoc autem nemo scivit discumbentium, ad quid dixerit ei. (29) Quidam enim putabant, quia oculos habebat Iudas, quod dixisset ei Iesus: „Eme ea, quae opus sunt nobis ad diem festum.” Aut egenis ut aliquid daret. (30) Cum ergo accepisset ille bucellam, exivit continuo. (Ps 40,10) „Etenim homo pacis meae, qui edebat panes meos, magnificavit super me.” (Io 13,31) Cum ergo exisset, dixit Iesus:

755
 147
 76
 Mleggh cōtellenijc tēy mōnda mēty
 thuy tēd kamaaz mījtt tēz vōgh
 mōnd zēnth dāfēllmuy. Vram
 ēz mījnd tē engēdēlme stēgēd
 vāla hōgh ēz tēgrēkēth tē thā
 mēwamēd fōzōtt wēlōntētnij ēz
 ālāz tētnij mēm ābāulād dē gīz
 sōn sūēthmij hātād āz mījēth
 tēzē tēdēk vāla dē māgā ēz āz
 tēglēk mēm tūggijāt vāla āwāgh
 mēm rēzēz vāla mīzē mōnda
 māgā mē tīk dōyēth hōgh ēzē
 mīk vōlūā mēdāsnāf Mēzēth mōn
 dōttā vōlūā mē tīk thuy vārd āz
 mījēll āz mīk pāpāzā. āwāgh
 zēgēz mīk tēkē vākūnt ādnā
 Mījēth ā vōrē ā fūlātōr hōzōttān
 tēy mēm. tēz hēhōn mēgh tēlīē
 sēdēk āz zēnth pāzā. Mēzēth
 tēn tē tē sēgē mēk sūbēzē tēy
 ēn tē mīzē mōt tēy vāla hōgh
 tēy mēntē vōlūā Mōnda thuy

Immaar megh dichowl Embor-
nek <fya> ees isten megh feenesol
onbenne Ees ton nekÿk oly
edes bezedot ees zola nekyk
5 az zeretetrol ees atÿafÿwsag-
rol kÿtt sonha annak elotte nem
tott vala Nemikorth taneÿtwa
ninak mondvan oketh, nemikorth
fyaÿnak Nemÿkoron baratÿnak
10 Ewnek nagh kesol ideieiigle(m)n
megh ielonthven akkÿt hallot
vala ozenth attÿatol a Bezed
megh veeghezween kÿ bezed
edes ees hozÿw vala ees istennek
15 halaat adanak awagh dicheretot
Menenek oliuetim hegere Tahat
monda nekÿk ihesus Eez<z> eiel ty
mÿnd megh veetkÿztok een bennem
Merth irwan vagyon Megh ve-
20 rom a pazzorth ees el ozolnak
a chordanak ÿohÿ de mÿ vtan
fel kelendok Galileaba elol veezlek

„Nunc clarificatus est Filius hominis, et Deus clarificatus est in eo.” (IH: Sa 14)
Tunc Christus dulciter locutus est, et praedicavit discipulis suis. (Mt 26,30) Et
hymno dicto exierunt in montem Oliveti. (31) Tunc dicit illis Iesus: „Omnes vos
scandalum patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim: percutiam pastorem, et
dispertentur oves gregis. (32) Postquam autem resurrexero, praecedam vos in
Galilaeam.”

Innaaghe mygh diep vol enlyce
 met ces isten mygh fermstel
 onkenne ey ton metijc obly
 edey bezredet ces zold metijc
 az bezredet ey. dijafijwofu
 zol fytt sonha dmap elotte uen
 tott vala Nemforth tureywa
 minak mondvan steth nemforth
 fyanak Nemforthzen baratjnak
 turek nagh fess iderügten
 mygh wlonstiven aktye kallot
 vala oztuth actijatel d bezred
 mygh vreghezuern ty bezred
 edey ey hozyu vala fcy isten
 khalat adanak awagh diebzredet
 Memmet olivem bregze tahat
 monda metijc ihu. ty tuel ty
 mynd mygh vrektyet een seim
 Mroth izwan yagyon mygh ve
 rom apazorth ey el ozolnak
 d thordemat ijelzy de my wten
 fel fukendyk Galtraba elyl vry

Monda ihesus Simonpetørnek,
Sýmon ým tõtøket Sathanas
megh keerth hogh meg rostalna
mýkeppen gabonat Een keertem
5 eerted hogh megh ne fogýatkozieek
az te hýted Ees te nemýkoron
megh fordulwan Bathorohadmegh
atyadfyait Felele pether monda
ees ha mynd tevelghendnek te
10 benned een sonha nem tevelghek
Monda neký ihesus (b)Býzon mondom
nekød hogh ez eiel mýglen týk
keczzer zolna, haromzor enghe-
met megh thaghacz Monda
15 neký peethør Ees ha ennekem
megh kellene halnom veled, megh
(m)nem tagadlak Jtt wgh mond
zenth Gherghel hogh isteny zer-
zeesnek mýatta tugya vala ihesus
20 hogh petør, eghaznak iøvendø
paztora lenne ees kemen lenne,
enghedelmre Mykeppen (m)nemý
koron modotta vala vronknac

(Lc 22,31) Ait autem Dominus: „Simon, Simon, ecce, satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum. (32) Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua. Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.” *(Mt 26,33)* Respondens autem Petrus ait illi: „Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego numquam scandalizabor.” *(Mc 14,30)* Et ait illi Iesus: „Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, priusquam gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus.” *(Mt 26,35)* Ait illi Petrus: „Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo.” *(GT p3)* Et quia Christus Petrum praelatum ecclesiae constituit ... *(IG/Gorra)* ... ut Petrus aliique praelati discerent, qualiter subditis compati deberent. *(Mt 18,21)* Tunc accedens Petrus ad eum dixit:

Monda ihuy Simon p...
 Simon ym tottet Sathana
 mygh kerck hogh myg zoscalna
 mylkyppen gabonit Een kercken
 ceterd' hogh mygh in fugjattighe
 is te hieted sey te in mytoren
 mygh fedulwan vathorohubingh
 ayadfyat fihle p...
 sey tra myde c...
 d...
 Monda myk ihuy byzon monden
 myk hogh is eel myglen tijt
 f... zelna...
 myt mygh thag...
 myk p... sey tra cum...
 mygh tellem halnom vled mygh
 turm tagadlak Itt wogh mond
 z...
 h... myt...
 mygh p...
 p...
 f...
 p...

154
77v

ha veetend een ellenom atyamfya
megh bochassakee oneky hetzor
Ees felele neky ihesus, hogh nem
hetzor de hetven hetzor Azeerth
5 hagya ihesus otet el esny hogh onn(e)on
bonebe tanolna mykeppen ege-
beknek megh bochatna Ees iove
ihesus Cedron vize altal Getseman
newo faluba holoth vala kerth
10 kybe be mene oees taneytvanä
vele ozue Tuggya <vala> kedeegh iudas
ky otet el arulya vala ahelth
merth gyakorta golekezykwala
o taneytvaniwal oda Eez helien
15 Zenth iras be thelyk mondwan
Kyk en lelkomet orizik vala
tanachot tartanak egbe Tahat
ihesus hogh hamarab o elaruloiatol
megh leltetneiek ky mene az
20 koz helre ees monda nekyk olie-
tok le itt ees vigyazyatok myglen
oda me<e>gek ees ymadkoziam
Veueen veele peterth ees zebedeus-

„Domine, quoties peccabit in me frater meus, et dimittam ei? Usque septies?” (22)
Dicit illi Iesus: „Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies.”
(IG/Gregorius) Omnipotens Deus apostolorum permisit cadere, ut in sua culpa dis-
sceret, quam aliis misereri deberet. (Io 18,1) Iesus egressus est cum discipulis suis
trans torrentem Cedron (Mc 14,32: cui nomen Gethsemani), ubi erat hortus, in
quem introiit ipse et discipuli eius. (18,2) Sciebat autem Iudas, qui tradebat eum,
locum, quia frequenter Iesus convenerat illuc cum discipulis suis. (Ps 70,10) „Qui
custodiebant animam meam, consilium fecerunt.” (Mt 26,36) Et dixit discipulis
suis: „Sedete hic, donec vadam illuc, et orem.” (37) Et assumpto Petro et

nak keeth fyat keezde bankodnia
ees zomorw lenni ees monda
nekyk zomorw az een lelkom
münd halalygh tōrietok ýtt ees
5 vigyaziatok een velem, on maga
el tauozeek eegh haýtasne fōlde
tōlōk o⟨r⟩czaiara eseek ýmadkoz-
van ees mondvān Atýam ha
lehetsegos mulýeek el en rolam
10 ez keen Demaga Byzon nem
wgh mýkeppen een akarom
de mýkeppen the Mykoron ihesus
christus wolna, vanagodasnak
keserosegheen konvnek veerne
15 vereeie ees zyvenek banatýa ew
attýanak elōtte monda Zenth
atyam artalan vagýok ees the
parancholatodnak vtaat el nem
multam, Legottam dichosegos
20 nagsaagnak akarattýa bochata
angýalth otet erōseitený monda
az angýal o Vronk istennek
fya the atýadnak feelōle

duobus filiis Zebedaei, coepit contristari et maestus esse. (38) Tunc ait illis: „Tristis est anima mea usque ad mortem; sustinete hic, et vigilate mecum.” (Lc 22,41) Et ipse avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis; (Mt 26,39) procidit in faciem suam orans et dicens: „Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.” (Lc 22,43) Et factus in agonia prolixius orabat. (44) Et factus est sudor eius sicut guttae sanguinis decurrentis in terram. (Io 17,4) „Opus consummavi, quod dedisti mihi, ut faciam.” (Lc 22,43) Apparuit autem illi, angelus de caelo confortans eum.

mak fureh fipat kreyde bankadma
 vey zomozw kenni ey monda
 mkyt zomozw az en lekton
 mynd kalalugh tpecept yte vey
 veyzazatof een velen/onmaga
 el thuozet veyh haryasur foldr
 tolok Oghauia veyte ymadkes
 van vey mondvem Deymha
 kreyestegs mulyeck el en zalam
 ez teen Dymaga veyzon mem
 veyg mykceppen een afalam
 de mykceppen the Mytkoron the
 veyg hadna vanagobafnat
 kreyestegs een konink veyvut
 veyvut vey zyrvut banatya en
 acyamat elotte monda Deych
 acyam avalan veyvut ey the
 partynocholodnat veyvut el mem
 mulden Legottam Deyestegs
 nagfaugnat afantatya bochrans
 angipath otet veysternij monda
 az angipal veyvut veyvut
 fya the acyamat feryle

156
78v

Bathorogyal megh merth megh
kell lenny hogh eez keenth megh
zenvegged embõri nemzetnek
iduessegheert Ees mykaron ihesus
5 feel kõlthvolna az imadsagrol
(e)õket mynd alwan lelee banatnak
myatta ees monda pethõrnek
Ekkeuppen nem vigyazhataal
egg oraiglan een velem Nemõ-
10 nemõ doctor wgh mond O petõr
hol vagion the batorsagod awagh
enghedelmed ky ennek elõtte
keusee mesthõrõdet elõl võtted
vala, ymmar el feletted fogada-
15 sodath Vygõaz petõr|egeeb keppen
feelõk hogh raitad keseerte(d)t ne
hatalmazi<e>k, Towabba monda
ihesus, vigyaziatok ees ymadkoz-
iatok hogh keseertetbe ne essetõk
20 Merth a lelõk keezz de a testh
koor Masodzor esmegh el mene
Ees imada azon bezedet mond-
van Een atyam ha lehet ez

(Ans) „Constans esto; (IV: Pa) quia iam debebat sustinere, Domine ... ex ea ... sequetur redemptio humani generis.” (Lc 22,45) Et cum surrexerit ab oratione ... invenit eos dormientes prae tristitia, (Mt 26,40) et dicit Petro: „Sic non potuistis una hora vigilare mecum?” (GT p6) „Ubi est oboedientia, quam voluisti promittendo mecum in carcerem et in mortem ire?” (Mt 26,41) „Vigilate et orate ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.” (42) Iterum secundo abiit, et oravit dicens: „Pater mi, si non potest

Bathorogjal mugh m'ch mugh
 fill lenny kogh ec'keent m'gh
 Zmweggt embry nem Zeturk
 idur'leggerit Ery mykoren ihuy
 foel folch volna az imadsagrol
 ofet myndalman leker banatnak
 myatta Ery monda pr'gyzert
 Ekkerpen m'm v'gylyz'hamat
 egy hanglin ten v'leim Nemy
 nemo doctoz wgh mond Opetoz
 hol vagyon ten batesagad durugh
 engend'k'land ky em'ke elotte
 fr'nyse m'f'horodit elol v'p'ed
 vala ymmar el fel'it'ed fogada
 sedath v'gyaz petoz eg'erb'kyren
 ferlok kogh z'at'ed f'f'f'it'ed ne
 gadalmazit Tomalba monda
 ihuy v'gyazatok v'z ymadkoz
 ratok h'ogh f'f'f'it'ed m'v'f'f'it'ed
 Merth a lelok k'z' de a k'f'f'it'ed
 f'oz Masad'oz v'f'f'it'ed m'm
 Ery imada azon be'f'f'it'ed monda
 van ten aty'm ha k'f'f'it'ed

157
79r

Kennak el mennÿ een tÿlem
hamemha zenveggem òtett
legen te akaratod Esmegh ma-
sodzor el ique ees monda az an-
5 gÿal, (O) Mynden bÿnesnek idue-
zeitÿe Theghedet mÿnd vaar-
nak hogh megħ zabadulhathna-
nak ò halaloktool Az elsÿ zÿleek
Adam ees ewa Syrnak ees keal-
10 tyak te el iquetÿdet hogh megħ
zabadohad òket pokolnak kennÿa
tol Simeon kÿ teghedet reegtÿl
fogwa kewanth, Abraham dauid
ees mÿnd kÿsdedÿk e(e)s nagyok
15 ferfÿyak ees azzonÿallatok Zenth
ianus baptista kÿ teghÿdet megħ
kÿrÿztÿlth Mÿndennek megħ
ielÿntee() te el iÿtÿdeth Mÿnem
hagÿod (e)ÿketh seteetseegbe de
20 atÿad bochatotth theghedeth em-
bÿri nemzetnek valtasara Ees
fogatta mÿnden prophetaknak

hic calix transire, nisi bibam illum, fiat voluntas tua.”

Kennak pl memmij een tplem
 hamrmlha zenneggen qwith
 ligen te akawad Esingh ma
 adze el iom ey monda dz an
 gijal Mynden bomsurk idur
 zlicque thinghredet mynd vaas
 nak hogh mugh zabudulrahma
 nak q thalaloktaal dz elsp zolock
 Adam ey rima Surnak ey kral
 tyak te el iquredet hogh mugh
 zabudulrahm oter potolnak kinnija
 tol Simon ty teghredet zergel
 fogwa kinnich Abraham Salud
 ey mynd tyfiedok ey nagrak
 frifjak ey dzomallatok zynth
 ramy bayesta ty tegepedt mugh
 kuztoltz Myndermet mugh
 wlgere te el iquredet Myndem
 kaggod oterh stertstygte de
 atjad lothawith wergredet em
 den wuzturk Valtasara ey
 fogatta mynden propertatnak

Mynem hazugh Ees mýnd pro-
phetak hazugok leeznek ha embørj
nemzet the mýattad el hagýotth
leezen ees sonha megh nem zabadul
5 Mynt remenkednek te benned
embørj nemzetnek iduezeitõie
Ha te megh fogýatkozol mýnd ørøk
kealtasba leeznek te keezded (h)az
haborutt ees megh gozied satanasth
10 mýnem halalt feelz Myndøn
zemek neeznek te segheedseghõdre
ees ha te megh fogýatkozol ees Mynd
ez velagh neez theghedett ha megh
fogýatkozol Mynd fogsagban leeznek
15 ees Siramban Azeerth kýrallyok-
nak kýralýa ees vralkodoknak
vra Ergalmazý mýndennek alaa
vetõtteknek ergalmaz te nepeidnek
Ees megh ique ees leele øket aluuan
20 merth ø (r)zõmøk megh nehezõltek
vala ees nem tугyakvala mýt
felelienek Ees øket el hagwan
Mene ýmada harmadzor azon

(Mt 26,43) Et venit iterum, et invenit eos dormientes, erant enim oculi eorum gravati, (Mc 14,40) et ignorabant, quid responderent ei. (Mt 26,44) Et relictis illis iterum abiit, et oravit tertio eundem

bezedot Jelonek neky menbøl
angyal Bathoroýtwan ötet ees
el baggäada ees hozya(b)ban ýmad-
kozyk vala ees lõn o vereie my-
5 keppen földre folyo cheppenek
veer Ez helyon christus ymadkozyk
vala ees o aruloya eel kozelyt vala
Christus rettegh vala Judas vigad-
vala Christus thaneitwany megh
10 nehezoltek vala Sido nepek
gonossagh mya megh vakultak
vala Christus syr, Judas azokkal
alsaggal meweth christus vereyte-
zyk ees atyat ýmadya Judas el-
15 arulast tezen christusnak thaneyt-
vaný aloznak Judas kotelet zerez
hogh christust megh kotozieek ebbe
vala o halanak feleme hogh
magaat byzon embornek [mutatya]
20 [vala] mutatnaya Mykoron
ymadsagban az keent rola el
venny keerývala Imadsagban
hogh enghedelmessegot aianlana
veeros vero ky bochatasa hogh

sermonem dicens. (Lc 22,43) Apparuit autem illi angelus de caelo confortans eum.
Et factus in agonia prolixius orabat. (44) Et factus est sudor eius, sicut guttae san-
guinis decurrentis in terram.

bezalet se hinc mte. mubol
 augifal Bacharajtmang otet bey
 d bagguda bey hozquban ymad
 pozyst wala bey lon porxit mny
 faperen felder felyo Chypprent
 vltz ey belyon xpy. ymadkozyst
 wala bey q aruloma el byzelyt wala
 Chyftuy pettygh wala Juday vngud
 wala Chyftuy thantwamy mnygh
 mly zelot wala Sudompele
 gonoffagh mya mnygh vakultat
 wala Chyftuy fyz Judas azekkal
 alfagyal mnygh Chyftuy vnygh
 byst bey aqat ymadya Judas el
 edast pizn Chyftusnat thantwyt
 vnygh alqmat Juday petlet bary
 vnygh Chyftuy mnygh petzynt eler
 wala q hulanat felv lny hnygh
 magalt byzon vnygh mnygh
 vnta mntatwya Mykron
 y madfagban azkarnth zola el
 vnygh fery wala madfagban
 hnygh fnygh mntatwyt Judan
 vnygh vnygh fnygh mntatwyt hnygh

Iquendø mywelkødetøt mutatna
megh ielønth angýalnak vranak
byzonýoitanaýa Eez helyøn bee
theleek az iras mondwan Nappal
5 ees eiel kealteek te elødbbe mer(g)th
seogodelm nekøl vagýok Itt ees bee
theleek A peldazas Merth *christus*
ýmada zent elyeessel Mykeuppen
kýrally kønven vagýon megh irwa
10 Elieesnek ýmadsagara, isten ada
fellegek le folyasaat Eliees hegen
ýmada a földøn nýoýtozwan
Cristus zenth lucach mondasa
zerent le terdepølween. Eliees
15 taneýthvanýa{t} feel hýawala
Cristus taneýtványt ymadkozný
mongýa vala Eliees ýmadsaga-
nak vtanna vereitezýk *Cristus*
ýmadsaga vtan køtøztetýk
20 I(e)øwe azert *i*hesus taneythvanýhoz
esmegh lele øketh Alwuan Monda
nekýk O petør mýre enghemeth
el hagtøk O Janus Ezenkeppen

(*Ps* 87,2) „Die clamavi et nocte coram . . . (5) factus sum, sicut homo sine adiutorio.” (*Mt* 26,43) Et venit iterum, et invenit eos dormientes.

Juwendy mynvalde deot missetma
 Ingh wloech anghjalmate vranak
 byzompoitanaya. Ez he lypen ber.
 tcherec us eay mondran d'apal
 vey vrel te alerke te veldre miffy
 Rogadlum sig vaggel. Itt vey bre.
 tcherec d' p'ldyge. Merich christy
 y mala h'veth elyestel. Nyteppen
 p'yzaly f'vobren vaggon ingh eme
 elyestel ymadfagade. often ada
 fellegurk te folyafaat elyest h'voren
 ymada a f'ldon v'oytey vran
 Cresty. h'veth l'vancet mondran
 h'vrent te te d'eppl'voren. elyest
 tam yth'vancet f'vrl l'vancula
 Cresty tam yth'vancet ymadf'vanc
 mangya v'ala elyest ymadf'vanc
 nate v'vanc v'vancet yte Cresty
 ymadf'vanc v'vanc h'vancet yte
 Jove azre ihy. tam yth'vancet
 of ingh te v'vanc. Al'vanc mondran
 nate O p'vanc myn f'vancet
 el h'vancet O p'vanc. Ez nate p'vanc

161
81r

Egebeknek ees monda
Harmadzor esmegh ioue o thaneyt-
vanÿhoz esmegh lelee oketh
alwan ees monda nekÿk Alogÿatok
5 ees nÿwgoggÿatok bekeseegghel
merth el kÿzeleyt az ydew ees
embernek fÿa el adatyk bÿnesek-
nek kezeebe Kelietok fel mennÿonk
eleiben Ezenkeppen ihesus twdwan
10 mÿnden iÿvendoketh o rea valokath
el erede ees monda nekÿk, kÿth
kerestok, ok kedeegh mondanak A
Nazarethbely ihesusth Monda nekyk
ihesus| een vacyok. Ees hogh ezth
15 monda nekÿk een vagÿok, hatra
menenek ees a fÿldre le esenek
Esmegh keerde oketh kÿth kerestok
Legottan azok mondanak Nazareth-
bely ihesusth, Felele ihesus, Mondam
20 neektok merth een vagÿok Azeerth
ha engometh kerestok bochassatok
thaneÿthvanÿmath bekeseegghel
hogh a bezeed kÿth mondothwala

(*IH: Sa 14*) Tunc venit tertio ad discipulos suos, (*PD*) invenit eos dormientes (*Mt 26,45*), et dicit illis: „Dormite iam, et requiescite; ecce appropinquavit hora, et Filius hominis traditur in manus peccatorum. (46) Surgite, eamus.” (*Io 18,4*) Iesus itaque sciens omnia, quae ventura erant super eum, processit et dixit eis: „Quem quaeritis?” (5) Responderunt ei: „Iesum Nazarenum.” Dicit eis Iesus: „Ego sum.” (6) Ut ergo dixit eis: „Ego sum”, abierunt retrorsum, et ceciderunt in terram. (7) Iterum ergo interrogavit eos: „Quem quaeritis?” Illi autem dixerunt: „Iesum Nazarenum.” (8) Respondit Iesus: „Dixi vobis, quia ego sum. Si ergo me quaeritis, sinite hos abire.” (9) Ut impleretur sermo, quem dixit:

165

Egebetant wy monda
 Haemadze e furch ione q thranijt
 vanighes e furch heler ghyth
 aben ey monda in ficht dorgjate
 ey ugnogogjate beke fochgijel
 mghel fochgijel ay yden ey
 embervik fja el adanijt bijnfke
 met fegrebe felwepfel munnijnt
 viden e zentropen ihuy end van
 mijden ipruchtich oxa valokas
 el kede ey monda in ficht ficht
 fereftet of federgh mondanat d
 Nazarethich dorgjate Monda in ficht
 ihuy en vagnok ey fagis eyth
 monda in ficht en vagnok hatra
 munnik ey a fide te e ficht
 e furch fende of elij ficht fereftet
 Legottan ayok mondanat Nazareth
 bey ihuy ficht ihuy. Nondan
 in ficht munnik en vagnok dorgjate
 ha eugmety fereftet bochaffate
 ihuy dorgjate te be fochgijel
 fochgijel a be fochgijel mondanat

162
81v

Bee telneÿeek Kÿketh ennekem
adaal atÿam eggeth sem veztettem
el 9 k0zz0l0k Judas megh kezeleÿthee
hogh ewteth megh apolnaia Monda
5 nekÿ ihesus Baratom mÿre i0tteeel
kÿth kerest0k Nazarethbeli ihesusst
Judas legottan ihesusshoz mene
ees monda nekÿ Idwez leegh
mest0r ees megh apola 0teth
10 Monda nekÿ ihesus O Judas
apolassal adod el emb0rnek fyath
Tahath el i0wen a seregh ragadak
ees megh tartaak ihesusst Lathvan
pet0r ky weue th0reet. ees monda
15 Vram ha t0rrel vyuonk, Nem
vara pet0r cristusnak feleletÿth
hanem legottan a pÿspek zolga-
ianak el vaga iob f0leeth|kÿnek
neue vala Malkus Monda nekÿ
20 ihesus Teged be t0r0det hÿwelebe
Merth mÿnd azok kÿk t0rth veend-
nek t0r mÿa veznek el awagh
aloytod hogh nem keerhethneem

(*Io 18,1*) „Quia quos dedisti mihi, pater, non perdidisti ex eis quemquam.” (*Lc 22,47*)
Iudas . . . appropinquavit Iesu, ut oscularetur eum. (*Mt 26,50*) Dixitque illi Iesus:
„Amice, ad quod venisti? (*Io 18,4*) Quem quaeritis?” . . . „Iesum Nazarenum.”
(*Mt 26,49*) Et confestim accedens ad Iesum, dixit: „Ave, Rabbi.” Et osculatus est
eum. (*Lc 22,48*) Iesus autem dixit illi: „Iuda, osculo Filium hominis tradis?” (*Mt*
26,50) Tunc accesserunt, et manus iniecerunt in Iesum, et tenuerunt eum.
(*SermDom II, 109*) Simon autem Petrus videns, quae fiebant educens gladium . . .
(*Lc 22,49*) „Domine, si percutimus in gladio?” (*Io 18,10*) et abscidit auriculam eius
dexteram. Erat autem nomen servo Malchus. (*11*) Dixit ergo Iesus Petro: „Mitte
gladium tuum in vaginam; (*Mt 26,52*) omnes enim, qui acceperint gladium, gladio
peribunt. (*53*) An putas, quia non possum rogare

Per telmijock Eijckem conctem
 adal atijain eijckem fey ve zectem
 el a pizgolit Judas migh fey huy
 kagh ewech migh dpolania Monda
 mty ihuy pavaidm mize wter
 fipet becept N. yarechew ihuy
 Judas legottan ihuyfuch mow
 vey monda mty dwer locht
 zupoz fey migh dola otth
 Monda mty ihuy q Judas
 apolafal adal el vombzuck fipet
 Tabrat el igwen a ftrugh tagada
 vey migh tateack ihuyfuch
 ptez fy wew tignert. vey monda
 vian tra tuel veynont. Mow
 vana ptez vustufuat felehty
 kram legottan d piffert Zolga
 ranak el vaga w felehty fipet
 mow vana Maltay Monda mty
 ihuy Tregid bi tregdet huywlebe
 Mowth migh azok ptez tregvond
 mty tregmja veynt el dwages
 alayad huygh mow pecthuywem

Een atyamath Ees adna nekõm
tõbbeth týzenkeeth seregh angýal-
nal () Olyan ha azt mondanaýa
Lehetõk az tyzõnkeeth apastalok-
5 nak seghedseghe nekõl ha igaz
megh oltalmaznanak ees
kýnek az menneý angýali seregh
lehet Eegh legio awagh
seregh Reghi tõruembe hath ezõr
10 embõrth tezõn azeerth az tyzenkeeth
seregh angyal hethwen ezer
angyalt tezeen, ký zamra embõrj
nyelw ez velagh zerthe ozlotth
Aranzaýw zenth Janus wgmond
15 ha egg angýal hethwenõth
feghwerõstth megh verth Tyzen-
keeth seregh angýal tahath me-
neeth gozne megh Oly ha azt
mondanaia Zenth petõrnek Nem
20 kell hogh engõmeth Seghelý,
segheelyed magadath Mykeppen
telnek be az irasok Merth ekkep-
pen kell lenný Ekkenth kyt adoth
nekõm een atýam nem akarodee
25 hogh megh ygýam õteth

Patrem meum, et exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum?"
(*TA/Hieronimus:*) Quasi diceret: „Non indigeo duodecim apostolorum auxilio
etiamsi omnes me defenderent, qui possum habere duodecim legiones angelici exer-
citus.” *Una legio apud veteres sex millibus hominum complebatur. De duodecim*
ergo legionibus septuaginta duo millia angelorum fiunt, in quot gentes hominum
lingua divisa est. (IV: Pa) „Quomodo autem implebuntur scripturae . . . quia sic
oportet fieri, cum Deus hoc praeordinavit.”

Legh ottan hogh fõleet illetee azon-
nal megh vigazta õtet, Monda ihesus
az soksagnak Iõttetõk mýkeppen
tolwayra Tõrõkkel ees rudakkal
5 megh fogný enghemet Mýnden napon
veletõk voltam, a templomba taneith-
van ees enghõmeth nem tartotta-
tok megh de eez a týw õdõtõk ees
a seteetseehnek hatalma Itt
10 neminemõ isten felõ wgh mond
bodogazzon kepebe O kegetlen
iudas hygh en kegõs fiamnak
ký tenekõd mestõrõd vala, orczyath
zegenléed¹ megh apolný Lelkedben,
15 tewen seteethsegnék mõuelkõdetith
nem velagossagoth Tahath ew
thaneýthvani õteth el hagwan
Mynd el futanak Zenth bernald
Bodogazzon kepeben wgh mond
20 O keges ihesus o kegelmes ihesus O
irgalmas ihesus O vigazto ihesus
Hol vannak irgalmassaghdy
Senký nynchen ky teneked

(Lc 22,51) Et cum tetigisset auriculam eius, sanavit eum. (Mt 26,55) . . . dixit Iesus turbis: „Tanquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me; quotidie apud vos sedebam docens in templo, et non tenuistis. (Lc 22,53) Sed haec est hora vestra, et potestas tenebrarum.” (Mt 26,56) Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt.

¹ Olvasható így is: *zegenléod*.

Legh uitan hoogh spher illiter dyon
 nat migh vugien par. Manda ihu
 az, sokpagnat jottrop mykpen
 tol wazra. Trottel ry, zudakkal
 migh fogun enghemret Nynden nagon
 veltrop volcum, a templombu tamith
 van sey enghemret m m tustotta
 tok migh de sey atyp odyot sey
 a stercstogymet hatulma. Itt
 m m m m m m m m m m m m m m m m
 bodogaz on seprede. O frgetten
 inday hygh en fegyt fiamnat
 ty tenrege mstozed vaka. Oz haryat
 zaynted migh opolmy veltreden,
 avren stercstogymet m m m m m m m m m m
 m m velayssagott. T abath, v
 ttramyt v m m m m m m m m m m m m m m m m
 Nynd el futanaf. Gench fctuald
 bodogaz on seprede vgh mond
 O fegyt ihu O fegulmas ihu O
 vgalmas ihu O vgalmas ihu
 O vgalmas ihu O vgalmas ihu
 O vgalmas ihu O vgalmas ihu
 O vgalmas ihu O vgalmas ihu

Irgalmazyon Hol vannak io ihesus
az emborok ees az azzonyallatok
kyketh az oth arpa kenyerrel megh
elegheytoteel vala Nynchen ky
5 teghoret megh esmerion hol
vannak az apastalok io ihesus kyk-
nek tyztesseeghot attaal Jme
byzzonnjal ymaar teghoredeth
mynd el hattanak Ees incabb te
10 zyz anyaddal tharsalkodny kelloth
volna Zenth iacob Mondasa
zerenth Een esmerom mykeppen
ideghonok el menenek en tolem
Jhesusnak megh fogasakoron Nem-
15 nemo yfyw megen vala chak
egh gyolch ymegben vtanna
ezth ees az sydook meghfogaak
eez kedeehlen nekyk hagwan
az gyolch yngheth Mezeythelen
20 el futa tolok Nemely doctorok
Mongyak hogh ez embor lotlegon
zenth Jacab apastal Nekyk
mongyaak hogh zenth Janus

(Iob 19,14) „Noti mei quasi alieni recesserunt a me.” *(IH: Sa 14)* Tunc Christo capto . . . *(Mc 14,51)* adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo, et tenuerunt eum. *(52)* At ille reiecta sindone nudus profugit ab eis. *(IH: Sa 14)* Hieronymus tamen vult, quod fuerit Iacobus minor. *(OL)* De quo quidam dicunt, quod fuerit Ioannes.

Regal mazzion hal vammatione ihu
 dz embocet ey az agomjallatok
 fupred az qtz azpa temezel yngh
 chappijonak valin. Dnycten py
 ceghpeden yngh efurion hal
 vammak az dyastalok io ihu fupk
 mt epefstegepe attual. Om
 byffomjyal ymaas teghpeden
 mynd el gattanak fup menck te
 byff amjadal thrafallodny tebyth
 volna. Zenth iacob Mondy a
 Zenth en efurion msteyen
 ydghonak el mmenak en ephem
 thupnak yngh fogafakozon stemij
 meyo yfyr migen vala chak
 ey gjelety ymgeren vtanua
 tztz ey az fhdak yngh fogafak
 ez fedregten mkyt hagwan
 az gjeleq yngherit. Mz gytthelen
 v futa gjele. Nymly doctozok
 Monnyat. Kych v3 vnyly telegyn
 Zenth iacob dyastal. Msteyt
 mnygafak hagh Zenth famy

166
83v

Ewangelista Ees ɔtet <ihesusth> eleeb
viueek annaspispekhoz Az annas
pispek vala kayfasnak ipa kÿ
thanachoth adothwala az Sidook
5 nak Merth egh embørnek iob
megh halnÿ az sok nepeerth
O zenth atÿa te fyad [(t)kɔt(o)<z>] kɔtɔzve
vitetik O angÿalok tɔ kyraltok
hwztatyk, O meny, eegh o
10 chillagok o embørɔk O lelkɔk o
Zenth atÿak Gondolyad azeerth
kereztyen Mely nagh sebesseegghel
vizikwala ɔteth kɔtellem nÿakon
kɔthwen, nÿakon ytÿk vala
15 ɔtet kard fokkal valkɔzbe Ees nekyk
ɔkɔllem nekÿk bottal palczawal
nemelyek ɔzɔgghel veryk vala
Annera. hogh vgy<an>azon helyen
ew benne eghesseghɔth nem hagÿa
20 nak, hanem vgyan ottan
a propheta isaiasnak mondasath
megh thelieseyteek Talpatol
fogwa teteieiglen, nem vala
ew benne eghesseegh

(Io 18,13) Et adduxerunt eum ad Annam primum; erat enim socer Caiphae, (14) qui consilium dederat Iudaeis: „Quia expedit unum hominem mori pro populo.” (PL/Ans/Isa 1,6) Ita ut a planta pedis usque ad verticem non esset in eo sanitas.

Evangelista Eij ottet eirib
 vinct amasspofetioz az annaf
 psser vula kausfikat ipa Eij
 thranactioth additvula az eirib
 nak Mertez egh embornk wo
 vnges hahij az sok imperentz
 O Zrnag acija te fjad Eij ptegn.
 vinct O angipulok te fjadulok
 Gvztatist O vrmij Eij o
 condigok o emborok O kiltok o
 Zrnag acijak Gondoljad agvntij
 Przegyon Nely nagy stbr faggjel
 vuzk vula oteth kottellet injaton
 fozvorn, injaton yojk vula
 oet fard fokkal vultozbr te mlyk
 kottellet mlyk kottal palejanal
 m mlyk pzo gghel vuzk vula
 Amra. hogh vgyazon Eijyon
 ev be me eghristghoth m m hagn
 nak hram vgyan ottan
 d pzo gghen vuzk vula m m d fusth
 mgh ttr h fozetk Talpatul
 fozvorn vuzk vula m m vula
 Eij be me eghristghoth

167
84r

Ees A k̄oues vton Rangatt̄yak vala
es tazygal̄yak vala Mezeitelen labbal
ees a k̄ouek nek̄y k̄ormeit el t̄or̄ykvala
ees a cedr⟨r⟩on vizere hogh iwtottanak volna
5 vgh ranthak ̄otet altal, hogh a vizbe
arczel be esseek Ees ̄ orczāya m̄ynde-
nest̄ol megh veer̄s̄ole Merth wgh
mondh neminem̄ ̄ aiōytatus doctor
hogh idwezeytenk a vizbe k̄ore esothh
10 volna arczeel ees ott keeth foga
k̄y zeketthwolna, H̄ȳth be teleek
a propheta Mondasa, mondwan
A folyo v̄yzb̄ol az vton [id] yweek
annak okaerth fel magaztataa feyeth
15 Ees annaspispek kett̄or̄ol keerde ̄oteth
ew tanēȳthvanirol ees ew tudoma
n̄yarol Tanēȳthvanirol semm̄ȳt
nem felele de twdoman̄yarol feléle
smonda Een n̄ylwan zoltham
20 ez velagnak () Een¹ m̄yndenkoron
tanēȳtottam az Sinagogaba ees

(Ps 109,7) „De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.” (IH: Sa 14) Annas pontifex . . . interrogabat Iesum de discipulis et de doctrina eius. Et Iesus ad primam quaestionem, sc. de discipulis eius, nihil respondit . . . Sed de secunda quaestione, sc. de doctrina, respondit: (Io 18,20) „Ego palam locutus sum mundo; ego semper docui in synagoga,

¹ Előtte a papír vakarás miatt kilyukadt. Emiatt sérült meg az alatta álló az névelő z-je is.

171

Cet d'pauze vton - Langattjak vala
 cy maggaljak vala Magyarokn lakhat
 egy o puzk mky kampis vl egyvala
 egy d' adion vizek hagh intocimat valua
 vgas zamgat pter alcol hagh avigb
 hiezel be eszik egy o adnya imjnd
 veszel magy vczoske. *Mestis* vgas
 mondaz mimmurug *acogatur* Jotin
 hagh iduzgyant d' vage fye esbth
 valua adzvel vq ott fozz foga
 ty zebentz valua. *Hies* be vkerk
Propetia Mondasa mondnam
 N folyo vyzdel az vton *Syvat*
 C. Amak obertiz fel magy valua fyez
 v. Amasfistek *Pottzol* ferut qetz
 En *amagyalomcol* vq v tudoma
 nyalol *Amagyalomcol* summit
 vton felole de tudomanycol felk.
 finonda *En* nylyvan *Holtiam*
 ty vrlamat *En* *En* *magy*
amagyalom az *Smagyalom* vq

Ees A templomba Ees tÿtkon semith
nem zoltam Mÿre keerdez enghemeth
keerged azokath kyk hallottak, merth
azok twgÿak mÿtth mondottam een
5 Hogh ezth mondotta volna eggyk
az zolgaknak arczwlchapasth ada
ihesusnak mondwan. Ekkeppen felelzee
a pipeknek Mynd ezok ellen semmÿ
gonozth nem monda hanem alazatus
10 ees edes bezedeth felelwen monda
ha en gonozth zoltam, tanobizonsa-
goth teegh a gonozro<o>l ha kedeegh
iol zoltam mÿre mÿre  tz engometh
Olyha azth mondanaÿa, ha en
15 bezedombe vetetten, mongÿad megh
melykben ha kedeegle(m)n valamel-
igben megh nem eerz mÿre verz
e[nghometh] engometh Wgh
mondh zenth agoston¹ doctor ha
20 gondolod kÿy atta ihesusnak az

et in templo . . . et in occulto locutus sum nihil. (21) Quid me interrogas? Interroga eos, qui audierunt . . . ecce hi sciunt, quae dixerim ego.” (22) Haec autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alapam Iesu dicens: „Sic respondes pontifici?” (23) Respondit ei Iesus: „Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo. Si autem bene, quid me caedis?”

¹ Az s alatt kilyukadt a papír.

Ery a templomban Ery tytkon stineth
 nem Zoltan Myre ferdiz tnygymeth
 ferdiz azoktat firt hallottat, mereth
 azok tudnyak nyttaz mondattam ten
 Vogh vith mondotta volna egyipt
 az zalgatnak druzul chrapast, ada
 thynak mondvan. Ekkeppen felhize
 a pipetnek Myrd egyt ellen semmij
 gonozaz nem monda hanem alazaty
 ny vith belherdta felhizen monda
 ha en gonozaz Zoltan, tanobizusa
 gots tergh a gonozal ha ferdizgh
 uol Zoltan nyre nyre ogy enyometh
 olapza drith mondantya, ha en
 dr ydombu vtetten, mongyad mugh
 mrllykben ha ferdizgh valamel
 iglen mugh nem vith nyre vith
 enyometh enyometh Vogh
 mondaz vith Zoltan doctor ha
 gondolat fityatta thynak dr

169
85r

Arczul chapaasth Nem akarnadee
hogh ɔteth mennȳei tɔz megh emez-
theneȳe, awagh fɔld el nȳelneie
awagh ɔrdɔgghele be nȳealthneȳek
5 Ees Annas pȳspɔk kɔlde ihesusth kɔtɔz-
veen, kayfas pȳspɔkhɔz hol az
zerzetɔs sydok ees az ven(e)ɔk megh
gɔlekɔztek vala, kɔvethywala
kedeeglen ihesust zenthpetɔr ees
10 maas taneȳthwan kȳ wala esme-
rɔie az pȳspɔknek ees be mene vele
az pȳspɔk pithwaraba Zenth
petɔr alwala kɔuɔl az aȳton
kȳ mene az mas taneȳthwa<n> kȳ
15 az pȳspɔknek esmerɔie vala, ees
megh monda az aȳtotarto leannak
ees be bohattata petɔrth Monda
petɔrnek az aȳtotharto lean
Nemde theees ez embɔrnek taneȳt-
20 vanȳ kɔzzol vagee Monda petɔr

(Io 18,24) Et misit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem, *(Mt 26,57)* ubi scribae et seniores convenerant. *(Io 18,15)* Sequebatur autem Iesum Simon Petrus, et alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, et introivit cum Iesu in atrium pontificis. *(16)* Petrus autem stabat ad ostium foris. Exivit ergo discipulus alius, qui erat notus pontifici, et dixit ostiariae, et introduxit Petrum. *(17)* Dicit ergo Petro ancilla ostiaria: „Numquid et tu ex discipulis es hominis istius?” Dicit ille:

179
 169
 175
 Azot chupasth Nem akarnadre
 hogz otelez immuni coz megheerz
 themerz Awagh fold el nyelben
 Awagh pedgysze be nyelben
 Ez Amay puffed fold kuthst potoz
 veru kuffay puffedoz hol az
 bebruf szept koz az denok megth
 golyoztek vala if ovthymala
 fedozgen ihuzt hndyptoz koz
 waz: tamytymoz kijvala esme
 qu az puffedozt koz or mem vob
 az puffedozt puffedozaba hndy
 petoz alvala kqupl az aytom
 kij mem az mas tamytymoz kij
 az puffedozt esmoxoz vala koz
 megth monda az aytotato kumate
 koz be booz altata petozth Monda
 petoznt az aytotato kumate
 Alind: thoz koz Emboznt tamyt
 v. my puz el vager Monda petoz

170
85v

Nem vagiok Onnaton hogh kÿ me<e>ne
legottan tÿk zola Aalnak vala az zolgaak
az tÿzneel merth hÿdegh vala ees
magokat megh melegheÿtyk vala
5 Ees petÿr Ƹ kÿztÿk ees magaath
melegheitj vala Mondanak neky
Nemde the ees Ƹ thanetwanÿ kÿzzÿl
valo vagh esmegh megh tagada
mondwan Nem vagyok Wgh
10 mond zenth amburus doctor Azerth
tagada megh pethÿr merth oktalan
fogada halalara hogh nem tagaggya
megh Nem zentheghazba nem ew
hazaba hanem az sydooknak pÿthwa-
15 raba Otth tagaggya hol ihesus kÿtÿzve
vaygon holoth igassaagh nÿnchen
Ees keweess vartathwan monda
eegh az zolgaak kÿzzÿl aznak
rokona, kynek petÿr el vaktavala
20 fÿleeth Nemde latalak een
teghedeth ew vele a kerben

„Non sum.” (*Mc 14,67*) Et exivit foras ante atrium, et statim gallus cantavit. (*Io 18,18*) Stabant autem servi et ministri ad prunas, quia frigus erat, et calefaciebant se. Erat autem cum eis Petrus stans, et calefaciens se. (25) Dixerunt ergo ei: „Numquid et tu ex discipulis eius es?” Negavit ille, et dixit: „Non sum.” (*TA/Ambrosius*) Sed ideo negavit Petrus, quia promisit incaute: non negat in monte, non in templo, non in sua domo; sed in praetorio Iudaeorum. Ibi negat, ubi Iesus ligatus est, ubi veritas non est. (*Io 18,26*) Dicit ei unus ex servis pontificis, cognatus eius, cuius abscidit Petrus auriculam: „Nonne ego te vidi in horto cum illo?”

Nem vagot Imaten hoch sy mem
 legottan tye Zala delnat vala az zolguat
 az tozmet magh by degth vala ty
 magotat magh mlyghy tye vala
 ty paze otyzot ty mlyghy
 mlyghy vala. Allondant mly
 Nemde tye ty a thantman ty paze
 vala vagh Esmingh magh tagada
 mondwan Nem vagot magh
 mond zenth ambudus doctoz Dzerth
 tagada magh paze mlyghy obcalan
 fagada habalava magh mem tagaggya
 magh Nem zenth paze mlyghy
 hazaba ham mlyghy sy doctoz paze
 Zala Otty tagaggya hol uty paze
 vagnon holoth igassaghy mlyghy
 ty paze vactatman monda
 magh az zolguat paze az nat
 zokona. ty mlyghy paze. Uvka mlyghy
 felyth Nemde lalat den
 teghlyth en vlyghy paze

171
86r

Ees ew Kõzzõlõk valo vagh
Nyelwed ees awagh zolasod ees
az mutattÿa hogh ew kõzzõlõk
valo leegh Ees kezdee tagadnÿ
5 ees E<s>kõdnÿ hogh nem esmerthe volna
ez embõrth akkÿt mondotok Esmegh
ottan tyk zola Itth ees be thelyk
az zenth iras ky wgh mond Mezze
tõõd een esmerõymeth en tõlen
10 veteenek¹ enghemeth mÿkeppen
vtalatossagoth magoknak Itth be
teleek az reghi iegzees Merth tahat
zenth petõr Salomonnal tagada
megh istenth Merth vagon Reghi
15 kõnwbe megh irwa Salomon kyral
azonÿallathnak zawara zenth
petõr leanyõknak zawara Salomon
balwanÿoknak tÿztesseghere zenth
petõr nÿawalÿanak felelmerce
20 de maga mÿndenkynek ioth tõtth
vala Merth salomonth kÿralÿa

(Mt 26,73) Vere et tu ex illis es, nam et loquela tua manifestum te facit.” (74) Tunc coepit detestari et iurare, quia non novisset hominem (Mc 14,71) istum, quem dicitis. (Mt 26,74) Et continuo gallus cantavit. (Ps 88,9) „Longe fecisti notos meos a me, posuerunt abominationem sibi.”

¹ A papír a *k* alatt átlyukadt.

#75
#74
#76

Enz en kyzplot valo vach
 Mychwid ezy awagh Zolafid ezy
 az mutacaya hogh ruz kyzplot
 valo leryh ezy feyde jagadny
 ezy Etydny hogh nem efurtoze yelna
 ez emborty abbijt mondetat Efingh
 dtan tye Zola Jeth ezy be ebrlyst
 af zench uay ky wagh mond Mlyze
 tpad brn efurtozymth en tolen
 veteren angheymth mykpepen
 vcalatoff magot nat Jeth be
 te hvt az wagh wgzers Mlyth tabat
 Jynth petoz Salomonmal cigada
 mygh yfench Merth vogyen vogyen
 f ombe mygh izwa Salomon fuzal
 az omjallat nat yawawa Jynth
 petoz leamyot nat yawawa Salomon
 kalwamyot nat ty zysty hru Jynth
 petoz infawalyanat fe hlmzce
 de mada mynd mykpepe uth to uth
 vala Mlyth salomonch fuzalya

tõtte vala Ez velagnak orzagaba
zenth petõrth põspõkke lelkõknek orza-
gaba Jesus megh fordula ees tekeen-
the zenth petõrre thestj zimmel ees
5 megh emlekõzeek petõr wr ihesusnak
mondasarol Melyeth mondotth vala
neký hogh mýglen tyk zolna addiglan
haromzor õteth megh thagadnaýa
ees zenth petõr elmene ees ighõn
10 keserwen syra, Ees ew k()czayat¹
viseli vala kõtõse wýaba² kýwel
k(e)õ(n)weýt megh kený vala ees orczaiat
zarroztýa vala A papifeiedelm ees
mýnd egebek hamistanosagoth
15 keresnek vala ew ellene hogh õteth
megh õlneieek ees nem lelenek
Ees mýkoron sok hamýs thanook
elõue iõttenek vol[a](na) egebek kezeth
vtolzor keeth hamýs thanok elõue
20 allanak ees mondanak Eez azt
monda hogh megh tõrhetý istennek

(Lc 22,61) Et conversus Dominus respexit Petrum.³ (Mt 26,75) Et recordatus est Petrus verbi Iesu, quod dixerat: „Priusquam gallus cantet, ter me negabis.” Et egressus foras, flevit amare. (Mt 26,59) Principes autem sacerdotum et omne concilium, quaerebant falsum testimonium contra Iesum, ut eum morti traderent. (60) Et non invenerunt, cum multi falsi testes accessissent. Novissime autem⁴ venerunt duo falsi testes. (61) Et dixerunt: „Hic dixit: Possum destruere

¹ A Nádor-kódex azonos helyén ez van: *catrinçaiat* (203). Kódexünkben valószínűleg nedvesség miatt ezen a helyen a papír átlukadt.

² Vizfolt miatt nehezen olvasható. A Nádor-kódex megfelelő helyén *vyaban* áll (203).

³ IH: Sa 14: respexit Petrum oculo misericordiae et non corporali secundum Augustinum.

⁴ SermDom II, 113: novissime autem (i. e. ultimate).

templomath Ees harmadnapon az
vtan esmegh fel thamazthattya Ees
azoknak nem vala illendõ awagh
alkolmas thanosagok Ees fel kele az
5 Sidopapifeiedelm ees monda neký
Semmyt nem felelzee e(r)z<ok>re ky[t]t<ket> ezok
te ellenõd byzonõoythnak Jhesus
kedeglen veztegl wala ees a Sido
papifeiedelm monda neký Een keerdlek
10 az elõ istenre hogh megh mongyad
nekõnk ha the vagh a christus, aldott
elõ istennek fya Monda neký ihesus
Te mondod merth een vagyok Byzon
mondon neektok hogh matolfogwa
15 lattyatok embõrnek fyath õlwen
atya istennek iogya felõl ees iony
mennynek kodyen Tahath az Sido
papfeyedelm megh zagattaa ruhaiat
mondwan Megh karomla istenth
20 Myth kewanonk meegeh ees tanooth
ym haliatok karomlasaath my lattatyk
neektok

templum Dei, et post triduum reaedicare illud.” (*SermDom II, 13*) Et non erat
conueniens testimonium illorum. (*Mt 26,62*) Et surgens princeps sacerdotum, ait
illi: „Nihil respondes ad ea, quae isti aduersum te testificantur?” (*63*) Iesus autem
tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi: „Adiuro te per Deum vivum, ut dicas nobis,
si tu es Christus, Filius Dei (*Mc 14,61*) benedicti.” (*Mt 26,64*) Dicit illi Iesus: „Tu
dixisti. Verumtamen dico vobis: Amodo videbitis Filium hominis sedentem a dex-
tris virtutis Dei et venientem in nubibus caeli.” (*65*) Tunc princeps sacerdotum
scidit vestimenta sua, dicens: „Blasphemavit! Quid adhuc egemus testibus? Ecce,
nunc audistis blasphemiam. (*66*) Quid vobis videtur?”

templomath Ery kaur madrupon de
 vaim esingh fel thamazthacaya Ery
 azoknat m m vala illendy awagh
 alkolmaseranosagot Ery fel fel az
 Sidopapiseudelm vey monda yeky
 Gemmit nem felolzer eze tyt czok
 te ellend byzompytziat krosy
 felgten veytege vala Ery a Sidop
 papiseudelm monda mty Ery ferredle k
 az elyente rogh migh mongyad
 mtypt hq Ery vagha chrystus adott
 ely isemnt sja Monda mty itny
 Ery monda mty Ery vagyok byzon
 mondon mtypt rogh macolfogwa
 lattiyatok embazint firath olvren
 atya isemnt rogya felol Ery emy
 mtypt kodyren Tabuta az Sidop
 papiseudelm migh Zagattua zulzuat
 mondan Megh karomla isemnt
 Myta ferwanont migh vey tzuacty
 vimbahatok k azomlasaath mty lattatyt
 mtypt

174
87v

Legottan ɔk halalra iteleek ɔteth
mondwan halalnak bɔnɔse ees
hagÿapanak ew orchayara ees be
fɔdeek awagh be kɔteek ew orczaiath
5 Mynth zenth mathe mongya Merth
nem verhetÿk vala ɔteth, Lathwan
ew nekÿ kewanatossagos orczaiath
Azerth ɔtet be fɔdeek. ees mÿnd
eeth altal az nÿawalyassagos sidok
10 ɔtet yghen vereek arczol, nÿakon
Nekÿ palma agakat. orczayahoz
verwen Mondnak vala. Cristus
prophetaldmegg nekɔnk ky akkÿ
teghɔd ɔthe Ezenkeppen eethen eecz
15 czaka ew zenthsegos zakalath
kÿ tÿparlak ew. ekossegos haÿaÿt
ky nÿɔweek Ees egeeb nemɔ zer-
telen kenokath raÿta tewen kyket
zɔrnÿwsegherth az ewangelistaak
20 megh sem meertek ÿrnÿa

(*Mc 14,64*) Qui omnes condemnauerunt eum esse reum mortis. (65) Et coeperunt quidam conspuere eum et velare faciem eius. (*PD*) Rationem dicit glossa: Quia tam amabilis et gratiosa fuit illa facies benedicta, quod opprobria sibi non potuissent facere, nisi velassent. (*Mt 26,67*) Colaphis eum ceciderunt; alii autem palmas in faciem eius dederunt. (68) Dicentes: „Prophetiza nobis Christe, quis est, qui te percussit?” (*OL*) Alii sacratissimos crines et barbam evellabant, (*IH: Sa 14*) omnia mala et vituperia ... ei faciebant. Quamvis enim evangelistae non omnia scripserunt explicite.

Legottan oot halalea utelert pter
 mondrum halalnat bonose ey
 dragyymate ey ochymka ey lu
 foderk amagh lu pterek ey ochymka
 Myntz zench maten mangya Mzth
 nem verheyst vala otedy Lativan
 ey mpy kermanatofagos ochymka
 Mzth oted br foderk ey mynd
 erth alca az myawalyafagos foderk
 oted yghen vterek diezol myntzen
 Mzth palma agakut ochymka
 vterek mondrak vala Eustus
 prophetalduingh mterek py ably
 teghad oter Eustus vterek
 zaka ey zenchseges zabalath
 py typallak ey etpseges hayant
 py myvort ey egred nemoz
 vterek kenokath zayta vterek
 zomjuseghvith az evaungelistat
 mygh sem merzet ymya

Hogh be telniek dauid prophetaaasa
een hatamon faraganak bõnõsøk
megh hozzeýtak magoknak alnok-
sagokath, It ees be teleek az iraaas
5 ky wgh mond, een ellenõm zolanak
gonozokat iookeerth ees g(ÿ)õlõseegnek
bezedewel megh kõrnjekõzenek en-
gõmeth It ees megh teleek daniel
peeldazasa Merth cristus daniellel
10 vadoltatyk vala Daniel irigseegh
mÿat, christus azonkeeppen daniel
hamis feyedelmek mÿatth daniel
darius elõth Christus sydopispøkøk
elõth Wgh mond zenth bernald doctor
15 O io ihesus te kewanatus orczadath
kÿre angÿalok kewannak neeznÿ,
nÿallal megh fertetzeteek kezøkkel
vereeek ruhawal be fõdeek ysõgh
keserõ sebøknek sem enghedeenek
20 Regghel kedeeglen leewen tana-
chott tartanak mÿnd az Sidopapi
feyedelmek

(*Ps 128,3*) „Supra dorsum meum fabricabantur peccatores, prolongaverunt iniquitatem suam.” (*Ps 108,3*) „Locuti sunt adversum me lingua dolosa, et sermonibus odii circumdederunt me.” (*Mt 27,1*) Mane autem facto, concilium inierunt omnes principes sacerdotum,

Nogh be telmerck dauid prophetaasa ¹⁷⁰
 ten statumen fuitaganat bonqste
 migh hazzeyat migotinat alnok ¹⁷⁵
 sagobath ¹⁷⁸ It ey be telck az waaf
 fy wogh mond ten ellenom yolant
 gonozokat iatorty ey galsfeymet
 beze d'wel migh fozuy fozemet en
 gonyth ¹⁷⁹ It ey migh telck dauid
 peridazasa ¹⁸⁰ Mesth Cufuy dauidel
 dauidelyste yala dauid mighfargh
 myat chrystuy ayonteyen dauid
 kaminseyn delmte myath dauid
 dauid eloth chrystuy sydeyffotok
 eloth wogh mond zents beual doctor
 oho wryfuy te fermanatuy ordadats
 fyze d'nyjalot fermanat mezhuy
 myallal migh fozetertek fozokel
 vzeet zebraual be fozert yfogh
 fozere sebotmte ¹⁸¹ fym tughedemte
 t'eyghel fedeygen lewren tana
 chott tartamat mynd az Sidopay
 feydelmte

Ees az Sidoneepnek veeny ihesusra
hogh ewteth halalra adnayak kotoz-
veen el hozaak oteth ees adaak
ponciopylatosnak az feiedelmnek <(' >
5 Tahath lathwan iudas ky oteth
el [adaat] attawala. hogh karhozotth
volna Megh ada a harmycz ezosth
penzth a Sidopapifeiedelmeknek
ees az veenoknek mondwan Veetkezem
10 az igaz veerth el arulwan Wgh
mond zenth Amburus doctor Lathwan
iudas merth karhozotth tahath megh
esmerwen ew gonossagath Legottan
mondanak az Sydook My nekoknk
15 benne, the lattad wolna Oly ha azth
mondanayak my monekoknk benne,
ha igaz, te mywelkodesod megh
ielontetik mynemø legen Nemely
doctorok wgh mondnak hogh vasaar-
20 napon halwan<n> az feltamadoth
megh holtath koteellel magath

et seniores populi adversus Iesum, ut eum morti traderent. (2) Et vinctum adduxerunt eum, et tradiderunt Pontio Pilato praesidi. (3) Tunc videns Iudas, qui eum tradidit, quod damnatus esset ... retulit triginta argenteos principibus sacerdotum et senioribus. (4) Dicens: „Peccavi, tradens sanguinem iustum.” (3) Videns Iudas, quod damnatus esset ... (4) At illi dixerunt: „Quid ad nos? Tu videris.” (OL) Dicit enim Augustinus, quod Iudas post Christi resurrectionem se suspendit.

Ery az Sodomynk vccm ihuska
 hogh evtech helaka adnajat poptz
 vccn el Rozaat greth cy adaat
 ponacopylatofnat az ferdelmmk
 Cahath lacymam inday ky greth
 el adaat attamala hogh kalyozoth
 volna Megh aba a hazmich crosst
 pength a Sodepaysfir delm kuc k
 Ery az vccn kuc mondwan vccthegen
 az igaz vccth el azulum vccg
 mond hynch amburuf doctaz Lacymam
 inday muth kalyozoth tahath migh
 vccm hyn su gonoffagath Legottan
 mondanat az Sydoof Mij m kuc
 benn. the lattad volna Olyha azth
 mondanajat nij mon kuc benn
 ha igaz te migh vccth m g
 vccm hynch m m hyn demly
 doctoz vccm mondanat hogh vccm
 napon halwan az felamadoth
 migh kalyozoth kuc m g

177
89r

Az napon akazta megh <'> Tahat
lathwan Judas merth  teth el atta
hogh karhozotth volna, penitenciara
rem lwen megh adaa az sidopapifeie-
5 delmeknek a harm ycz penzth ees az
veen. sydooknak mondwan Veetke-
zeem az igaz veerth el arulwan
Legottan azok mondanak m  m ne-
k nk, te lattadwolna Ees az penzt
10 a templomba el hagythwan ees
el mene k te<e>llel magaath fel akazta
k re kealth zenth Gherg r papa
mondwan O iudas m yndenneel
bynesb ees bodogtalamb te woltaal
15 kyth, <vrnak> iel n woltha|nem vonth az vrhoz
de keethseegh vonth k teelbe Wgh
mond eegh mest r Igaz b lchesegghel
els ¹ iduesseegh megh hadn  a bynth
Masod nem ket lkodn  bochanatot
20 Megh magaath  r kke meg  ln 
 gaz byronal penitenciara nem fordwl

(Mt 27,3) Tunc videns Iudas, qui eum tradidit, quod damnatus esset, paenitentia ductus retulit triginta argenteos principibus sacerdotum et senioribus. (4) Dicens: „Peccavi tradens sanguinem iustum.” At illi dixerunt: „Quid ad nos? Tu videris.” (5) Et proiectis argenteis in templo recessit, et abiens laqueo se suspendit. (IV: Pa/Leo papa) „Sceleratior, o, Iuda omnibus et infelicior exstitisti, quem non praesentia revocavit ad Deum, sed desperatio traxit ad laqueum.”

¹ A e hely n a pap r  tlyukadt.

Az napon akaza migh Talac ¹⁸⁷
 latirvan Juday mureh qeth elatta
 hugh Pachozott, volna penitencia
 templum migh adua az fidiyapific
 deluntant d haemye pength es az
 veen sydoonak mondvan verthe
 Azem az igaz verthe el azulvan
 Legottan azot mondatk mij mure
 font te latirvan es az pengt
 a templomba el hagytivan es
 el mure spallit magnath fil akaza
 f yre fealth yreth Chrygez papa
 mondvan O mure nyndem el
 hugh es budogyalamb te volenal
 futhivelon volchaym vureh az vureh
 de furethregh vureh furethe vureh
 mond vureh mureh Azem volen fegget
 else idursteigh mureh hadny a bureh
 Masd mure furethodny borchonant
 Meget magnath qeth mureh oluj
 igaz byronal penitencia mure fureth

178
89v

O iudas gonoz tōseer hamiss bōņokbe
leleettel, orwsagot tōtteel merth te
mest(e)ōrōdeth arulaszerenth el attad
nepeknek alamysnaiath megh orozvan
5 a feswenseegh ky teghedeth kezereytōt
vala orwsagra ees el arulasra merth
te mestōrōdet arulas zerenth el attad
erethneksegoth thewen merth kerezth-
yen hýtōth el hagwan ees alnoksagba
10 magadath tōkelleetōsseghel vȳwd
Embōr halaba leleteel arthatlan
veerth me(h)g ōlwen ees banthwan
Merth a veer ōtlesnek oka te voltal
Legottan mȳnth magaath megh
15 akaztha ketthe zakada ees ew bely
mȳnd kȳ omla Merth nem melto
lōn ew ferte¹ Bȳnnel fertezett lelke,
zaiarol kȳ iōnȳ kȳ az aldotth ihesus²
dragalatos zaiath megh chokolta
20 vala Itt be teleek az iraaas ky wgh
mond Allapanak Fōldnek kȳraly

(Act 1,18) Et suspensus crepuit medius; et diffusa sunt omnia viscera eius. (Ps 2,2)
„Consurgent reges terrae,

¹ Vakarás miatt nehezen olvasható.

² Az s mellett a papír kilyukadt.

Omdy gonaz toferi hamuff bonokbi
 lelertel onofagot totterl mretzte
 mefotzpedeth azulafzerentel el attad
 mretzmtk alammifnauath mugh ozgvan
 A fefwenftrigh thz teggedeth feyzereypt
 valla onofagra ery el azulafza mretzh
 te mefotzpedt azulafzerentel el attad
 teotzmtk fegpeth tarwen mretzh fereygh
 yen bytpeh el hagwaan ery alnoflagta
 magudatqz tepellatofstegghel vjnd
 Embyz halaba lelertel Jotzuelan
 vretzh mretzh oliven ery hamozvan
 Meetz a vretz otterfwook ota te vrelat
 Legottan mretzh maguath mugh
 alayra fetter zabada ery ew beh
 mretzh by onla Meetz mretzh mretzh
 lph ew mretzh vjndel fetter et helte
 Zanazol by wny by az albutth ituf
 Izagubates Zanazol mugh chafolca
 valla Jotz be teker az zaaf by wgh
 mond Allapanat feldmretzh byzaly

Ees feiedelmek egbe gølekøznek
christus ellen Jtt be teleek a peelda-
zas Merth tahat *christus* Samsonnal
ellenseegnek adatyk ky megh vagion
5 Judit kønwebe iruan Samson Jazoknak
kezeeben Cristus Sidonepeknek ke-
zeben Samson megh gøzwen *Christus*
køtøzwen Samson dalida newÿw
parazna mÿatth *Christus* sidogølekø-
10 zesnek alnoksaga mÿatth Samsonth
megh karomlyak vala Cristusth
megh mewetyk vala Samsonth
akaratÿa nekøl vczankenth zerthe
Christust zabad akaratÿan feiedelm-
15 røl feiedelmre varos zerthe¹
Az Sidopapifeiedelmek az peenzth
vewen mondanak Nem illic|nekønkk
hogh ezth az zelenczebe tegyøk
Merth vernek iutalma, tanachot
20 tarwan a penzen vønek zaran-
dokoknak valo temethø fòldeth

et principes tractabunt . . . adversum Christum.” (*GT/Iud 16 d7*) Impleta est haec figura de Samsone victo a Dalida et tradito Philistaeis scripta . . . Adest Samson vinctus a Dalida, Christus a synagoga. (*Mt 27,6*) Principes autem sacerdotum acceptis argenteis dixerunt: „Non licet eos mittere in corbonam, quia pretium sanguinis est.” (7) Consilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum.

¹ A Nádor-kódex megfelelő helyén (215) *viuek* következik e szó után.

103
 104
 90
 Eij furdelint cybr gplekzmk
 chryfuy vltm Jtt br telert aprlda
 naz North taktat xpyy Samformal
 elle nstegunt adactt Eij mygh ragon
 Judit ponnabr ruan Samfon tazoknat
 puzoben Czstuy Sidonpctmk fe
 zelten Samfon mygh gzyren chryfuy
 p pzyren Samfon Dalida neryy
 pazyna myatth Chryfuy Sidonpctmk
 zefint abntfaga myatth Samfont
 mygh pazomyak vala Czstuy
 mygh myntat vala Samfont
 akactya mtp vchankenth yctm
 Chryfuyth habad akactyan furdln
 zel furdlnaz vala yctm
 N Sidonpctmk ar pnyth
 vnyen hndamat Nym illic mtpnt
 Rogh cyth az zelndzbr tegyot
 mztth vamt intalma tanactot
 tazuan d pnyen vamt hazan
 dotaknat vala temntay folctth

180
90v

Kynek newe Ghørøgyl Acheldemak
Magyarul mondatyk weernek zanto
føldenek meegh ma ees, Regghel
vala Ees øk nem menenek be a
5 pýthvarba hogh megh ne fòrtøznenek
hanem týtzan ennejeek megh
a hwsuetj bar⟨r⟩anth Wgh mondh
zenth agoston doctor O Sidoknak keget-
len vaksaga hogh a pythwarba
10 be nem menenek hogh megh ne
fòrtøzjenek feelnek vala, de atýok
fyanak artatlan veeretth ký øttený
nem felyk vala Mas embørtøl feelnek
vala megh fòrtøzlný ønnøn twlaýdon
15 bønøktøl nem feelnek vala Jhesus
kedeeglen megh allapeek a feiedelm
eløtth ees hogh ew vadoltathnejeek
a Sidopapifeiedelmeknek ees a veen
Sidoknak semmýt sem felele
20 Monda pilatus Nem hallodee mený
tanosagokat ellened mondnak

(8) Propter hoc vocatus est ager illa Haceldama. Hoc est ager sanguinis, usque in hodiernum diem. (Io 18,28) Erat autem mane. Et ipsi non introierunt in praetorium, ut non contaminerentur, sed ut manducarent pascha. (SermDom II, 116) Dicit beatus Augustinus: „O, impia caecitas [sc. Iudaeorum qui] iudicis alieni (i. e.) pagani praetorio contaminari (i. e. maculari) timebant, et fratris innocentis sanguinis effusione contaminari [contrariari] non timebant.” (Mt 27,11) Iesus autem stetit ante praesidem. (12) Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus, nihil respondit. (13) Tunc dicit illi Pilatus: „Non audis, quanta adversum te dicunt testimonia?”

Nymt newe blizzepel Icheldemat
 Magjazud mondatyt wazmt zante
 feldmt mrygh macy D'ryghel
 wala ey of nem memmt & a
 p'p'raaba' hogh mrygh m' f'p'p'z'ymt
 ham m' tygean emrycet mrygh
 a h'p'p'f'w'c' bazant' w'gh mondy
 zent' agoston doat' O Sidoknat teget
 len val'faga hogh a p'p'p'raaba
 de nem memmt hogh mrygh m'
 f'p'p'z'ymt f'elmt wala de atyok
 f'hanat w'clan w'c'c'c'c'c'c'c'c'c'c'c'
 nem felmt wala Mas emrycet f'elmt
 wala mrygh f'p'p'z'ym' ommon ty'p'p'p'p'
 f'p'p'p'p' nem f'elmt wala f'p'p'p'p'
 f'p'p'p'p' mrygh allap'p' a f'p'p'p'p'
 eloth ey hogh ey wad'p'p'p'p'p'p'
 a Sidopap'p'p'p'p'p'p'p'p'p'p'p'
 Sidoknat semmyt sem f'elmt
 Nouda pulatuy Nem h'p'p'p'p'p'p'
 ranofag'p'p'p'p'p'p'p'p'p'p'p'p'

181
91r

Ees semmÿt nekÿ nem felele „ <vgh> hogh
chodalkozneiek raÿta az feyedelm
kymene azerth pylatus az Sidokhoz
ees monda Mynemø vadolasth
5 teetzøk ez embør ellen, Felelenek ees
mondanak nekÿ Ha gonoz tewø nem
volna øteth nekød nem attvk volna
kezdeek ihesusth vadolnÿ mondwan
ezt tørvenyønk el fordoÿtoÿanak
10 ees nepÿnknek el hÿtetoienek leltøk
ees chazarnak adooth [adÿ] adnÿ
tyltoÿanak ees maga<a>t mongÿa
christuskÿrlnak Ees harombol va-
dolyaak vala iesusth, a kettørol pylatus
15 nem keerde ihesusth, a neph el fordoÿtas-
rol, merth ha ew el fordoÿto voltvolna
mykeppen egebek, kenzoth megh get-
rene az masikrol sem keerde chazar
adoÿa megh tyltasrol Merth hal-
20 lotta vala mÿkeppen ew az sidok
nak felelth vala A harmadrol
keerde ihesusth hog mÿkeppen mongya
volth maga<a>th kyrlnak

(14) Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur praeses vehementer. (Io 18,29) Exivit ergo Pilatus ad eos foras, et dixit: „Quam accusationem affertis adversus hominem hunc?” (30) Responderunt, et dixerunt ei: „Si non esset hic malefactor, non tibi tradissemus eum.” (Lc 23,2) Coeperunt autem illum accusare dicentes: „Hunc invenimus subvertentem gentem nostram et prohibentem tributa dare Caesari, et dicentem se Christum regem esse.”

185
 184
 Ery skinnijt m'ij m'm felch' hogh
 chodalkozmirt rajta an' fyeedelm
 fymme azert pylatus az' Sidokoz
 ery monda. M'ij m'm vabolaft
 tuzt' ez emb'oz ellen' felch' m'k' ery
 mondat m'ij ha gonaz, teny m'm
 volna oteth m'kol m'm attok volna
 f'z'edek ih'fusth vaddim' mondran
 t'z' t'p'om'p'nt el f'z'od'ij'cojanat
 ery m'p'ij'nt'nt' el h'ij'et'g'it'nt' k'lt'ot
 ery chazarnat abo'oth ad'ij' ad'ij'
 t'yle'cojanat ery mag'at mong'ija
 ch'rust'us'p'ij'alnat ery hazombol va
 dol'p'at' vala i'fusth, a f'et'p'ozol pylat'z
 m'm f'ez'de ih'fusth, a m'gh' el f'z'od'ij'coj'
 zol m'v'ith' ha' cu' el f'z'od'ij'co' vol'ra'ol'na
 m'p'ke'pen' e'ge'bet' f'enz'oth' m'g'os' g'et'
 zene az' m'af'it'z'ol' f'om' f'ez'de' chaz'ar'
 ad'ija' m'gh' t'yle'ca'z'ol' M'ert' h'al'
 lotta' vala m'p'ke'pen' cu' az' f'idok'
 nat' felch' vala a' h'az'mad'z'ol'
 f'ez'de' ih'fusth' hog' m'p'ke'pen' mong'ija
 volth' mag'at' f'ij'alnat

Azeerth monda nekÿk pilatus vegetok
 tenmagatok  teth ees tÿw t rueen-
 tok zereenth ytheelyetok megh
 Mondanak nekÿ az Sidonepek Nem
 5 illic mÿnekonk valakÿth megh
  lnonk ez hwsuetba ees ez hwsueth
 nak ÿnnepebe pÿlatus esmegh be
 mene a pÿthwarba ees elo hÿwa
 ihesusst ees monda nekÿ the wage
 10 Sidooknak (b)kÿralÿa Felele nekÿ ihesus
 Teen t leed mondodee ezth awagh
 egebek mondottak nekod een feloem
 Felele pylatus ees monda Mÿnem
 Sido vagiok en Te neped ees te pospo-
 15 kyd attanak theghedet ennekem
 mÿtt t tte<e>l Felele ihesus een orzagom
 nÿnchen ez velagbol, ha ez velag-
 bol volna een orza(l)gom Bÿzonnÿal
 een zolgaÿm megh oltalmaznanak
 20 hog nem adathnam sydooknak
 de een orzagom nÿnchen itth

(Io 18,31) Dixit ergo eis Pilatus: „Accipite eum vos, et secundum legem vestram iudicate eum.” Dixerunt ergo ei Iudaei: „Nobis non licet interficere quemquam.” *(33)* Introivit ergo iterum in praetorium Pilatus, et vocavit Iesum, et dixit ei: „Tu es rex Iudaeorum?” *(34)* Respondit Iesus: „A temetipso hoc dicitis, an alii dixerunt tibi de me?” *(35)* Respondit Pilatus: „Numquid Iudaeus sum? Gens tua et pontifices tradiderunt te mihi. Quid fecisti?” *(36)* „Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decertarent, ut non traderer Iudaeis. Nunc autem regnum meum non est hinc

Dicitur quod monda inquit pilatus recepit
 tenmagnum etoeth ety kypu tpenaru
 top. Heicemh mofchlytpt mngy
 Mondanah mky az Sidonrpt dlem
 illic mjmfont valakijch mngy
 olnot ez hofurba ety ez hofurach
 nakijmexce pylatus ofmngy la
 m m d pith maba ces ety hupua
 uofusty ety monda mky ten magu
 Sidonrak bialya fchh mky dny
 Ten tpleid mondode cyth amagh
 egelrt mondotat mky ten felolem
 fchh pylatus ety monda dlijom
 Sub vagrok en di mpyd ety te poffo
 fyd ditanak tovgardre lmm km
 mjet tottel fchh dny ten ozagom
 mjmchen ez vrlagbol, ha ez vrlag
 bol volna ten ozagom vijzomijal
 ten holgajm mngy olcaltmagmanak
 hog m m adarqnam fydokrak
 di ten ozagom mjmchen ity

Awagh innen aazaz ez velagbol
Monda nekÿ pylatus azeerth kÿral
vagh¹ te, Felele ihesus Een ebbe zÿlettem
ees erre iÿttem ez velagban hogh tano-
5 bizongoth teghiek az igassaagrol azert
valakÿ igassagtol valo een zomath
halgattÿa. Monda neky pilatus
Michoda az igazsaagh. Kynek eer-
telmeeth nem eerdÿmle pylatus Merth
10 tÿruenth igazan gÿakorta tÿthvala
de igassaagba nem alla Azeerth
hogh ezt mondotta volna Legottan
kymene az Sidookhoz Ees monda ne-
kÿk Een semmÿ okoth nem lelÿk hozÿaia
15 Legottan azok rea rohhanw<v>an mon-
danak, Feel ÿndoÿtotta Mÿynd Sidosagh
zerthe a nepeth Galileatol fogwa
mÿynd eddiglen Pilatus halwan
Galileath megh keerde ha Galileabeli
20 embÿr volna ees hog esmere hogh
herodes hatalma alol valo embÿr
volna legottan el kÿlde ÿteth herodeshÿz

(*IH: Sa 14*) de hoc mundo.” (*Io 18,37*) Dixit itaque ei Pilatus: „Ergo rex es tu?” Respondit Iesus: „Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati. Omnis, qui est ex veritate, audit vocem meam.” (38) Dicit ei Pilatus: „Quid est veritas?” (*GT/Alcu. y3*) Non erat dignus de veritate audire, quia eam in sua sententia non servavit. (*Io 18,38*) Et cum hoc dixisset, iterum exivit ad Iudaeos, et dixit eis: „Ego nullam invenio in eo causam.” (*Lc 23,5*) At illi invalescebant, dicentes: „Commovet populum docens per universam Iudaeam, incipiens a Galilaea usque huc.” (6) Pilatus atque audiens Galilaeam, interrogavit, si homo Galilaeus esset. (7) Et cognovit, quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem,

¹ A g alatt a papír átlyukadt.

187
183
92

Inaighimne agas of veldagbol
 Monia mty pylary dzereth, fizar
 vagh te / felok hny ten vobz ypletten
 vy vze vltten a vrelagben hagh tans
 kzungoth vghnt as vassaguel dzeret
 valaty vassaguel vato tenyomary
 kalgattya. Monia mty pylary
 Nichoda as vassagagh. Fyntk ver
 felmerty nem veldpnt pylary Merty
 tenmerty vagan vyatara totavala
 A vassagosa vnu alla dzereth
 hagh vy mondota vlna legottan
 Fynem as vobokos, by monda m
 fyt ten fenny okos nem felk haghia
 vlogottan dyt vva vobpntan mon
 banat fvt vndvgtota Njnd vobofagh
 vrtar a mtych vobvobvofogva
 mnyd vobvobv pylary vobvobv
 vobvobv nugh vobvobv vobvobvobv
 vobvobv vobvobv by hny vobvobv hagh
 vobvobv vobvobv vobvobv vobvobv
 vobvobv legottan v l vobvobv vobvobv

Merth akkoron ɔees ierusalembe vala
az napokban, Lathvan herodes ihesust
ighen ɔrɔle raÿta + < + Merth sok ɔdɔtɔl
fogwa kewannÿa vala lathnÿ ewteth,
5 Annak okaerth> + Merth hallotta¹ vala
Sok chodakath ew felɔle Ees kewan
vala valamÿnemɔ iegoth ɔtɔle lennÿ
Ees keerdɔze ɔteth sok bezedɔkkel Jhesus
kedeeglen semmit nem felelwala
10 Alnak vala az papisidofeiedelmek
ees az valaztotth Sidok zɔnetlen
vadolwan ihesust, Herodes megh vtala
ɔtet mÿnd ew sereghewel ees megh
chufola [Ees] feieer ruhaba ɔltɔztetwen
15 Ees megh kɔlde ɔtet pylatosnak Ees
az naptool fogwa pilatus e<e>s herodes
baratosok lɔnek ɔzwe Merth an<n>ak
elotte ellenseghesek valanak egbe
Annak kettɔ oka mÿerth ɔɔk ellen-
20 seghɔsɔk voltana{k} egbe Elɔ oka merth
pylatus akarÿa volth Tiberius cha-
zartol herodes orzaganak eegh rezeet
sok penzen megh vennÿ Azeerth

qui et ipse Ierosolymis erat illis diebus. (8) Herodes autem viso Iesu gavisus est valde. Erat enim cupiens ex multo tempore videre eum; eo quod audierat multa de eo, et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. (9) Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat. (10) Stabant autem principes sacerdotum et scribae constanter accusantes eum. (11) Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo, et illusit indutum veste alba, et remisit ad Pilatum. (12) Et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die, nam antea inimici erant invicem.

¹ Az a a papír átlyukadása miatt sérült meg.

Mesth sok odottal fogva tenemnye vala
 az napokban. Luttivam urrody ihust
 igyben otele rajta. Mesth hallott vala
 sok doudakuch en felok ty ferem
 vala valaminyne regth otele homy
 ty ferodgy otch sok bizodalat thuy
 fedreglen semmit nem felvala
 dnat vala az papusodok valunk
 ty az valasztok. S. dok. 3. nyrtlen
 vadolvan ihust. Urrody mugh vala
 qter nyrd en stregnyrd ty mugh
 ihust. ty ferem ruhaba otyzertur
 ty mugh fold qter pylatosnak ty
 az napok fogva pylatus ty urrody
 kavatosok lomk qter Mesth dnat
 olote ellenszagosok valanak igy.
 Amak. fetto oka mgyvch okellen
 kgysok voltanak igy. ty oka mgyvch
 pylatus. akarye volth tiberiuy. qter
 hatal urrody ozaganak vgh regnt
 sok pengru mgh. Vermij. Azertch

185
93r

Mynd az napeeglan ellenseegok volta-
nak ozwe Masod oka ez Merth nemy
koron pilatus ołth vala herodes hatal-
ma alol walo eegh emboroth megh
5 kyn herodes ighen megh haraguth
vala ees mynd az napeeglan ellense-
gosok lonek egbe Jhesusnak halala
napyan megh bekelenek. ees ihesus
myatth baratosok lonek pilatus azerth
10 egbe goite a papifeiedelmeketh ees
az veen Sidokath Ees monda nekyk
Ennekom wgh hozatok eez emboroth
Mykeppen neeph el fordoytooth, ees en
mynd tiw elottetok megh ke<e>rdozven
15 Semmynemq okoth ez emborhoz nem
lelok azokban kykben oteth vadolya-
tok de sem herodes nem leth Merth
koldotte oteth reank azerth nem illik
neký halaal Azerth megh feddom
20 otet ees eel bochatom Merth nektok
zokastok az hogh eez hwsueetba
kyth akartok eggeth el bochassak

(GT r5) Quia Pilatus multos occiderat, qui erant de potestate Herodis. (Lc 23,13) Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum et magistratibus et plebe (14) dixit ad illos: „Obtulistis mihi hominem quasi avertentem populum; et ecce ego coram vobis interrogans nullam causam inveni in homine isto, ex his in quibus accusatis. (15) Sed neque Herodes; nam remisi vos ad illum, et ecce nihil dignum morte actum est ei. (16) Emendatum ergo illum dimittam. (Io 18,39) Et autem consuetudo vobis, ut unum dimittam vobis in Pascha.

Mynd az napraglan ellenfogok vala
 nat egyre Masid ota ez Merch in my
 foron pilatus pletz vala hurok hual
 ma ald rual regh embogath migh
 Eyn hurok egyen migh hazaguth
 vala egy nynd az napraglan pletz
 gysok lomt egye. Itusnat halala
 napjan megis bapelenk. Egy chuy
 nygath barasok lomt pilatus agerth
 egye gye a papifinde lomteth egy
 az van Substath egy monda irtyt
 Eyn huy wgh hazatok vez embogath
 Mytessen migh el faldogtooth. Egyen
 nynd ten elottok migh ferdogath
 Sem nynd ny otych ez embogath nem
 ledok azokban nykben gath valdolya
 top de sem hurok nem ledok Merch
 faldotte gath zant agerth nem illit
 mly halaal agerth migh faldom
 gath egy vel lomtatom Merch nyktoth
 bakastok az huyh ez hurok mly
 fytis abudot egyeth el boczassat.

789
 175
 90

Akarÿatok ee Azerth hogh az Sidook
 kÿralÿath el bochassam Merth tuggÿa
 vala hogh  teth irigsegherth el arultak
 volna, Az Sidopapifeiedelmek hizol-
 5 k denek ees mondanak az neepnek
 ees az veen knek hogh barrabasth
 keerneieek ihesust kedeehlen el vezte-
 neiek Felele az feiedelm ees monda
 nekÿk Melyeth akartok ez kett 
 10 k zz l el bochattathnÿ, borrobasthee
 awagh ihesust kÿ mondatyk cristusnak
 Mÿnd az k z  n)seg s soksaagh yw lthe
 awagh reada ees monda, Vygedel
 eezth es bochassad nek nk borrobasth
 15 el, Vala kedeehlen borrobas tolway
 ky nemÿnem  haborusagheerth. ees
 [g lko] gyolkossagheerth vettet th vala
 a temleczbe Monda nekÿk pÿlatus
 Mÿtth tegÿe{k} az,  ert a) iesusrool ky mondatik
 20 cristusnak Mondanak mÿndh
 Megh fezeitesseek Itt nemÿnem 
 alazatos doctor wgh mond bodogaz
 zonnak kepeben

Vultis ergo dimittam vobis regem Iudaeorum?" (*Mc 15,10*) Sciebat enim, quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes. (*Mt 27,20*) Principes autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis, ut peterent Barrabam, Iesum vero perderent. (21) Respondens autem praeses ait illis: „Quem vultis vobis de duobus dimitti (*PD*) Barrabam an Iesum, qui dicitur Christus?" (*Lc 23,18*) Exclamavit autem simul universa turba dicens: „Tolle hunc, et dimitte nobis Barrabam." (*Io 18,40*) Erat autem Barrabas latro. (*Lc 23,19*) Qui erat propter seditionem quamdam factam in civitate et homicidium missus in carcerem. (*Mt 27,22*) Dicit illis Pilatus: „Quid igitur faciam de Iesu, qui dicitur Christus?" (23) Dicunt omnes: „Crucifigatur."

Akaz utok er azert hogh az Sidok
 Pizalyatq el bochassam Merth cuggija
 vala hogh oeteh ussigegeth el azultak
 volna Az Sidokafstredelmek hazol
 fobent ex mondanak az mppm
 ry az vernoimk hogh barakust
 kormmek ihust kedvgen el vete
 mek felek az feridim ry monda
 mekyl Melynth akavit v. k. t. t.
 Puzze el bochattatam bozobastee
 anagh ihust by mondatyk cufusnak
 Mijnd az fozokgof sokfiagh mpletor
 Awagh zada ex monda vngidit
 vith ry bochassad mekyl bozobast
 el vala fedvgen bozobay coluay
 by mnyrmq habozofagorvith. ex
 galle gyaltoffagorvith vteetotvada
 a temlyzti Monda mekyl pijlatuz
 Mijth tegyr kaz vssuzool by mandak
 cufusnak Mondanak mnynd
 hogh fezeiteffek Jot mnyrmq
 adzagay doay vgh mond kedogaz
 zomat kpeben

O alnok pýlatus Melý lehetetlen?ek
az ok¹ kywel en fyamnak hyzþokþodel
elezteeb mondvan, aldoth ky iþtth
vrnak newebe zenth anselmus kealt-
5 van wgh mond O hamis valtsaagh
o alnok tþrwen, Wr megh vtaltatyk
zolga megh keertetyk, Igaz megh
kenzatýk Bþnþs megh zabadoytatyk
Barran megh øletyk farkas kellemetþs
10 leezþn Eeeth el hagyattatyk, halal
megh tartatyk Esmegh pilatus
zola nekyk akarwan ihesust el bochatný
monda nekyk Mý gonozt tþtth
Azok incabb ywþltnek vala mondwan
15 Fezehed megh fezehed megh øtet
Harmadzor esmegh monda nekyk
Semmy halalra valo okoth nem
leelþk ø benne Azeerth megh ostoroz
tatom øtet ees el bochatom wgh
20 mond aran zaýw zenth ianus
O pilatus iool mondod hogh semmy
nemþ halalra valo okoth nem lelz
benne

(Io 12,13) „Benedictus, qui venit in nomine Domini.” (Lc 23,20) Iterum autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Iesum. (Mc 15,14) „Quid enim mali fecit?” At illi magis clamabant (PD) dicentes: „Crucifigatur, crucifigatur.” (Lc 29,22) Ille autem tertio dixit ad illos: „Nullam causam mortis invenio in eo. Corripiam ergo illum, et dimittam.”

¹ Nádor-kódex: a zoo (229).

191
 187
 94
 Salnot pilatus Melij lebeteten
 as of tyberl en symmat hyzoltke
 etozerb mondran Al doth fy wter
 vnat nemebi Zent anselmuy kate
 van voghmond Shams valesaugh
 o alnot tyberl Wz migh vcalcaent
 Zolga migh kertzetyk Igar migh
 kenzatyt Konos migh Zabadoytatyt
 Kazan migh oltatyt fuktay kellemcos
 lezgn taktit el dragyattatyt halal
 migh taktatyt Ef migh pilatus
 Zold mtyk Alawwan ihust el bochtatij
 monda mtyk My gonoyt totte
 Azok mealt ynyltent vala mondran
 fozghed migh fozghed migh otet
 Hazmadzer ef migh monda mtyk
 Semmy halala valo ofotchrem
 kelyt olemm Azertit migh ofoz
 tatom otet ay el bochtatij migh
 mond aran Zayw Zent rany
 O pilatus wot mondbotruugh semmy
 m mgh halala valo ofotchrem lebz
 emm

Merth mýkeppen Fel magaztatta ()
a mennýeket földtöl Azzonkeppen
fel magaztatýk *christus*nak elette a
mő eletõnktõl Keetth okaerth monda
5 pilatus megh ostoroztatný *ihesus*th
Elõ oka Merth valaky megh fezeitetik
vala, elezteeb a megh ostoroztatyk
vala romai tõrwen zerenth Merth
pilatus romai tõrwen zerenth iaar
10 vala Masod okaerth, Merth akar-
wan õtet megh zabadoytaný ees
akarwan a gonoz neeph akaratya
nak eleghetth tenný Megh hagyá
ostorozný *ihesus*th, hogh megh ostoroz-
15 zaas vtan hannaýa õtet a megh
elegõdõth nepnek Awagh wgh
mond zenth Bernald Megh verõm
õteth ees el bochatom olyha azth
mondanaýa kemen ostorokkal
20 mýglen mon(ý)gýatok addýgh

(TA/ Hieronymus) Sciendum est autem Pilatum Romanis legibus ministrasse, quibus sancitum est, ut qui crucifigitur, prius flagellis verberetur. (IH: Sa 14) In liberatione Christi volens populo satisfacere . . . fecit Dominum virgis flagellari . . . ut Iudaei satiati flagellis cessarent.

Merth mykopen fel magyattat
 d merriget foldtol. Vgontepen
 fel magyattat. Vpusnak electe d
 ing electont col. Kertth okacth monde
 pulatuy. mugh ostoroztatuy. thusth
 tto oka Merth pulatuy mugh fegetetok
 vala. vlezterb d mugh ostoroztatuy
 vala. romai tzerwen. Zerenth Merth
 pulatuy. romai tzerwen. Zerenth iag
 vala. Masod okaryth. Merth akau
 van. otet mugh. Zabudoytatuy. tes
 akawom d gonoz. mugh akaratya
 nak. elegnyth. tenmy. Megh hugna
 ostorozny. thusth. wugh. mugh ostoo
 Zauy. van. Hamuiga. otet. a mugh
 elegnyth. mpryk. dwugh. wugh
 mond. Zenth. bernuld. Megh. verom
 otath. cry. i. bochatom. olya. dzth
 mondanaja. k. emen. ostozokul
 myglen. mungyatok. addygh

189
95r

veretom Mÿglen artatlan veerth
zenwettok ky ottenÿ Ees azoknak
zawa hatalmazÿk vala ees nagh
fel zowal kerÿk vala hogh megh
5 fezeitetneieek Wgh mond zenth
Ghergor doctor Negÿen voltanak
akÿk ihesust ostorozÿak wolph
Neegh was retezzel Merth kettei
megh farrad volth a kettei megh
10 [farradwan] <nÿwgvan> esmegh vernÿ kezdyk
wolph Ees a vitezok viueek otet
apÿthwarba ees rea gÿoÿteek
mÿnd a kozonsegos sokassagoth
ees le wekotteteek onnon ruha-
15 iabol Ees + zederÿes zynÿw +
palastal megh kornÿekozeeek
oteth ees haÿtogatanak coronat
towsben Ees feieebe theweek
Ees egh na<a>d zalat o ioogyara

(Lc 23,23) At illi instabant vocibus magnis postulantes, ut crucifigeretur. (GT r6)
Secundum aliquos erant quattuor. (OL) Et quattuor fortes milites sibi invicem
succedentes coeperunt tam crudelissime verberare cum virgis et duris flagellis. (Mc
14,16) Milites autem duxerunt eum in atrium praetorii, et convocant totam
cohortem. (Mt 27,28) Et exeuntes eum chlamydem coccineam circumdederunt ei;
(29) et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput eius et arundinem in
dextera eius.

veretym Aliglen arattlan vereth 79
 Zewettpk ty ottemy ty azoknak 182
 Zama katabmazik wala ty nagh 9
 felzomal feryt wala hogh mugh
 feggetur-erk wogh mond Zureh
 Chozgor doctoz Argiren voltanok
 atyt ihuyth ofhorzyak waleh
 Nogh was zezeyel Merth fetter
 mugh farnid waleh a fetter mugh
 farnidam esmugh vermy frdyk
 waleh ty a vitezok vurek pter
 apytswarba ty zra gypjterk
 mynd a kozpseges sobas agoth
 ty le wetyzterk ompon zuba
 uabul tyt Zrdziry Zymio
 palafcal mugh kozmytzyer
 qteh ty hantogabmak coronat
 towsyben ty furety the wark
 ty hgh nad Zulat q uogynara

190
95v

Teerd haÿthwan tet megh
mewetyk vala mondwan nekÿ
dwz leegh Sidoknak kÿralÿa
tet megh hagÿapwan nemelÿ
5 arczwl nemelÿ zemebe nemelÿ
zaÿaba nemelÿ zakalaban Ees
weweek az naad zalath, ees verik
vala feieeth vele. ees adnak
vala nekÿ aal testh Wgh mond
10 zenth bernald, Feelmes lelkknek
feieeth twisnek gÿakorsagawal
fuldaltatÿk, Embri allath flth
valo zeeph orc(h)zaÿa Sidoknak
nÿalawal frtztetÿk Kÿmene
15 azeerth pilatus ees monda nekÿk
ÿm ky hozom neektk teth hogh
megh esmerietk hogh semmÿne-
m okoth y benne nem lelek
ky mene ihesus megh ostorozwan
20 vywen feieben twiskoronath es
Ees raytha barson ruhath

Et genu flexo ante eum illudebant ei dicentes: „Ave, rex Iudaeorum.” (30) Et exspuentes in eum, acceperunt arundinem, et percutiebant caput eius. (Io 19,4) Exivit ergo iterum Pilatus foras, et dicit eis: „Ecce, adduco vobis eum foras, ut cognoscatis, qui nullam invenio in eo causam.” (5) Exivit ergo Iesus portans coronam spineam et purpureum vestimentum.

Terz haghman oter megh
 mmetyk vala monderm m ky
 dwoz leryh Sidoknat Sipulija
 oter megh haghayrum m mly
 arzhul m mly Zombr m mly
 Ziyaba m mly Zakalaban fcy
 wovut az naad Zalahy vry vryk
 vala oferrth vele fcy adnak
 vala mky aal oterth yoghmond
 Zench berhald tekelm tektomk
 feryth towifut gijakofagannal
 fuldaltatijf Embon allath fyon
 vala Zryh ozghya Sidoknat
 mjalavul fcyzttatijf Pijm m
 agz ich pulatijf fcy monde mkyk
 ym fcy Zoyom mkyk oterth rogh
 megh ofmryk hogh fernm m
 my ofoch p m m m m m m
 fcy m m m m m m m m m m
 Vyren f m m m m m m m m m
 fcy m m m m m m m m m m

Monda nekÿk pilatus Jme em-
bör Itt wgh mond zenth agoston
Awagh zenth Bernald,, Marianak
() Mongÿad megh
5 Ennekòm een azz(ÿ)onyo<m> ha ierusa-
lembe valaal Mykaron te fyad megh
fogattatoth vala ees kothozwe
pilatushoz vitetotth vala, felel
Ennen Maga Marianak kepeben
10 mondwan Jherusalembe valeek Myko-
ron ezt hallam, Mykeppen Meheteek
hazamhoz ioheteek mÿnth otet
latam okollel vernÿ ytesoketh
nekÿ adnÿ Arczeel hagyapnÿ
15 tøyvysel koronaznÿ Ees emböröknek
ellenseghe lenni, megh haboro-
deek en zywem awagh een
enhom ees megh fogÿatkozeek
en lelkòm een bennem semmi
20 nemö zokott eerzees nem vala

Et dicit eis: „Ecce, homo.” (*Ber*) „Dic, si in Ierusalem eras, quando captus tuus filius fuit et vinctus et ad Annam tractus et ductus.” Cui illa respondit: „In Ierusalem eram, quando hoc audivi, gressu qualicumque potui ad Deum meum flens perveni. Cumque fuisset intuita pugnis percuti, alapis caedi, spinis coronari, et opprobrium hominum fieri, commota sunt omnia viscera mea, et deficit spiritus meus, et non erat mihi vox neque sensus.

195
 Alonda wijk pulatuy. iur fin
 hie it wgh nland Zench ligofton
 Dwagh Zench Bernald. Nazianak
 Mongjad migh
 Ennkom ten dnynd wa wusa
 lemb valaal Nytkon te fmad migh
 fogatkozch vala tuz kthozor
 pllatuzkoz vutepith vala. p. l. l.
 Ennen Maga Muanak tuz bru
 mondwan Zepelme valetk Nytko
 ron eze hallam. Nytkpen Mbrwek
 hazamkoz wchark mynch oar
 lacum okollil wemy ptesoteth
 wky adny drezil dnygnym
 tomyftl' koimazym tuz embropmte
 ellenfegaz lemm' me gis i' aboro
 dert en Zynem Dwagh eru
 enhom tuz megh fogatkozre k
 en l' l' kom ten bennem se mmm
 nemq' zokott vuzoz' nem vala

192
96v

Velem valanak Een hugaým ees
egebek velem syrook ees enghometh
tamogatook Mykoron azeerth
Annya lata otet, ky ioný. tpuissel
5 megh koronaztath, ostoroztath
leegottan földre esseek Mýnth
latha ihesust a pispeek ees az feie-
delmek owoltwen mondanak
Fezohedmegh [oteth] fezohedmegh
10 otet Monda nekýk pylatus
vegetok ton magatok ees fezohetok
megh merth semminemok okoth
obenne nem lel(e)ok | Feleleenk az
Sidook ees mondanak Nekonk
15 torwenyonk vasyon ees mo torwe-
nyonk zerenk meghkell halny
merth isten fyawa totte magath
Hogh hallottavolna pilatus eez
bezedoket incab megh felelmek
20 Be mene az pythwarba esmegh

Erant mecum et meae sorores et aliae feminae multae plangentes quasi unigenitum.”
(Io 19,6) Cum ergo vidissent eum pontifices et ministri, clamabant dicentes:
„Crucifige, crucifige eum.” Dicit eis Pilatus: „Accipite eum vos, et crucifigite. Ego
enim non invenio in eo causam.” (7) Responderunt ei Iudaei: „Nos legem habemus,
et secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit.” (8) Cum ergo audisset
Pilatus hunc sermonem, magis timuit. (9) Et ingressus est in praetorium iterum,

velem valanak ten huguym ero
 czelet velem syzoot ces enghomrth
 samogataot Mytoron dzecoz
 dimya lata otee ky ipm. tojusstl
 megh koronastach ostozostach
 leegottan foidre effect Myntch
 tatta ihuzt d pufferk rez az fev
 delmkt quolewen mondanak
 fezhedmirgh oost fezhedmirgh
 otee Monda netyk pylatuy
 vegetok ton magacok rez fezhedok
 mygoz merch semminemq ofoz
 obenne nem letok felelemkt az
 Sidok ces mondanak Netont
 tozrenyont vagnon rez mo tozre
 nyont dzent megntell halim
 merch yfen fyalwa totte magath
 Nogh kallottavolna pylatuy rez
 fezedoket incab mygoz felelemkt
 Se men: az pytzmarba ts megh

Monda ihesusnak Te vag ee az sidook
 kÿralÿa Jhesus semmit nem felele
 nekÿ Azeert monda nekÿ(
) pilatus¹ Nekom nem zolaz Nem
 5 tudodee merth hatalmam el bochaat-
 nom teghedeth, [h] ees hatalman
 vagÿon megh fezeiteni theghedet
 Felele ihesus nem volna seminemø
 hatalmad een raitam ha nekød
 10 adatott nem volna fõlyl Azerth kÿ
 enghemeth neked adott Nagyobb bøne
 vagyon neky, ees enek okaerth keresy
 vala pylatus el bochathnÿ øtet
 Az Sidook kedeeglen ÿwolphnek vala
 15 es mondna vala ha (e)øtet el bocha-
 tod nem leez chazarnak baratÿa
 Merth mÿnden kÿ magaath [el]
 kÿralÿa thezÿ ellene mond chazar-
 nak Hogh hallotta volna pilatus
 20 ez bezedøket kÿ viue ihesust ees le
 ÿle itelø zekybe ithelnÿ

et dixit ad Iesum: (Mt 27,10) „Tu es rex Iudaeorum?” (Io 19,9) Iesus autem responsum non dedit ei. (10) Dicit ergo ei Pilatus: „Mihi non loqueris? Nescis, quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te?” (11) Respondit Iesus: „Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, magis peccatum habet.” (12) Et exinde quaerebat Pilatus dimittere eum. Iudaei autem clamabant dicentes: „Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris. Omnis enim, qui se regem facit, contradicit Caesari.” (13) Pilatus autem cum audisset hos sermones, adduxit foras Iesum, et sedit pro tribunali,

¹ A szó előtti piros vonal fölött kilyukadt a papír.

197

Monda ihusnak Terogee Az sidok
 fipalya ihus semmit ne mfelele 193
 urty Azert monda urty
 pilatus Netem nem golaz Nem
 tudox morth hatalmam et bozitat
 nom tegejedth et egy hatalmam
 vagyon megis fezeiam tegejedt
 felele ihus nem volna semmiting
 hatalmam ren tucam ha mto
 adatott nem volna folyl Azertij fij
 emgertorth urty adot Nagyzob boni
 vagyon urty egy furtokurich keresij
 vata pylatus et bozitatij oter
 Az Sidok fedegien gyoltthnk vata
 et monduak vata ha oter et bozita
 tod nem lez eszazutnak haluizij
 Mertis mynden fij maguathij et
 fipalya thuzij elleir mond chazus
 nak Nagyz millotta volna pilatus
 ez lezredtet fij vime ihust egy le
 yle uelq Zokyle urtyim

Vgh mond aran Zaÿw Zenth ianos
Hogh Kemenben tewolyogh igassag-
tol kÿ ýgekbe incab feel emborþh
honnem istenth Nagh penthokøn¹
5 hatod hora koron Likostratus neuÿ
helyøn. yle iteelnÿ zekyben ees
monda az Sidooknak Jme tÿ kÿraltok
Azok ýwelthnek vala Vegeed vegeed
fezohedmegh otet Monda nekyk
10 tÿ kyraltokath fez(e)phemee megh
Felelenek a pÿspekek es mondanak
Nekøn kÿralyonk nÿnchen hanem
chak Chazaronk vagÿon, Chak ylwen
zekybe kølde hozÿaya Felesege
15 mondwan Semmÿ thenekød ees ez
igaznak Merth een ez eÿel latasmiat
sokat zenvettem ø eerthe, Wgh
mond Rabanus newv doctor hogh
ordogh lathwan embørnek enghø-
20 delmessegeeth azzonÿallath mÿa

(14) Erat autem Parasceve Paschae, hora quasi sexta, (13) et sedit pro tribunali in loco, qui dicitur Lithostratos. (14) Et dicit Iudaeis: „Ecce, rex vester.” (15) Illi autem clamabant: „Tolle, tolle, crucifige eum.” Dicit eis Pilatus: „Regem vestrum crucifigam?” Responderunt pontifices: „Non habemus regem, nisi Caesarem.” (Mt 27,19) Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor eius dicens: „Nihil tibi et iusto illi! Multa enim passa sum hodie per visum propter eum.” (IG/Rabanus) Nunc demum diabolus intelligens

¹ A második ø-ben a papír átlyukadt.

yogh mond dean Zayro Zenth ianoy
 Hogh kementen tenolyogh igasslag
 tol ty ygekke inwab ferl emborty
 Romm in yfenthy Nagh penchpelen
 Ratod hora karon Litofiaty nem
 Kelyon yle itceliny Zetyken ay
 monda az Sudoknak Jme ty fuzalat
 Azok iurletimk vula Vagen vagen
 fezoherdimegh ort Monda m kyt
 ty fuzalokath fezohermer imgy
 felelemk a piffpeltok ty mondanak
 Detont kuzalypont mynden harem
 chak Chazaronk vagyon Chak yfux
 Zetyke koldi hozpaya feleltger
 monduan Semmy them kod ty ez
 igaznak Merth ren ez eysel latifmat
 Jokat Zommetem q certok yogh
 mond Vabany nem doctor hages
 ordogoz lathyan embamk fughy
 delmiffgereth dzzomyallath mya

195
98r

Akara megh hÿnÿa Christusnak
hala zereeth Akeppen azoniallath
mÿa zerze emborÿ nemzethnek
karhozatoth Azonkeppen Akarÿa vala
5 a megh valtasth, Esmegh ky mene
pylatus hozÿayok ees monda nekyk
Een semmÿnemø okoth nem leløk ez
emborbe legottan ywølthwen
mondanak, Weged fel veghedfel
10 vezohedmegh øtet ees erøseÿtik
vala zawokat, Pilatus lathvan
hogh semmÿt nem haznalna de
Jncab nagÿob zendøles lenne a neeph
køzøtth Vizeth vewen megh mosa
15 kezeeth Az neeph eløtth mondwan
artatlan vagyok een, ez igaznak
veretøl tÿ () latastokra Felele
az sokassagh ees monda Ø veere
mÿ raytonk ees mÿfyonkon Ith
20 wgh mond nemÿnemø alazatos

per Christum se spolia sua amissurum, sicut primum per mulierem mortem intulerat, per mulierem vult Christum de manibus Iudaeorum liberare. (*Io 19,4*) Exivit ergo iterum Pilatus foras, et dicit eis: „ . . . nullam invenio in eo causam.” (*15*) Illi autem clamabant: „Tolle, tolle!” (*Lc 23,5*) At illi invalescebant. (*Mt 27,24*) Videns autem Pilatus, quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, accepta aqua lavit manus coram populo dicens: „Innocens ego sum a sanguine iusti huius, vos videritis.” (*25*) Et respondens universus populus dixit: „Sanguis eius super nos et super nostros.” (*PD*) Vincentius de Valentia sermone

199
 195
 98
 Ikara migh hijnia Christusnat
 mala frzeeth Atypen dzgomallath
 mija zezze smlyzj nemzetomk
 fashozatoth dzontegen Atynya vala
 A migh valcaph / Esmigh ky m m
 pylatuy hozypok rey monda mlyk
 ten semmij nemo otok nem belok ez
 smlyzbe legottan yuolchom
 mondanat / Wegy fel vegy fel
 vezohed migh pter ey azostytik
 vala Zamkat / Pilatuy lathman
 fogh semmij nem haznalna dr
 Incab pagyob Zomblyk semm A migh
 fogyth vizech voren migh mofa
 frzeeth dz migh elotch mondanat
 dzactan vanyok ten / ez igygnat
 vretol tij / lathstakea felok
 dz sokassagh ey monda / o vizey
 mij zaytant ey mlyfonton yth
 vgh mond nemyming alagaty

doctor Ziz marianak O balgatagsa-
gra adatok tÿ byntøkeerth ees tÿ gonoz-
sagtokath vtannatok valora [ky<1>detøk]
kyldetøk Eleegh vala neektøk a tÿ
5 bynetek de yth Fiatotak akaryatok
rezesse tennÿ, az artatlan ihesus cristus-
nak gezedelmet kemeenben keresnÿ
akaryatok tÿwfÿatokon lennÿ azert
vgÿan leezen mÿkeppen lennÿ
10 akartatok awagh keertetøk Megh
halgatatoth tyw ymadsagtok ees
kereestøk bønre Pilatus kedeeg-
akara a [nepte] neepnek elegheth
tennÿ ees bochata nekÿk borrobasth
15 Jhesust kedeehlen megh ostorozwan
<ada> [ada] akaratyoknak hogh megh
fezeiteneieek Veweek øteth ees
ky wÿweek Itt esmegh az sidook-
nak hyzelkødese mÿa esmegh
20 le vo(mv)nwan [es] nekÿ ruhaiath ees
egh zederÿes palastoth rea advan

de passione Domini ait: „Oh horrendum testamentum fecit hic populus stultus. Manet enim hoc testamentum usque in hodiernum diem, nam in signum huius vindictae quando masculi Iudaeorum de hoc genere, qui sic clamabant, habent manum dextram plenam sanguine capiti innixam.” (*Mc 15,15*) Pilatus autem volens populo satisfacere dimisit illis Barrabam, et tradidit Iesum flagellis caesum (*Lc 23,25*) voluntati eorum, (*Io 19,16*) ut crucifigetur. Susceperunt autem Iesum, et eduxerunt. (*Mt 27,28*) Et exeuntes eum chlamydem coccineam circumdederunt ei.

Dector 3ij mannak O halgutngfa
 gra aduof ty bynrekeuth ees ty gonoz
 pagrotach vcomatok vuloa byndrept
 tyldrept eicagh vula mektok d ty
 bynreke de yth fiatotok ataryatw
 rezeft tenmy dz atathon ihuy casty
 nat gezelelmet fementenkeresmy
 ataryatw tyv fiatoton lenmy dzet
 vyan leeren myfeggen lenmy
 ataryatw Iwagh kerrecept Neagh
 halgatatoth tyv ymadfagtok eij
 kerrecept bonie Pulatuy federy
 atara d myte myrept eleyhith
 tenmy coy bochata mtyt bochobast
 Ilystly federyten mygh eforozvoin
 aduad ataryatw mak hogh mygh
 fezeitemre vnrreke otey coy
 ty vjvnrreke Dit efmogh dz fudook
 nak hifrekebest mya efmogh
 te voman of mtyt zuymanth ees
 egh federynt palafcoth in aduom

197
99r

Towiskoronāya Feiebe tewen Ees
az naadzalath ew ioghiara teerd
haýthwan otet mewetýk vala
mýkkeppen orzaglaný akarth ees nem
5 thehette, mondwan oduozleegh
sidooknak kýralýa, rea hagyapwan
a naadath feiehöz verýk wala ees
mýnd megh meweteek awagh
iaczodwan oteth karomlýak vala
10 Le vonak rola az zederyes palaas-
toth ees oltoteteek onnon ruha-
iaba ees elviueek hogh megh
fezeiteneiek oteth, Ees výwen az
kereztfath neký ký mene az helre
15 ký mondatýk koppazto hélnek Sidowl
golgatanak harmad hora vtan
ezkeppen zerzettetýk sentenciara
awagh karhozathra Elezteeb
pylatus ole itelný az vtan el
20 vywe az kegetlen chazar kotele

(29) Et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput eius et arundinem in dextera eius. Et genu flexo ante eum illudebant ei dicentes: „Ave, rex Iudaeorum.” Et exspuentes in eum acceperunt arundinem, et percutiebant caput eius. (31) Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum chlamyde, et induerunt eum vestimenta eius, et duxerunt eum, ut crucifigerent. (Io 19,17) Et baiulans sibi crucem, exivit in eum, qui dicitur Calvariae, locum, Hebraice autem Golgotha.

207
 197
 99
 Tonnstoronaja ferebe tenen ey
 az nashalath ey roghara tarid
 hantshwan otet m'ortyk vala
 m'itppen ozugtam akath ry nem
 tet hette monduon aduzleggh
 sudotnak kuzulija zea hagnaywan
 a naadath ferebz veriyt wala ey
 mynd m'igh m'ortek awagh
 uzhodwan otet kazomliyat wala
 Levonak zola az zederyy puluuf
 toth ey olopyteteck ompon zuba
 iaba ey elvimek hogh m'igh
 fezeutemrk otet ey vinyen az
 fereyfnath m'ky t'ij m'm az h'el
 t'ij monduyt k'ypagto h'elme sudowl
 golgatanak harman hora vtan
 e'fepen zezettetyk sentenoara
 Awagh kuzhozathra fleyterb
 pylatuy ok uelny az v'han el
 vyur az tegetten chazai k'etle

198
99v

Njakaban vonwan Ees magaath
latatlannak thezy vala az itelö
zeek elöth harmadzor közel
iöwe hozya a kerezth fa Neged-
5 zör iönek vala a tolwayök
harangoth harangoztataanak
kyrtöth kyrtöltethnek Remöle-
sök mynden felöl leeznek vala
es ö annya vala hath mögöl
10 Myndönnnek vtanna lathwan
ezöketh megh Keserödeek ew
zywe Ees pilatus, ew kezenek
el teriedese myatth vethwen
veztegsegoth myndönnnek Ees
15 fordula ihesushoz mondwan Een
ihesust karhoztatom halalra
marianak fyath Eez keppen hogh
eletöl megh valieek ees vites-
seek az helre ky mondatyk Copaz
20 helnek az varos kapuyanak
kywele ees ottogyon megh
fezeitesseek Ees legon mynd

(*PL/Ans*) ... dicens: „Iesum Nazarenum abiudico vitae, et adiudico morti ignominiosae crucis.”

Nijakuban vonwan tui maguach
 latatlamak they vala az utel
 zert eloth haididzoz kozel
 iove hozja a keresztis. Alegd
 Zozomk vala a telusajat
 halangoth hazangoztatnanak
 fuzoth fuzolretthak Fomle
 sok mynden felol lezomk vala
 o amja vala hatomogol
 Myndomk vanna luyman
 ezokth ungh fuzodok cu
 zomk ey pulatuz. in fuzomk
 el tevidyft myatth vethvorn
 vezteghygeth myndomk ey
 fozduta ihuzoz mondwon ten
 ihuzth fuzoztatom halalia
 mananak fuzith ey; fuzon hogi
 elettel ungh valark ey vial
 fuzk az helle ey mondaty fuz
 huzk az vial fuznyhualt
 fuzok ey otogyon ungh
 fuzteffert ey legon mynd

ϕ ruhaitol megh foztatotth
ees nagh vaszeghek ϕ kezeibe
es labaiban altal veretessenek
ees thewiskoronawal meegh
5 koronaztasseek Ees onnon maga-
val az kerezthfa ky vitesseek
ees senkÿ ϕ rayta ne konÿoryl-
ÿon ees hozÿa senkÿ ne hÿwat-
tasseek Ees senkÿ nekÿ ne zolyon
10 Eez keppen oteth itelom ees|kar-
hoztatom hogh myndonostol fogwa
megh valyeek ezoktol Ezth
mondwan pilatus tekeenthee
ihesusstÿ olÿ ighen kegosth kezde
15 erossen syrnÿa ees az nepnek
golekozese kezde lennÿ az zen-
dolesre mondwan megh halyon
Ees tahat Monda Annÿa zenth
Ianosnak Oh megh fogyatko-
20 zeek een lelkom Ees ew keze-
vel ϕ vnokaianak vallara

207
 199
 100
 o zuhuazal mugh fogyasith
 Ery magh vaszregheik o tizebe
 es labauany altal vevetessnek
 Ery the wifforonawal mugh
 foronazassert Ery omgon maga
 val az ferezassza tyvassert
 Ery sentij prajta m forjorol
 non Ery hozja sentij m hparat
 tasser Ery sentij m tuj m zoljon
 Ery feperu oteth utlom rypka
 hoztasom hogh nydne stel fogu
 mugh valyerik rzoitel t zeh
 mondann pilatuy eferentere
 chupis ohighen feyestis t zed
 eppen szimja Ery az nyput
 goltkozst t zed lenny az zen
 delesic mondannmugh valyon
 Ery cabat Mondan dnyge zepch
 Jánosnak Oh mugh fogyasith
 zrek ren lettom Ery m fize
 Avil o vorkaanak vallara

tamazkodeek Ees thahath a vitee-
zok a kereztfath ihesusnak vallara
teweek es fordoÿtaak oteth az
kopaz hegh felée ees o elotte
5 lowagos vitezok ees gyalogok
fegwerokkel ees kyrthokkel Eez
keppen ionekvala az hamÿssagh-
nak heliere zenth ianos azth lath-
van Monda ziz marianak oh bana-
10 tos anÿa te fyad Jmmar megyen
halalra kynek felele az ziz anÿa
Tarch megh engometh fiam merth
megh fo(ÿ)gyatkozom ees vÿgh oda
hogh lassam mÿ elotth megh halok
15 Merth mÿndonostool eerzom maga-
math megh halnÿ ees el wÿve
oteth az egeeb vton. ees o elol
veuen [futame(h)gh] futameek, ees
Fiat ihesust Maria nÿakon oleele
20 olÿ yghen erossen hogh semmykep-
pen oketh egmastol eel nem valazt-
hatÿak vala Mely zoroÿtassal

(*VD/PT: Sa 66*) *Eduxit ergo Ioannes virginem . . . ut saltem ibi venientem Christum obviando posset amplecti . . . Pia mater accurrit, et amplexata est Iesum, filium suum.*

samazkodrek Ey thahath a viter
 hof 10 puzsach ihusnat vullura
 tenwre of ferdoytmat qreth az
 fopaz luygh felix Ey o elotte
 lowagos vuzot ves gyalogot
 figwrotke vey ty zgotke foz
 fipra ionk vala az hramyffagh
 nult kelere zenth unoy azth lath
 van Nonda huz maianat oh bema
 tof dmya te fyal jmmar mrgyru
 galabra pnyrt felix az huz dmya
 Taveh mryh yngomrth fiam mryth
 mryh faggyatke om Ey vyghoda
 hogh lassum my elotte mryh galot
 Merth myndvostool veyom magy
 mach mryh halmj Ey el wjve
 qreth az vjve pson Ey o elot
 vruen fiamm ~~te~~ futarmke Ey
 gac ihusht Maria myatan olete
 Oh yghen vzyffen hogh semmityp
 pen qreth vgmastol vel mry valay
 h mryth vala Oh by zowytassal

201
101r

Ees mÿnd. az mondhatatlan sook
kenzasokkal ihesus megh fogÿatkoz-
van nem vihetÿ vala towabba az
kerezthfaath. ees az vitezok az tÿr-
5 feiewel ÿtyk vala otheth, Jhesus kedeg
len ielth tÿn hogh towabba nem
vihethneie hannemha a kereztfath
eel vitethneiek Talanak eegh
Simon neuo embÿrth zenth alexan-
10 der ees zenth rufus attÿath azth
ketheleneiteek Jhesusnak vtanna
vÿnnÿ o kereztfaÿath Itt wgh
mond nemely alazatos doctor ziz
maria kepeben Een kewanon vala
15 fyamnak kereztfaÿath el vÿnnom
hogh o nekÿ megh kÿssebeÿthetnem
kennÿath de oly kÿzel [me] nem me-
heteek hozÿaÿa hogh nekÿ zolhas-
sak az sok neepnek kÿrnÿekozese-
20 tÿl Annak fÿlÿtte vitetyk vala
sok neepnek vlatatossagawal
Mÿnth gonozvl tÿtth ees bÿnbe
leletÿtth kewanvan o hozÿa zolnom

(Mt 27,32) . . . invenerunt hominem Cyrenaeum, nomine Simonem, (Mc 15,21)
patrem Alexandri et Rufi, (Mt 27,32) hunc angariaverunt, ut tolleret crucem eius.
(SDP) Credibile est secundum Bernardum in contemplationibus, quod ipsa liben-
ter portasset crucem, si potuisset. (Bon: MVC) Et quia vere maesta mater eius
propter multitudinem gentium appropinquare non poterat nec videre, (PD) nec
alloqui.

205
 101
 Eze nyand az mondhatatlan sok
 fruszokkál, ihig nygh foggyatbar
 van nem videraj valo torvabla az
 fezezfiauh - viz az vitezok az toz
 ferowel ijtak vala oeth. Ihig: fely-
 len uleh con hogh torvabla nem
 viderthmre hgyrnmba d fezezfiauh
 vil vitezomok Talanak ygh
 Simon nwo emborok zeneh uhran
 Der viz zeneh zupuz atyath dzech
 krtsek miteck ihufnak vcanne
 vynnij q fezezfiauh. Jeth vgh
 mond nemly alazatos dctor zig
 maka fgyrben fan fivonon vala
 fyanmak fezezfiauh et vynnij
 hogh qmkij nygh fgyt brytortny
 krmijath de oly fgyt ny m m
 Jertk hgyaja hogh mkij zolka-
 lak az sok nyvnt kozny kozst
 tol Annak fgyt vitezok vala
 sok nyvnt vcalatofagaval
 Nynt gonozol toth, Eze konbr
 vitezok fivonon q hgyja zolnon

202
101v

Eegh (ÿ)gÿalogh vtom elöl vöm de
mÿnth az helre iöweek a kyn el
menendö vala vtanna thekenth
ween ees semmÿkeppen nekÿ nem
5 zolhateek een keseröseghontöl
hanem az földre le essem mÿkeppen
holtelewen ees hogh az kapwn
az kereztfath vallan kÿ hoz(y)naÿa
keser(ÿ)iwala öteth fyrfywnak ees
10 azzonyallatoknak sereghe ees ö
annÿa ees ö annÿanak hwgäÿ
Galileatol fogwa nekÿ zolgalwan
syrathÿak vala öteth Reaÿok
fordula ihesus monda nekÿk Jherusa-
15 lemnek leanÿ ne syrÿatok een raÿ-
tam de tÿnnen magatokon sirÿatok
ees tÿ fyatokon Merth ÿm ionek
ol napok kÿkben mongÿatok
Bodogok az mehek kÿk nem [zizl]
20 ziltenek ees bodogok az emlök kÿk[et]
nem emlettenek ees tahath kez-
dyk mondanÿ az hegeknek Essetök
reank ees az völgeknek, föggetok

(*VD/PG*) Cum eum obuium haberet cernens ... paene exanimis facta est ... et prae angustia nec ei verbum dare poterat. (*Lc 23,27*) Sequebatur autem illum multa turba populi et mulierum, (*Mt 28,55*) quae secutae erant Iesum a Galilaea ministrantes ei, (*Lc 23,27*) quae plangebant, et lamentabantur eum. (28) Conversus autem ad illas Iesus dixit: „Filiae Ierusalem, nolite flere super me; sed super vos ipsas flete, et super filios vestros. (29) Quoniam, ecce, venient dies in quibus dicent: Beatae steriles et ventres, qui non genuerunt, et ubera, quae non lactaverunt. (30) Tunc incipient dicere montibus: Cadite super nos! Et collibus: Operite nos!”

Egh gijalogh vton elol vom di
 mynd az hie uwert a ppprl
 m mnd vata vama threuth
 vren tey kmmiteppen mty m m
 Zolhaterk v m festerfghantol
 kramm az foldre le effm mytppen
 vrotelwren tvt hogh az kapm
 az ferezfuch wallm ty hofpaya
 festerpala pttth fyfhwat az
 vromallitoknat fereghe ty o
 dmya ty o dmyanatk hvgay
 Galit atol fogual mty Zolghram
 fpratepjak vata pttth feregot
 fordula huy monda mtyt fhrufa
 kmmte leany m fpratep v m zay
 tam de ty m m magataton ferep
 v ty fpratep m m m m m m m
 at napok kytben m m m m m
 hodegot az m m m m m m m
 Zillemt v m hodegot az v m m m m
 m m v m m m m m m m m m
 dyt m m m m m m m m m m m
 v m m m m m m m m m m m

203
102r

be mýnket, Merth ha nýers fan
ezth tezyk kým mýnden malaztal
telyes vagyok ily kemen iteletøth
teeznek Myth teeznek tahath az
5 azyw fan azaz ty raýtatok kýk
malazth nekýl vattok Byzon nem
egeeb hanem kemeen kenzastok lezen
Vitethnek vala azeerth a keeth by-
nes embørøk ees ø vele hogh megh
10 ølettetnenek Mynth iutanak az
helre ký mondatýk vala coppazto-
helnek ees otth megh fezeiteek ihesusth
Ezenkeppen mýkeppen ýth megh
iegøzwen lattýatok Mýnth iutottak
15 volna a koppaz heghre a porozlok
kýrthe<le>nek ees az vitezøk vdwarth
ithenek a fegwerøøk es mýndh
a soksaagh egbe gølenek ees ihesus
køzøttøk lewen kezdeek øteth megh
20 foztaný ees megh foztaak mezeý-
thelen mýndønstøl øteth veerel
megh veerhøteek Merth øneky
akkoron megh vyoýtak serelmeth

(*IV: Pa/Teophilus*) „Si in me, qui sum lignum viride per virtutem faciens fructum, Romani hoc faciunt, quid facient in populo Iudaeorum arido et infructuoso.” (*Lc 23,32*) Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo, ut interficerentur. (33) Et postquam venerunt in locum, qui vocatur Calvariae, ibi crucifixerunt eum. (*IV: Pa*) Exuentes autem eum omnibus vestibus vulnera renovaverunt.

be nyugvott. Melytől ha nyugvottan
 ezth tezik tijn nyugvottan nyugvottan
 tölves vágynak illi kemén utolcsóth
 terzint. Melytől terzint takath az
 azgyu fan azaz ty emeletek fejt
 makath mikül vattok byzen nem
 vgerel hanem kemén kezafok legyen
 vattok vala azertth afezth ly
 nyf embereket vey o vese hoch mugh
 olettentent. Melytől nyugvottan az
 heler fji mondatyk vala Coppazo
 hirtet az oth mugh fezeletk itnyeth
 ezentepen nytepen yeth mugh
 irgyzen lathjatek. Melytől nyugvottan
 vala az fopaz hregere a poroz lot
 kyzozentek az az vitezok vdmath
 utyent a fegnyvessok is nyugvottan
 a fop saagh egye gylent az itny
 fygottok leuen kyzdrek oterth mugh
 fozany az mugh foztaak mzyy
 thelen nyugvottan oterth verezal
 mugh vrezhgetek. Melytől nyugvottan
 akhoron mugh vyztak stikimeth

Merth az ostorozaserth ees soksagos
 sebeyeerth ɔ neky ruhaÿ[ay] testeehoz
 ees az sebɔkhoz ragattanak es fag-
 tanak vala. ees hogh ɔ ruhaÿth
 5 rola le vonak, sebey megh vÿiwla-
 nak. merth nÿhol az hwssa ees
 hozÿa zakad wala, ees marada
 mezeytelen ɔ zenthsegos ve<e>re ɔ
 rayta ala futhwan, mÿnth elewe-
 10 nɔn megh nÿwzotth barran, Ees
 nagh hamarsaaggal ragadaak ɔteth
 ees el nÿoÿtaak az kereztfan. Ees
 vewen eggÿk kezeeth nagh temeerd-
 ɔk vaszegghel zeghezeek az kerest
 15 fahoz ees vewek a masyk kezeeth
 hath az furatoth nem eerÿ kɔteleth
 rea kɔthwen [age] addegh huzak
 vonak. izeth iztɔl. ereketh eertɔl
 ynakath ÿntol el zagathwan annera
 20 hogh a furatoth bal kezewel megh
 eertetek ees azth az kereztfahoz
 zeghezeek annak weweek ɔ keeth

Nam cum per flagella durissima totum corpus eius esset dilaceratum seu decorticatum, vestimenta sua resumpta fortiter inhaeserant carni, a qua nunc separantes non sine magno dolore et vulneratione fieri potuit, ut accidit in vulneribus fasciis resolutis.¹ (*GT hl*) Dominus impetuose dorsotenus proicitur. (*SDP*) Primoque unam manum cum clavo duro ac ferreo cruci affixerunt . . . Secundo cum aliam manum conclavare vellent, brachium Christi non poterat foramen in cruce attingere . . . Ob hoc funibus ipsum violenter retraxerunt, ut manum illam ad locum foraminis in ligno crucis reducerent, quo facto siliceum clavum eidem manui incusserunt. Tertio

¹ Ugyanezt valamivel egyszerűbben adja elő OL: Et tunc exuerunt pium Iesum tunicam, quae eius vulneribus conglutinata sanguine fuerat. Et tunc denuo aperiebantur vulnera sua sanguine fluentia.

Morth az ostoz aserth vry sol fagos
 sbeyzerth o mth zudraydy eferchoz
 vry az sbeykerz zagattanak vry fug
 tanak kala vry hogh q zudraydy
 zola le vonak sbey mryh vryzola
 nak morth nykol az lrossla vry
 xonja zakadibala vry marada
 mryzelen o zudraydy vry q
 zayca ala futeruan mryth elere
 non mryh mryzoth karlan vry
 mryh hamerzaggul zagadnak oerth
 vry el mryzook az fozezfan vry
 vryen vryk fezerth mryh temer
 dyk vryzaggul zozozozek az fozek
 fahoz vry vryk a mryk fezerth
 hach az fuzatoh mryh vry fozek
 vry fozerwen dyk addygh vryzab
 vonak mryh vryk ezekth vryk
 vrynakth ymol el zagattym mryh
 hogh a fuzatoh pal fezerth mryh
 vryk vry azth az fuzatoh
 zozozek amak vryk q fozth

205
103r

labayth hath azok ees kōzel sem eryk
a furatōth Arra megh azonkeppen
kōteleth kōthenek Mynd addeegh
hwzak vonak. mýglen mýnd izrōl
5 izre errōl erre Jnrol ynra ȳteth el
nȳōytak hogh a furatōth ȳ labaywal
megh eerteteek ees azokath ees az
kereztfahoz zeghezeek Mýnd ezekbe
mýkeppen enghedelmes barran senky-
10 nek nem panazla hanem Nagh keges
bezeeddel ȳ zenth atȳanak kōnyȳrȳgh
vala mondwan Atȳam bochassad
megh ȳ nekȳk merth nem tugȳaak
myth tezneq Zenth bernald doctor
15 wgh mond hogh az zeghek nem
woltanak elȳȳk hanem themeer-
dȳkȳk Nem wolph semmȳ elȳseghe
ees nem chak az hwsth hatya wolph
altal de megh az ȳnakath es a
20 hwssal egetȳombe kȳ zaggagyak
volth Nagȳobb faȳdalmeerth

cum pedibus simili modo fecerunt, quia foramen infra pedes etiam distabat, ideo funibus eum trahendo in tantum prolongaverunt, ut pedes foramini coaptarent. (*Ans*) Tunc stetit tanquam agnus mansuetus . . . et non aperuit os suum. (*Lc 23,34*) Iesus autem dicebat: „Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt.” (*SDP*) Dicit Bernardus, quod clavi isti non erant acuti, sed quadri valde et obtusi in acuminibus, qui non tamen carnem penetrabant, sed etiam ipsam carnem secum et ossa intra ligna portabant, et sic dolorem nimium inferebant.

Labajeth hatch azak egy kyzel sem kyzel
afulatoth azia mygh az ontogyon
ketereth kettent. Mynd addegh
Anzak vonak. myglen mynd egyel
eze ezel eze furul yna otch el
myglen hogh afulatoth plaburval
mygh eze ezel egy azokath egy az
kerezefhoz. Zeghezert. Mynd egyel
myglen egeredem / karra stufy
mek nem panazla k. am. Nagh kyzel
k. z. y. d. el p. z. uch atyanak k. myglen
v. ala mond van. Atyam doctus
mygh p. w. k. y. t. m. v. ch. m. y. m. t. u. g. y. u. k.
mygh k. z. m. t. Zenth b. v. n. a. l. d. d. a. c. t. o. r.
w. g. h. m. o. n. d. h. o. g. h. a. z. Z. e. g. h. e. k. m. m.
w. i. e. l. t. a. n. a. k. e. l. o. f. t. k. h. a. n. n. e. m. t. h. r. m. a. r. e.
d. e. f. t. e. k. N. e. m. w. o. l. t. h. s. e. m. m. y. e. l. o. f. f. e. g. e. r.
e. y. m. e. m. c. h. i. k. a. z. k. r. o. s. t. h. h. a. t. y. a. w. o. l. t. h.
a. l. t. a. l. d. y. m. y. g. h. a. z. i. y. n. a. t. a. t. h. e. y. a.
h. y. o. s. s. a. l. e. g. e. t. y. m. b. r. k. y. z. a. g. g. a. g. y. a. k.
v. a. l. t. h. N. a. g. y. d. e. f. a. y. p. h. m. a. r. t. e. l.

206
103v

Zenth Gherghor wgh mondh Az
Sidook veteek a kereztfath a földre
ees christus kezeith kÿ nÿoytwa
rea fekooteek ees testenek me<e>rteke
5 zerenh harom Furast tönek az
kerezthfaan ees az kereztfath ighen
kemen vala az vas zegheknek semÿ
ely nem vala hogh az artatlan
testoth kemeenben zaggathatnayak
10 Elezteeb ew kezeinek fel zeghe<ze>seert
mynd ew testenek ÿnai Sogorganÿ
kezdenek ees mynd ew testeeth megh
zoroÿtak hogh az bal kezeeth altal
akarnaÿak zegheznÿ nem eri vala
15 a Furatoth tahath hwzyak vala
zoroÿthwan kotellel Genghe testeeth
ees az nagh hwzas mÿath kezde
ew teste teteme egmastool el ozlanÿ
ees el zakadoznÿ parczagwan
20 hogh lattathnak vala mynd
o tetemÿ Azonekpen labaÿt

(*VD/PT: Sa 66*) Alia manu extensa viderunt sic retractam, quia non pertingeret ad locum foraminis ex opposito facti, propterea ligaverunt cum chorda, et sic violenter traxerunt, (*VD/PL/Ans*) ut omnia ossa sua et membra apparerent.

Zench Glnzghoz vogh mandh dz
 Gudok vreck a freytsfach d fader
 ey chresty freytsch by nyoytwa
 wa feyterck ey tftent mirtte
 freytsch halom fudast comk dz
 freytschaan ey dz freytsche igthen
 femm vata dz val zryghkunt fomy
 vly nrm vata hogh dz attatlan
 tftoth femm vben zaggatqatnauk
 tftoth ey freytsch fcl zryghstet
 mynd ey tftent ijuu Gogozgung
 freytsch ey mynd ey tftent mynd
 zoytack hogh dz bal freytsch alcl
 abalnauk zryghzung nrm ey vata
 d fudatvch tabatq tftent vata
 zoytackvauk tftent Gogozgung
 ey dz nagh Gogozgung mynd freytsch
 ey tftent tftent ey mastoot ey vlamy
 ey v. z abadzung mynd zryghkunt
 hogh latatqatvch vata mynd
 ey tftent zoytackvauk tabatq

207
104r

huzwan az furathra kötellel
Ezönkeppen nagh vas zeghghel
altal zeghezeek, Nekyk labbal
nyömwan, nekÿk kezzel ötet veruen
5 Merth a kereztfä zeltelen vala
azeerth eggyk labath masyk ala
teweek es özue kemenyön zeghe
zeek ees a zeghek oly themerdö-
kök valanak hogh a seböket mynd
10 be telyk vala ees veer semmÿ ky
nem iögheth vala ees edes ziz anÿa
halwan az veröknek chengheseeth
Merth az sokassagnak köuöle vala
ees az sokassagtol nem lathatÿa
15 vala ihesust Mykoron a veröknek
chengese be mene fölebe ees az
ziznek ziweben tahath megh
zorolanak ees monda Oh enneköm
een fyam meghalok Ees mÿkoron
20 halla a veroknek masod cherdöleseet
Esmegh azonkeppen monda, Labam
es kezem

(*VD/PT: Sa 66*) Ligaverunt cum chorda et sic violenter traxerunt, et confixerunt malleo percutiendo clavos super manus et crucem. (*SDP*) Et quia crux arda erat, unum pedem supra alium posuerunt, atque magnum durum ferreum clavum per ambos pedes percusserunt (*VD/PL/Ans*) adeo spissum, quod tum sanguis non potuit manare, ita vulnus clavo replebatur. (*OL*) Mater vero pia quotienscumque audiebat malleorum ictus, totiens cor suum configebatur. (*VD/PT: Sa 66*) Haec Virgo benedicta perpendens et sonitus audiens clamabat iteratis vocibus . . .

24
 25
 154
 húzom az fudatára kottell
 ezonképpen nágh vas zuggyárl
 által zuggyárl néknek labbal
 nyomman in tye kézzel ötöt videren
 Mesteg a keresztfa Zoláren vála
 azerech egyyk labath masyk ala
 tewetk egy ozur keményon zeghe
 zert egy a zuggyárl oly tizimredy
 pot valamak hogh a sebotet nyud
 ké telyk vála egy vörsemnyéky
 nem ipóth vála egy egy zuzánja
 halwan az vörsemnyéky chengyestrek
 Merth az fakastagnak kúpale vála
 egy az sebotet nyud in m latizatiya
 vála kúpale Mestegon a vörsemnyéky
 chengyest ké nem folele egy az
 zuggyárl zivvelen tabath inyeg
 zolárenab egy munda Oh vörsemnyéky
 ren fiam inyegyalok egy inyegyalok
 tralla a vörsemnyéky masod chengyestrek
 tsingh azonképpen munda Labam
 v. kúpale

Ees ez zokath ký bochathwan
földre le esseek mýkeppen holth
cieuen chak zýwe alýgh lebegh
vala, Ees vas vellakkal fel eme-
5 leek az kereztfath mýglen a fa
a földbe menth vala addeglan a
sebök megh nýlanak a testinek
nehességheerth megh nýlanak
a sebök ees o vere kezde thahat
10 ky ioný azerth gondolyatok zeghe
nýök Christusnak serelmeth
es o faydalmath Ees annýanak
mýkoron latha fýat ruhaiabol
megh foztani Mezeitel(n)enyl
15 a kereztfára le thereitený kezeit
vero mýat zeghekkel altal
zeghezný ees a tolwaýoknak
eggiketh yob felöl masikath
balfelöl fezeithven közebbe
20 ihesusth Jt be the(z)leek az zenth
iras Gonozokhoz hasonlatoth

(Ans) Et cum erectus fuisset, tunc propter ponderositatem corporis omnia vulnera lacerata sunt et aperta, et tunc sanguis de manibus et pedibus emanavit. (Mc 15,27) Et cum eo crucifigunt duos latrones, unum a dextris, et alium a sinistris eius, (Io 19,18) medium autem Iesum. (Mc 15,28) Et impleta est Scriptura, quae dicit: „Et cum iniquis reputatus est.”

Egy ez Zokathlyi bocha utjában
 földre le esett nyitkópn holty
 itém en csak Zivor lilygő k-begh
 vada egy vasvillakkal felém
 lőp az füző fath nyglen a fal
 a földem mély vada addeglan a
 s-bok magh nyllanak a k-stunk
 h-m-g-stgárvóly magh nyllanak
 a s-bok egy o vör k-z-d-chaivat
 ty unij Zivóty gondlyutok Zivóty
 nyok Christusnak s-e-l-m-ty
 v. ofajdalmath egy unij unak
 nytkozon lattja f-iat zubbacabol
 m-gh foztam k-z-ite k-nypl
 a füzőfára k-törvén nyfözre
 v-r-zo nyat Zivótykkal alcak
 Zivótyziny egy a colmájoknak
 egykötő job felöl mas-kath
 b-alk-öl fezzégyorn fozbb
 utra It k-th-z-ty k az Zivóty
 ny Gonozothoz lrasontatly

209
105r

Ees be theleek az iras kÿ wgh
mondh Megh asaak een kezei-
meth ees en labaÿmath ees
megh zamlalaak mÿnd een
5 tetemeÿmeth, Mond vala ihesus
atÿam bochassad nekÿk merth
nem twggÿak mÿth teeznek
Azeerth kereztyen embor tanolÿ
Christustol bekeseghot awagh
10 zenwedetoth Merth palmakkal
megh veretoth ostorokkal osto-
roztatotth Tiuis coronawal
koronaztatotth vas zeghekkel
zegheztetoth nÿalakkal for-
15 toztetott ees megh karomlatot
ees halalra karhoztatotth de
maga mÿnd ezoketh el feled-
wen wgh mond atÿam bochassad
nekÿk Azerth ne mongÿa
20 valamelÿ, kereztye?en embor
nek magaat ha cristusth elle-
seghenek zerelmebe nem koue
tendj

(Ps 22,17) „Foderunt manus meas et pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea.” (Lc 23,34) Iesus autem dicebat: „Pater, dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt.”

273
209
105

Coy by the hie az way by wagh
 mondh Migh asaat vrytzer
 myth by vn labaymath ety
 mygh Zambalaat mynd vn
 tte mymyth. Howd vula ihay
 Atyam bochassad mbyk myth
 my twaggyat myth twyrt
 Dzyrth fertytych embz canoly
 Christufol beke tygot dwagh
 Zennvortyth Mryth pulmakkal
 mygh vryttyth ofowekal ofo
 ozlatotth Tmy coronayval
 Koronazatotth vry Zryghkkel
 Zryghzerttyth myalakkial for
 tytetyt vry mygh f. wvmlatot
 vry Galaba f. vryzototth de
 maga mynd vryttyth vl f. h. d.
 vry wagh mond atyam bochassad
 mbyk Dzyrth m. mymya
 Valamby fertytych embz
 mt magat h. vryttyth vry
 f. ghent. Zvrlm. de m. h. my
 vry

Ees pilatus a kereztfara neweth
ekkeppen ira Nazareth beli ihesus
sidooknak kÿralÿa [va] vala irwa
sidowl Gõrõgyl ees dÿakwl
5 merth az varoshoz kõzel vala
a hel holoth megh fezeitõttek
vala õteth. eez neweth kedeglen
sok sidok megh olwasaak ees mon-
dnak vala a papifeiedelmek ees
10 a zerzetõs sidook pilatusnak Ne
iriad sidok kÿralÿanak, hanem
eztiriad¹ hogh õ mondotta Sidok
kÿralÿa vagyok, Felele nekyk
pylatus A mÿth megh irtam
15 megh yrtam| hogh ez ielõn valo
iras be telneiek A mÿth irtam
megh hyhatatlan irtam
A vitezõk hogh megh fezeytõttek
volna õtet weweek õ ruhaiat
20 ees theweek neegh felee ees az
neegh viteznek iuta eg egh
benne azerth mezeitelen az

(*Io 19,19*) Scripsit autem et titulum Pilatus. Erat autem scriptum: „Iesus Nazarenus, Rex Iudaeorum.” (*Lc 23,38*) Erat autem et superscriptio scripta cum litteris Graecis et Latinis et Hebraicis, (*Io 19,20*) quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Iesus. Hunc ergo titulum multi Iudaeorum legerunt. (21) Dicebant ergo Pilato pontifices Iudaeorum: „Noli scribere, Rex Iudaeorum: sed quia ipse dixit, Rex sum Iudaeorum.” (22) Respondit Pilatus: „Quod scripsi, scripsi.” (23) Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta eius, et fecerunt quattuor partes, unicuique militi partem.

¹ A t utõlag került bele.

Ery pilatus a Nazareth morth
 cthpen ica Nazareth be h
 sudooknat fizarlye va vala izwa
 sudook Gorygul vep dipitrol
 morth az vuzofhoz kozel vala
 a hel koloth mugh fezytete
 vala orety. Ery morth te deglen
 tot sudok mugh obvafiat ty mun
 vult vala a papifurdelmirk vep
 a zvezrop sudok pilatusnat the
 iziad sudok fizarlyanap h m m
 vziid hagh o mondova G. d. f.
 fizarlye vazyte felik m kyt
 pylatus a myth mugh vltam
 mugh vztam hagh vztam vato
 vas the telmirk a myth vztam
 mugh vykaculam vztam
 a vuzop hagh mugh fezytete
 volun tot vzwep o zultnat
 vep the hart mugh felik ty az
 mugh vuzoyk mca vzygh
 verna vztam mzyvulen vztam

211
106r

az kereztfan fygh vala Ees mýnd
veerrel megh verõsylvh vala ees
feketyl vala Azeerth ihesus harom
zýny vala Azerth oh alazatos
5 lelek Nezýed the zeretõdeth ihesusth
vereseegnek kennýawal ees lassad
õtet zarandoksaggal, harom zyny
zazlowal, Merth ew ziz testenek
feierseghe ees ostoroknak fekety
10 helye ees võrõs veerneky otlese
õteth mutatýak harom zýnynek
Ees a kõtõs vala varratlan fõlõl
kõthõth Azerth mondanak a vite-
zõk egmasnak, ne meteeliyk
15 megh õtet hanem vessõnk nýlath
raytha kye legen hogh az iras
be telneieek mondwan Megh
oztaak een ruhaýmath ees raýta
vetenek nýlath Alwala a neeph
20 varwan el mulwan õteth Megh
karomlýak vala feiõket ingatwan

(Io 19,23) Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. (24)

Scriptura impleretur dicens: „Partiti sunt vestimenta mea sibi, et in vestem meam miserunt sortem.” *(Lc 23,35) Et stabat populus spectans. (Mt 27,39) Praetereuntes autem blasphemabant eum moventes capita sua.*

275.
 106
 az kaxzefan fugh vaha ey mynd
 vrezel mugh veyospleh vaha ey
 feteyl vaha Azvich dny hazom
 zjny vaha Azvich oh alazarof
 akk Azvich vey zaxvdeh dny
 veyfugurk fe my avat ey lassad
 ete zaxvdeh fagghel h. ubm zjny
 hazlowat, Alvich ew zjz veyvut
 fevystygn ey ofvot nat fetey
 halye ey veyq veyvut ey ofvost
 veyth mutatyat h. ubm zjny veyvut
 ey a fonye vaha vaxvallah folol
 fozgoyth Azvich mundanek d vey
 zyk zjny veyvut m veyvut hlye
 mugh ete h. am m veyvut nylath
 zaygha fyx hgen hoges az vaf
 te telvut mondvem Mugh
 veyvut vey zakhaymuth vey zaygha
 veyvut nylath Alwala d mugh
 veyvut vey mubvum veyvut Mugh
 veyvut vey vaha fyx et ingvum

Ees mondnaak vala Vav kÿ megh tÿröd
istennek templomath ees harmad
napon esmegh fel tamaztod ha isten-
nek fya vagh zabadohad megh
5 ten magadath ees zalle mastan az
kereztfarol ees hyzönk neköd
Azonkeppen az papy Sidofeiedelmek
megh mevetyk vala a bÿlch ees
veen sidokkal mondvan egebeketh
10 megh zabadoytott ön magath nem
zabadoytha(ÿ)thÿa megh ha Sidoknak
kÿrاليا zalyon le a kereztfarol ees
hyzÿyk öteth Jstenbe byzotth zabado-
ha megh ötet mastan ha akarÿa
15 A Tholwaÿ eggÿk, kynek Gestas
vala newe megh karomla ihesusth
mondvan ha te vagh a christus zaba-
dohad megh magadath ees mÿnketh
Felele a masik ky ioob felöl vala kynek
20 dÿsmas vala newe ees feddi vala
az bal felöl valoth mondvan Te
sem felöd istenth kÿ azon karhozatba
vagh Merth mÿ igazan teteme-
nÿonkeerth valÿwk ekkenth

(40) Et dicentes: „Vah, qui destruis templum Dei, et in triduo illud reaedificas, salva temetipsum! Si Filius Dei es, descende de cruce!” (41) Similiter principes sacerdotum illudentes cum scribis et senioribus dicebant: (42) „Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere. Si rex Israel est, descendat nunc de cruce, et credimus ei. (43) Confidit in Deo. Liberet nunc, si vult, eum.” (Lc 23,39) Unus autem de his,¹ qui pendebant, latronibus, blasphemabat eum, dicens: „Si tu es Christus, salvum fac temetipsum et nos.” (40) Respondens autem alter² increpabat eum dicens: „Neque tu times Deum, quod in eadem damnatione es? (41) Et nos quidem iuste, nam digna factis recipimus.

¹ IH: Sa 14: nomine Iesmas.

² IH: Sa 14: nomine Dismas.

Eyr. monduat vala. Dru ky mugh gead
 stemmt templomath vey haimad
 napon ofmugh fol fannazted ha stem
 mt fya vagh Zabadeh ad mugh
 ten magadath ey Zulle mastem dz
 freyffulol vey Dyzant m fad
 Dyonfipen az papy. Sidop u d lunt
 mugh muretyk vald a bolch vey
 ven sidoktal mandran ey be fath
 mugh Zabadey cott on magyeth men
 Zabadeytes ughya mugh ha Sidoknat
 fyalha Zalyon le a freyffulol vey
 Dyzant oth f fente lizzotth Zabade
 ha fughz oth mastem ha Dhadya
 a Thohway veyt fymet G fuyg
 vala mure mugh fazonla thustz
 monduan ha a vagh a vey Zabade
 doh ad mugh magudath vey mure feth
 feth a mastem ky web f. fol valla fya
 Dyzant vala mure vey f. fol vala
 a bal f. fol valoth mandran ey
 f. fol f. fol f. fol f. fol f. fol f. fol
 vagh Dyzant mure vey f. fol vey
 veyanteth valyot. veyanteth

de ɔ semmÿ gonozth nem tɔtth Ees
monda ihesusnak Vram emlekɔziel
megh een rolam mÿkoron iutandaz
te orzagodba Wgh mond zenth
5 agoston ky thaneytÿa volt ɔteth
chak az akkÿ melleie fÿgh volth
Monda neky ihesus Byzon mondom
te nekɔd hogh ma velem leez para-
dichomba Wgh mond zenth Ber-
10 nald bodogh azzon kepeben Lathvan
Maria ew fyath hogh ÿmmar mÿn-
dɔnɔstɔl fogwa megh fogÿatkozyk
vala ees semmÿt nem mondvala
nekÿ Nehezelve hogh a tolwaÿ-
15 nak zolna ighen megh kezde nehe-
zylnÿ ees mondanÿ een fÿam halla-
tyk te zood en fylembe nem kɔnÿɔ-
rɔlz en raÿtam Juhodnak keserɔse-
ghewel hyedelmnekɔl enghɔmeth
20 megh fogÿatkoznÿ hadz ees ala
foly vala a veer neegh felɔl a farol
kezeirɔl ees labarol a megh ze<?e>-
hezesrɔl Ees ɔ orczaiabol mÿnden
zepsegh kÿ kɔlth vala

Hic vero nihil mali gessit." (42) Et dicebat ad Iesum: „Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum." (43) Et dixit illi Iesus: „Amen dico tibi. Hodie mecum eris in paradiso." (*Ber*) „Discurrebat enim sanguis ex quattuor partibus rigantibus, nudis manibus et pedibus confixis in ligno. De vultu illius pulchritudo effluerat,

217
 213
 107
 A p semmy ganoych m m epith lry
 monda thysnat dram emletozrel
 megh ren zolan mytozon intandaz
 a azzagodba wgh mond zyrnth
 agoffon by th mnytya vuleh ohty
 chak az itty mller figh vuleh
 Monla mty hny byzon mondam
 a mty d hagh ma velen lry para
 Dichomba wgh mond zyrnth by
 mado budogh azon kexben Lathrin
 Marna by fyalh hagh ymmud mny
 konystol fogwa megh fuyj atkyt
 vula lry semmyt m m monda lry
 mty thozzobul hagh a talow
 nat golnas igien myghty d m by
 zpluy lry mondam an fyan hulla
 oyt te zoad en fylemb m m fomya
 raly en zaytam falyodnat fysthyst
 gannod byrdel mntyl vughymly
 megh fuyj atkyt hndz lry alal
 faly vula a vly megh floy a fawel
 fuyj atkyt lry lalozal a megh zy
 an zofyal lry a azzagodba mnynd
 by fyleh by talow vula

Merth Mynden Embõri allathnal
dizesbnek lattatÿk vala ees ÿmar
dyztelembnek teczczyk vala ees latom
vala en magamath el valnÿ tole kyth
5 zyltem vala Merth egeeb sem vala
hanem nekõm chak eggetlen egh
vala azerth fogoth vala engõmeth
banath ees nem vala honnan valmÿ
kewes vigasagoth venneek O fyam
10 te el menesõd altal yara az een zyve-
meth ees en lelkõmeth te zauid megh
keserhõtenek eghõmeth De mondon
vala zerethõ fyam ky adnaÿa een
nekõm hogh een megh halÿyak erted
15 eedes fyam Oh en nyawalyas mÿth
tegek megh hal een fyam Mÿre
nem hal itt vele õzue megh õ banatus
annÿa. Oh zerethõ fyam O eggetlen
egh edes fyam ne akary engõmeth
20 el hadnÿ avagh hwz vtannad te
hozÿad hogh halyak veled ozwe
megh Oh halal ne akary Ennekõm
enghednÿ

et qui erat prae filiis hominum speciosus,¹ videbatur omnibus oculis indecorus . . .
quia videbam me deseri ab ipso, quem gerebam, nec supererat alius, quia mihi erat
unicus, et ideo non poterat in me se capere quicumque dolor meus, et dicebam
flendo: Fili mi, vae mihi, quis mihi dabit, ut ego moriar pro te. Misera, quid faciam?
Moritur filius, et cur non moritur secum haec maestissima mater eius? Fili mi dilec-
tissimi, noli me derelinquere post te. Trahe me ad teipsum, ut ipsa moriar tecum. O,
mors misera, noli mihi parcere

¹ Ps 44,2.

Meith Mynden Embode all'ational
 Dyzstunck lictuist vula ay ymar
 Dyzalembont tegeyft vula ay lacam
 vula en mugemach el valmy colic fecth
 zytem vula Meith ayre f'm vula
 Hanry in f'm chat egyptien ayre
 vula dyrch fupth vula tuppureth
 kinath ay myn vula Roman valmy
 f'may viga f'gure v'ennat D f'm
 a el m'nsal alial yala dy en zyve
 mech ay en telkomech a f'm d'magh
 f'f'zhqemec egypturech de menden
 vula zerece f'f'm f'y aduiga ten
 m'f'm hages ten m'f'm halyat e'ed
 v'ly f'f'm Oh en my amaly ay myth
 ayre m'f'm al ten f'f'm f'f'm
 v'm al it v'le f'f'm m'f'm f'f'm
 aduiga Oh zerece f'f'm d' egyptien
 v'gh v'ly f'f'm m' alaly tuppurech
 v' f'f'm Avagh h'v'z v'annad a
 v'ozid h'gh f'f'm v'led ayre
 m'f'm Oh h'alal m' f'f'm f'f'm
 tuppurech

215
108r

teen magadath ennekõm Myndõn-
nek fõlõtte engheggyed, ees ennekõm
ky vagyok telyes mýnden kese-
rõsegghel zakazd megh erõmet,
5 Awagh agh kennak auagh fyam-
mal õzue ely megh Oh en zere-
tõ eggetlen egh fyam egetlen
egh õrõmem een lelkõmnek e<e>lete
ees mýndõn vigasagom teged
10 hogh een halyak megh mastan
itt ky teghõdet halalra zyltelek
O een edes fýam esmeried megh
te nawalyas anýadad halgassd
megh een ymadsagomath Illicc
15 hogh fyw megh halgassa õ elhagyot
annýath keerlek halgass megh engõ-
meth fogagh az te kerez<t>fadra hogh
ký eegh testbõl eelnek eggh zerel-
mel eegh masth zeretteek. eegh
20 halallal halyanak Monda az
sidooknak Oh kegetlen Sidook O
nawalýas sydook ne akariatok

tu mihi sola prae cunctis places, extra vires trucidas, matrem cum filio perime! Fili
dulcis unice, singulare gaudium, vita animae meae et omne solatium, fac, ut ego
moriar, quae te ad mortem genui! O, fili, recognosce miseram, et exaudi vocem
meam! Decet enim filium exaudire matrem desolatam. Exaudi, obsecro, in tuo me
suscipe patibulo, ut qui in unum et uno amore se diligunt, et una morte pereant. O,
Iudaei miseri, o Iudaei impii, nolite

ten magadath ematym Myndu
 mt folgte eighoggyd. Sz ematym
 fu magyof atyng mynden test
 wseggyt. Zabard migh vepnet
 Awagly agh fennat Duagh fyan
 mal qur vly magh Oh en yr
 cy rgyeten vgh fyan egeeten
 vgh ozonum ten laltymuk elte
 ry mynden vngaf agom taged
 nogh ren halyat magh mastan
 ut fu agghat kalala gylatit
 O ren vly fyan vmynd magh
 te namalyaf dnyadad halgaf
 magh ren ymal agomath yd
 wogly fyan magh halgaf e p vly agot
 myndit fexlek halgaf magh vng
 mch fagagh az a fex feda magh
 fu vng a fex vly vly vly
 mt vgh masth vrestek vgh
 halalal halymak Monda az
 fidekmat Oh fegeten Sidok o
 namalyaf fydok m akavak

Ennekõm Enghednÿ Meerth een
eggetlen egh fÿamath megh fezei-
tõttetõk. Annyath ees megh fezõhe-
tok awagh akar mÿnemõ egeeb
5 kemeen halallal megh õlyetõk
Oh ennekõm merth eleth megh hal
ees õduõsseegh õletÿk ees fõldebõl
ky vettetyk annyanak mÿndõn
hiedelme, annyath fÿawal õzue
10 el vegetõk O dragalatos fyam O
kegelmes zÿlõttem O ergalmas fyam
fogaggyad anÿadnak ymadsagath
Ne leegh anÿadnak kemeen ky mÿn-
dõnnek mÿndõn koron voltal kegel-
15 mes, fogaggyad anÿadath veled
õzve az kõrõztfan hogh eliõn veled
halalnak vtanna¹ Myndõnkoron
Semmÿ edõsb ennekõm hogh teghõdeth
az kereztfan õlerven megh halyak
20 Semmÿ nekõm keserõb Mynth halalod
vtan valo eletõm Oh ennekõm
zeretõ ihesusom ym megh halok
hyedelnekyl ees Simeonnak tõre
een zywemeth altal verj

mihi parcere ex quo unicum natum meum crucifigitis. Matrem crucifigite aut alia qualicumque saeva morte perimite . . . Vita mea moritur, salus mea perimitur, ac de terra tollitur omnis spes mea . . . Tollite, tollite, suspendite matrem cum filio . . . O, fili care, o, benignissime nate, miserae matris suscipe preces; desine matri nunc esse durus, qui cunctis semper fuisti benignus. Suscipe matrem tecum in cruce, ut vivam tecum semper post mortem. (PT: St III,3,2) Nil mihi dulcius vere, quam tecum mori amplexata cruce. Et nil amarius certe, quam vivere sine te. (VD/PL/Ans) Gladius Simeonis cor meum et animam meam transfixit.”²

¹ Az elsõ *n* feletti ékezet grafiteruzától (tehát késõbbi kéztõl) származik.

² Vö. Lc 2,35.

Enn kym Enghedyn Muzth ten
 vggelken vgh fymatq mugh feze
 tete tpe Anghath vgh mugh feze
 tot Awagh alu mgh mgh vgh
 fymen Galalal mugh ogh tpe
 Oh Enn kym muth vech mgh
 vgh oghsteegh ple tpe vgh feld
 fgh vgh tpe Anghath mgh
 hwd lna Anghath fgh vgh
 el vgh tpe O Anghath fgh
 fegelmf vgh plottem O vgh
 fagagghad Anghath ymad fagath
 vgh vgh mgh vgh tpe fgh mgh
 Anghath mgh vgh fgh vgh
 mgh fagagghad Anghath vgh
 vgh vgh fgh fgh hogh vgh vgh
 Galalal vgh Anghath vgh
 Semmy vgh Enn kym hogh vgh
 vgh fgh fgh vgh vgh vgh
 Semmy mgh fgh vgh vgh
 vgh vgh vgh Oh Enn kym
 vgh vgh mgh vgh vgh
 Anghath vgh vgh vgh
 ten vgh vgh vgh

Oh ennekõm melÿ banatos atte el
menesõd en tõlem oh en zeretõ
fÿam megh feketÿle nekõm az
nap ees ez velagh megh fogÿa
5 Oh ennekõm Merth te ennekõm
atÿam, iegesem, fyam vram ees
Myndõnõm valal Jmmar elõk
atÿam nekyl iegõsõm nekyl ozue-
gyÿl, magzatõmtol el puztulok
10 vramtol el valaztatõm Myndõnth
el veztõk Oh en edõs fyam Myndõn
nekõd lehetõ te nem akarod hõgh een
veled ozwe megh halyak Nekõm
hagh valamely keges thanachoth,
15 kynek felele ihesus zenth irasbol mond-
van Azzonÿallath ime te fyad, vala
zenth ianos otth zomorw orczual
mÿndõnkoron sirwan olyha azt
mondanaÿa Oh een edes anÿam
20 ky gÿyarlo vagh sirasra te tudod
hõgh arra iõttem ees arra zylettem,
te tõled embõrj testõtth arra fogattam

(Ber) „Heu, tu mihi pater, en mihi fuisti sponsus, tu mihi filius, en mihi omnia eras. Nunc orbor patre, viduor sponso, desolor prole. Omnia perdo. Fili dilectissime, omnia possibilia sunt tibi, sed si non vis, ut moriar tecum, mihi relinque aliquid benignum consilium.” Cui Dominus . . . de Ioanne ait: „Mulier, ecce, filius tuus.” Erat et ipse Ioannes praesens et vultu tristis lacrimans et semper plorans. Ac si diceret: „O, mater dilectissima, mollis ad flendum et mollis ad dolendum, tu scis, quod ad hoc veni, carnem de te sumpsi,

227
 249
 109
 Oh conuictum inly banatos attre el
 unuissid en toplem des en zertey
 firm magis fetetice mlym az
 may vry v relagly mry h foggye
 Oh conuictum mlym te vum hpm
 ay an regesem firm vum vry
 mlym mry vum. Inuicid elib
 ay an mlym regesem mlym ay
 gypd maghacemol el mlym
 vumol el vumacem mlym
 el vumol. Oh en elib firm mlym
 mlym hpm te mlym akamad hpm
 vum ay mlym hpm. Oh hpm
 hpm vumely foges thumactotey
 hpm hpm hpm. Z mlym vumol mlym
 van Azoniyallatay mlym te firm vum
 hpm vumol hpm. Zomom or hpm
 mlym hpm on firm vum hpm ay
 mlym hpm. Oh en elib firm
 hpm hpm vum hpm hpm te hpm
 hpm hpm hpm hpm hpm hpm
 te hpm hpm hpm hpm hpm hpm

hogh kereztfan valtanam een
megh embørj nemzetõtth Mykeppen
telnenek be az irasok akkenth
kÿth adoth nekøm een atÿam
5 nem akarodee hogh megh zenveg-
gem azt harmadnapon nekød
dicheylwen megh ielønnom
halattaÿmbol fel tamadok Ne
akarÿ Sirnÿ. Monda nekÿ Jme
10 te fyad Janus, Ees Janusnak monda
Jme te anÿad. O Ianus een atÿam
fya nekød øtet hagÿom bannÿal
vele, sonha el ne haggÿad Nekÿ
zolgal ees øteth vigasztalyad een
15 kepømbe, Latam øteth bankodnÿ
nagh banath ees nagh neheseegh
zalla een keserø zyvemeth Jm
halalomhoz køzel vagÿok ees
megh fogÿatkozom tøbbeth sem
20 elhetøk Ianus megh ølele
Mariath mondwan O banatus
anÿa ergalmaz ennekøm ees
veegh valamÿ kewes erosseghøth

ut per crucis patibulum sanarem genus humanum. Quomodo implebuntur Scrip-
turae? Scis enim, quod oportet me pati pro salute generis humani. Die namque
(*SermDom II, 144*) tertia resurgam, tibi, discipulis patenter apparebo. Desine
flere." (*Io 19,26*) . . . dicit matri suae: „Mulier, ecce filius tuus.” (27) Deinde dicit
discipulo: „Ecce, mater tua, (*VD/Ber*) ei servias, curam illius habe, eam tibi
commendo. Suscipe matrem tuam, immo magis suscipe me.”

hogh fevzrtfan valcanam cen
 mygh embay mmyztyth Myfeyen
 telmure de ay wafok atbench
 tytes aboth mkyu cen ayam
 mren akawderlygh mygh Zemyeg
 gem aze hatmadnapan mkyd
 Jucdeylwen mygh uylngan
 valathaymbol fel tamadok Ne
 akay Gwmy. Monda mkyfure
 tofynd fanuz ay fanufiak monda
 Jun te Amjad. O fanuz cen ayam
 fya mkyd stet bragjom kanygal
 wle fonka et m braggjad vity
 hologyd vey steth vragzchlyad cen
 fepquide Latum steth kanyodny
 nagh banath vey nagh mkyfeygh
 valla cen kofey Zymmyth Jun
 valalombor kyzel vragjok vey
 mygh foygathozom tybberth fku
 vlyrtok Junuz mygh plele
 Marath monduan O amary
 anya vyalunaz vumkyu vey
 veygh valamy fover choffghat

Ees batersagoth Christus lata hogh
egmash megh òleitek. 9 akkerez-
fan syrwaia annya a földön ees
zenth Janus vele özue Oh mely
5 valtsagh neköd ziz maria, Janus
neköd adatek ihesuserth zolga
vreerth thaneywan mestöereerth
zebedeus fya isten fyaerth, tyzta
embör a tyzta isteneerth, Ees
10 az ydötöl fogwa az taneýwan
vewe öteth anýawa Wgh mond
zenth agoston hogh azzonýonk
marianak megh herwadoth wolth
banath mýa orczaýa Ees zaýa
15 megh veerösylyth volna christusnak
veretöl Merth megh chokolyavala
az 9 sebös verenek ceppeneeeth
Tahath christus annýanak mond-
hatta volna Mýnem adatýk ioerth
20 gonoz Merth vermöt asanak een
lelkömnek Jm een dragalatos
anýam Myth vallok te nemzetöd-
töl een adeek te nepednek kyraly

pro Iesu, servum pro Domino, discipulum pro magistro, hominem pro vero Deo,
filium Zebedaei pro Filio Dei. (VD/Bon: Off) Rosa rubens vertitur — heu — mortis
pallorem, | Cum in terram fluere sacrum videret cruorem. (Ps 56,7) „Foderunt ante
faciem meam foveam. (MOP) Popule meus, quid feci tibi? Ego dedi tibi sceptrum
regale

223
 270
 110
 Ex bator fugith Christus lata hoch
 rymasth mugh qlellk .o akkroz
 fan srewala . Annia a faldon tef
 hreth fanay vele ozne! Oh mugh
 walefagh mugh huz maria fanay
 mugh adact druzseth halga
 vuzeth thannymen mufzereth
 hrethruy fya sten fuzeth. tyha
 vmbor a tyha fuzereth / teo
 az ydrotel fogwa az tannymen
 vemy otelq amawa wgh mound
 vuth agoston wgh dzzonjont
 mathant mugh hrethwadoth wleth
 banath mya a hreth tef hreth
 mugh vuzofpeth vetha ypusnat
 vuzetel hreth mugh chot olgavala
 az o stbos vuzereth vuzereth
 vuzereth ypus Anniamak mound
 vuzereth vuzereth Mjym adact wleth
 gonoz hreth vuzereth afanath cen
 hrethvuzereth In cen dragalator
 Anniam hreth vuzereth vuzereth
 vuzereth cen adact te mufdereth fuzereth

koronath Ɔk nekõm adanak feiem-
be tõwis koronath Een adeek Ɔ kezokbe
kyrally vezzõth Ɔk nekõm adanak
megh awolth nadzalath Een ruha-
5 zam nepedeth neghven ezdendõigh
Ɔk enghõmeth megh foztanak ees
ruhamon nõlath vetenek Een az
kyetlembe mennawal elteteem
Ɔketh, Ɔk nekõm az ethõkerth Epeet
10 adanak een az kõziklabol vizeth
adeek nekõk Ɔk enghõmeth eczettel
itatanak Een kõ zabadeõtam Ɔketh
egiptom nepenek kõzepibõl Ɔk
enghometh helhõzteteenek keeth
15 tolwaõ kõzõth Een Ɔketh kõ zaba-
deitam pharahokõrlnak hatalma-
bol Ɔk enghõmeth ponciuspilatusnak
adanak ym een zereõ annõam
melyeketh ennekõm en io tetõmerth
20 adanak merth megh likaztaak
kezeõmeth labaõmath Ees ruha-
mon nõlath vetenek Vgh
mond zenth agoston hõgh christus
a kereztfan fygwen testamentomoth

et tu dedisti capiti meo spineam coronam. Ego te pavi manna per desertum. Ego te potavi aqua salutis de petra, et tu me potasti felle et aceto. Ego eduxi te de Aegypto demerso Pharaone in Mare Rubrum et tu me tradidisti.” (IH: Te 48/Ambrosius)
Auctor pietatis in cruce pendens

coronath qd mltipm adamat feru
 be epus coronath eun adert qd pzetab
 pzetab veyzth qd mltipm adamat
 mugh avallth nad halath eun rube
 nam mppadeth mgepam rzh mlyg
 qd enghemth mugh fozemak rzh
 rubeanon mltipm veyzth eun az
 pzetab mltipm adamat eun rzh
 adamat eun az pzetab veyzth
 adert mltipm qd enghemth rzh
 constant eun pzetab mltipm qd
 egyptom mltipm pzetab qd
 enghemth mltipm pzetab qd
 egyptom pzetab eun qd pzetab rzh
 d rubeanon pzetab pzetab rubeanon
 qd enghemth pzetab pzetab
 adamat eun eun pzetab mltipm
 mltipm pzetab eun eun rzh pzetab
 adamat mltipm mltipm pzetab
 pzetab mltipm pzetab eun rube
 mond pzetab pzetab mltipm pzetab
 a pzetab pzetab pzetab pzetab

221
111r

tøth volna Myndønnek kegesseeg-
nek mÿwelkødeseeth ozthwan
Apostoloknak haborusagoth Sidook-
nak testeeth attÿanak leelkeeth
5 ziz marianak vezerloth zenth Ianosth
Az tolwaÿnak paradichomoth
bønøøknek pokloth penitencia tarto
kereztyeneknek kereztaat hagna
hatod oratol fogwan kylenczed
10 oraÿglan seteetsegh løn mÿnd ez
føldnek kereksegheben ees megh
feketøle a nap mÿnth velagotmÿa
ees kylenczed oran kealta iħesus nagh
zowal ees monda Een istenøm
15 een istenøm mÿre hagÿal eel enghø-
meth Az oth allokban nekyk
halwan iħesusnak kealtasath mond
nakwala Jlieesth hÿia ees nekyk
mondnak vala. had lassuk ha
20 iliees eel iø megh zabadoytya
øteth Twdwan iħesus hogh mÿn-
dønøk megh tøkelletek volna
hogh iras megh tøkellethneiek
Monda Zomehozom

testamentum condidit singulis opera pietatis distribuens: apostolis persecutionem, Iudaeis corpus, patri seipsum, virgini paranimphum, latroni paradisum, peccatori infernum, christianis paenitentibus crucem. (*Mt 27,45*) A sexta autem hora tenebrae factae sunt super universam terram usque ad horam nonam. (*Lc 23,45*) Et obscuratus est sol. (*Mt 27,46*) Et circa horam nonam clamavit Iesus voce magna dicens: „Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?” (*47*) Quidam autem illic stantes et audientes dicebant: „Eliam vocat iste.” (*49*) Ceteri vero dicebant: „Sine, videamus, an veniat Elias liberans eum.” (*Io 19,28*) Postea sciens Iesus, quia omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dixit: „Satio.”

Vgmond Zenth Bernald Byzon
zomehozol nem vizeth sem
egeeb nemø venerekøth hanem
bynøøøknek ergalmas hyteeth
5 kyknek iduessegheerth magadat
ely kemenyon kenzatad az idøben
vala eczeth c()z <az> ysoppal kørnýwl
tølt(ø)ekh adaak zayahoz. Ees adnak
vala neký innýa borth meregghel
10 ees epeuel megh elegyøytwen¹ hog
be telneiek a propheta mondasa Een
ethelømre adanak epeeth ees een
zomehsagomra eczetøth hogh zaia-
ba vøtte volna nem akara megh
15 ýnnýa az vitezøk megh mewetyk
vala eleibe menveen Ees az eczetøth
neký advan mondnak vala neký
Ha te vagh christus sidoknak valasztott
kýralya zabadohad megh magadath
20 Egebek mondnakvala veztegý
lasswk ha el iø elies ees megh
zabadoýtýa øteth Azzonkeppen
az papifeiedelmek az veen sidokkal
megh mewetyk vala mondvan
25 Vaw ky megh thørød istennek
templomath Ees harmadnapygh

(GT 16) Bernardus . . . dicit in persona Christi: „Sitis peccatorum conversionem.”²
(Io 19,29) Vas ergo erat positum. Hi autem spongiam plenam aceto hysopo
circumponentes, obtulerunt ori eius. (IV: Pa) Et impleta est prophetia David
dicentis in persona eius: „Dederunt in escam meam fel et in siti mea potaverunt me
aceto.” (Mt 27,34) Et cum gustasset, noluit bibere. (Lc 23,36) Illudebant autem ei
et milites accendentes et acetum offerentes ei. (37) Et dicentes: „Si tu es rex
Iudaeorum, salvum te fac.” (Mt 27,49) Ceteri vero dicebant: „Sine, videamus, an
veniat Elias liberans eum.” (Mc 15,31) Similiter et summi sacerdotes illudentes . . .
dicebant: (29) „Vah, qui destruis templum Dei, et in tribus diebus

¹ A n talán idegen kéztől való.

² PL/Ans: Quid, Domine, sitis? Salutem peccatorum.

Vgmond Zandbrunnald Byzon
 Zombezol wem vyzoch ston
 vgerb wem vuzerboth hawem
 bynosstunt vuzalmaf bytzech
 fytntk idwystghereth magadut
 vlyfennymon kuzatnd de woben
 wala vyzochada yfowal ppenyul
 vlytch adnak hayahoz. ey adnak
 wala wtyj innija koth mra ggtel
 ey spruel myg vlegypptwer hog
 br telwrt aphta mondafa ten
 vthwmer adnak pcedy ey cem
 Zomchlaganza vlytch hogh zana
 ka votte volna wem apaua mygh
 innija de vitzat mygh mrvityk
 wala vlyt mrvirn ey az vlytch
 wtyj adnan mondat wala wtyj
 wate vagh chystus fido knaf valafott
 fuzalya zabudohad mygh magadut
 vlytch mondat wala vlytch
 kasswk ha el w vlytch ey mygh
 zabudoyya otych d'konteypen
 az papifudolimp de vlytch fudolimp
 mygh mrvityk wala mondan
 vna fy mygh thozed istunt
 templomath ey hawmadnaying

Esmegh fel allatod ha istennek fya
vagh zalle mastan az kereztfarol
ees hyzõnk te nekõd Hogh ihesus
võtte wolna az eczetõth monda
5 Be tõltenek az zenth irasok Tuggya
vala ihesus hogh õ kennõarol myndõn
irasok mýnden peeldazasok Myndõn
mondasok istennek myndõn mon-
dasa es parancholatya megh
10 tokellõttenek volna õn testheen
mýndõn nehesegehõk, mýndõn
nemõ testõk myndõn vlatatossagh
Myndõn zarandoksagok Myndõn
lankatsagok Ehsegehõk zomehsa-
15 gok ees hogh Myndõn testhewel
kennak neheseegheeth¹ vallotta
volna nyelwe sem maratt artat-
lan, merth vlatatos venerekõkkel
itataak Ezõnkeppen megh emezte-
20 teek õ testhe Esmegh kealta ihesus
nagh fel zowal ees monda Atyam
te kezeidbe aýanlom een lelkõmeth
Vgh mond Beda hogh cristus
az õrdõgõth az kereztfanak iogyan
25 latta volna Azeerth monda

reaedificas, (*Mt 27,40*) si Filius Dei es, descende de cruce, (*Mc 15,32*) ut ... credamus." (*Io 19,30*) Cum ergo accepisset Iesus acetum, dixit: „Consummatum est." (*Lc 23,46*) Et clamans voce magna Iesus ait: „Pater, in manus tuas commendo spiritum meum."

¹ Utána lyuk van a papíron.

Es mygh sel allere hie stermt fra
 vagh galle masten az fereze favel
 ry ryzpnt te mkyd hagh dny
 votte volua az veyrom monda
 De voluere az brutzvafote Truggya
 vabe dny hagh o fennigazol mynden
 vafot mynden perldaz afote Mynden
 mondafot stermt mynden mon-
 dafa ry pavanchelacta mygh
 totellettevnt volua on tistean
 mynden mteffghot / mynden
 mmo tefot mynden vcalatoffgh
 Mynden Natuudot sagot Mynden
 cantafagot tefeghote zomvha-
 gotry hagh Mynden tistevnt
 fennat mteffghote vailotta
 volua myelvor sem maratt avat-
 lan / myth vcalatof vevre kotte
 itataaf froukypen mygh vmyte-
 tete o tefen es mygh te alta dny
 nagh sel zornal zey monda dny
 te fereze dor ayaulam ven keltymeth
 vgh qnom veda hagh cuftey
 az qdgoth az fereze fennat wqyan
 cante volua dzerich monda

Atÿam te kezeidbe aianlom Eeen
lelkømek Wgh mond zenth
bernalld magasra haga ees erø-
sen kealta hogh mezzeb halla
5 neiek ees senkÿ magath megh
ne menthethneie de kealtasnak
kønhullatasth ada hogh embø
vele øzue (E)tÿrne ees az nehesseg-
nek zawa kyerth myndønth
10 ez velaghÿ allatoth megh fessle-
nÿ lattatyk, Føldek yndulnak
køuek hasadoznak Coporsook
megh nÿlnak Templomnak
Soporlaha [ʔi]le zakad, ees mennÿ-
15 eeghekø velagossagokbol megh
setetølnek Chak embø nem
kønyøryl kyerth kristus megh
øletÿk ees azth mondwan
feiceth le haythwan. ky bochata
20 zenth lelkeeth Jm templomnak
soporlaha [ʔi]le zakada følyl
mÿnd ala ees føld megh
indula Ees køzyklaak le zaka-
dozanak ees coporsook megh
25 nÿlanak

(Lc 23,46) „Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.” (OL) Unde Bernardus: *Ascendit in altum . . . clamavit voce magna . . . ut ab omnibus audiretur, clamori lacrimas adiunxit, ut homo ei compateretur. (Mt 27,51) Et terra mota est, et petrae scissae sunt. (52) Et monumenta aperta sunt. (51) Et ecce, velum templi scissum est, (Lc 23,44) et tenebrae factae sunt. (Io 19,30) Et inclinato capite, tradidit spiritum. (Mt 27,51) Et ecce, velum templi scissum est . . . a summo usque deorsum, et terra mota est, et petrae scissae sunt. (52) Et monumenta aperta sunt,*

Ees sokaknak teste kyk megh¹
holtanakvala feel thamadanak
ees az serõkbõl ky iõwen õ fel-
tamadasoknak vtanna[!] iõvenek
5 az zenth varosba ees ielõnenek
sokaknak. Ees centurio oth ky al-
vala ees kyk õ vele otth valanak
õrizik vala ihesust Lathwan föld-
nek indulasath ees egeeb chodakath
10 kyk leeznek vala, Ees hogh keal
tassal megh holth wolna ighen
felenek ees dichereek istenth
mondvan Byzon isten fya vala
eez ees igaz embõr ees mýnd
15 az sokassaagh kyk valanak ott
Ees varyakwala az chodakath,
Lathvan kyk leeznek vala
meliõketh verikwala ees az varos-
ba be theerneek wala ees õ esme-
20 roý alnakvala thawolý tõle
ees az azzonnepek kýk õteth
kõuetteek vala Galileatol
fogwan, zolgalwan neký

et multa corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt. (53) Et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius, venerunt in sanctam civitatem, et apparuerunt multis. (54) Centurio autem, et qui cum eo erant custodientes Iesum, viso terrae motu et his qui fiebant . . . (PD) Quia sic clamans expirasset, (Mt 27,54) timuerunt valde dicentes: (PD) „Vere hic homo Filius Dei iustus erat.” (Lc 23,48) Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, et videbant, quae fiebant, percutientes pectora sua revertebantur. (49) Stabant autem omnes noti eius a longe et mulieres, quae secutae eum erant a Galilaea (Mc 15,41) et ministrabant ei,

¹ Utána tolltól származó kõr van.

224
 22
 113
 Ery sokaknak aſt. Ery megh.
 Koltanakwala fel thumadnak
 Ery az ſerokfal Ery iornu o fel
 tamadſoknak vtamal iornu
 az Zent vancſka Ery uelornu
 sokaknak. Ery centuio oth Ery al
 wala Ery Ery o vyle oth valamak
 qzuzk wala thuf Latoyan fold
 nek indulafath Ery egerb chodakath
 Ery kuznek wala Ery lugh te al
 wafal megh Kolt wobna ighen
 felent Ery dicitate iftuth
 mondan Byzon iften ſra wala
 Ery Ery igaz embe Ery hujnd
 az ſokuffaugh Ery valamak ott
 Ery vanyalwala az chodakath
 Latoyan Ery kuznek wala
 meliſeth vritwala Ery az vatoſ
 be ta thornu wala Ery o ofur
 roy alnakwala thawach wale
 Ery az azzompe Ery oth
 fowter Ery wala Galikentol
 ſegwan halgalwan wpi

Egetombe mennek vala mariaual
 ierusalembe merth az sidoknak
 nagh innepok vala hogh ne ma-
 radna o teste zombatra Merth
 5 nagh Jnneph vala az zombath
 kereek pilatusth, hogh megh tor-
 neiek labokath ees el temetneiek
 hogh az innepre oth ne marad-
 nanak Eel iovenek a vitezok
 10 ees az tolwayoknak megh torek
 zarokath, hogh mykoron kedeegh
 mentek volna ihesusshoz hogh
 latak hogh megh holth volna
 nem toreek megh neky zaraýt
 15 hanem egyk az vitezoknek kynek
 longinus vala newe. Lanchaval
 ew oldalath megh nytha azaz
 megh oklele Ees legottan io [v]ala <lara>¹
 az sebbol veer ees vyz Ees az vitez-
 20 nek vala vak zome hogh megh
 oklelte volna ihesusnak oldalath
 az Lancharol Cheppene egh cepp
 veer zomere legottan megh nyleek

quae simul cum eo ascenderant Ierosolymam. (*Io 19,31*) Iudaei ergo, quoniam Parasceve erat, ut non remanerent in cruce corpora sabbato, erat enim magnus dies ille Sabbati, rogaverunt Pilatum, ut frangerentur eorum crura, et (*OL*) tollerentur de cruce. Venerunt ergo milites et amborum latronum fregerunt crura. (*Io 19,33*) Ad Iesum autem cum venissent, ut viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura. (*SermDom II, 137*) Sed unus militum sc. Longinus [vaclangus] lancea latus eius aperuit, et continuo ex eius corde exivit sanguis et aqua. Et dicit beatus Augustinus, quod una gutta, quae exivit de latere Christi Domini, cecidit super oculos militis Longini, qui prius fuit caecus, et illuminavit eum.

¹ DÖBRENTEI a bal margón még ezt látta: *vallara* (RMNy. IV/2, LVIII. 1.). A szó eleje a könyvkötő áldozata lett. Vö. a 105. lap 1. sorához írt jegyzettel.

grombe murrek vala mubamal
 uzupulmbol mureh az sidoknak
 nagh imreppk vala hogh m m q
 radna q tpe zombatra Mureh
 nagh fimmph vala az zombath
 fexrk pilatusth hogh mureh tpe
 murek labokath ey vl temetmurek
 hogh az impre oth m maled
 manak tcl iqremk a viregok
 ey az tolwayok nak mureh tpe
 zavadath hogh murezin fedegh
 murek volna thullhoz hogh
 Estak hogh mureh volna
 mure tpeert mureh mure haraigt
 kaurm eyggt az viregok tpe
 longinij vala mure. Lanchamal
 ew albulath mureh mure azaz
 mureh tpeert tpe legottan ipdula
 az fubel vure ey mure ey az vure
 mure vala vure hure hogh mureh
 tpeert volna thullnak bulalath
 az Lanchamal tpeert mure ey
 vure zurede legottan mureh mure

lata

Zome Ees neky wgh tetteek hogh
olyan zome lön mÿnth germøk
voltaban ees olyan iol lathna ees
azeerth benne hywn. annak vtanna
5 martirumsagot valla kapadociaba
Cesarea neuv varosba, ees nagh
choda hogh holt testbøl weer ees
vyz ioue kÿ Ezt ky latta byzonsa-
goth töt rola ees igaz nekÿ byzon-
10 saga ees o twggya merth byzon
a mÿth mond hogh tÿ ees higgetøk
Ezøk arra löttek. hogh prophetaknak
irasy be telnenek Tetemeth megh
ne tÿrietøk o belöle. Ees mas iras
15 wgh mond, Lattak kybe gÿakdos-
taak Hogh kedeeglen esthwe
lotth wolna. merth nagh peentøk
vala Joue neminemø embør aro-
matiaabol kÿnek vala Joseph newe
20 kÿ vala Jambor ees igaz embør
vala ees ihesusnak vala titkon
valo taneÿthwanÿa sidoknak
felelmeerth ees istennek orzagath
varando vala

(*GT 13*) Unde in Christum credidit. (*Io 19,35*) Et qui vidit, testimonium perhibuit, et verum est testimonium eius. Et ille scit, qui vera dicit, ut et vos credatis. (36) Facta sunt enim haec, ut Scripturae implerentur: „Os non comminuetis ex eo.” (37) Et iterum alia Scriptura dicit: „Videbant, in quem transfixerunt.” (*Mc 15,42*) Et cum iam sero esset factum, quia erat Parasceve . . . (*Mt 27,57*) venit quidam homo dives ab Arimathaea, nomine Ioseph, (*Lc 23,50*) qui erat . . . vir bonus et iustus, (*Mt 27,57*) qui et ipse discipulus erat Iesu, (*Io 19,38*) occultus autem propter metum Iudaeorum, (*Lc 23,51*) qui expectabat et ipse regnum Dei,

Eez embør nem enghedøth vala
a sidoknak chelekodes(n)enek ees
tanalchoknak be mene pilatus
hoz ees Byzwan kere øtet ees
5 kere øtesteth pilatus. legottan
ada merth tuggya vala hogh
megh holth Ioseph vøth vala
Gyolchoth, Ioue ees leweve
ihesusnak zenth testeeth, ees iøue
10 Nicodemus ky ihesushoz eleeb iøtwala
eiel hozwan nemes kenetøketh
mÿnt zaaz fonth volna kÿth vøt
vala ihesus testenek Ees be takarak
tÿzta gyolchba ees megh keneek
15 nemes kenetøkkel. mykeppen
sidoknak zokasa vagon teme-
teesre Ees a helyøn holoth
ihesus megh fezeitetoth vala
ott keerth vala ees a kerbe
20 vÿ koporso, kybe meegh sen
kyth nem temettek vala

(IV: Pa) qui non consenserat actibus et consilio Iudaeorum, *(Mc 15,43)* et audacter introivit ad Pilatum, et petiit corpus Iesu. *(Mt 27,58)* Tunc Pilatus iussit reddi corpus. *(Mc 15,46)* Ioseph autem mercatus sindonem . . . *(Io 19,38)* Venit ergo et tulit corpus Iesu. *(39)* Venit autem et Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primum, ferens mixturam myrrhae et aloes, quasi libras centum. *(40)* Et ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudaeis sepelire. *(41)* Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus, et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat.

229
115r

Azeerth otth az sidook innepeiert
temeteek el ihesust ees ioseph
tewe ihesusnak zenth testeeth
onnon vy koporsoiaba kyth ky
5 faragothwala kobjol Ees az
(c)koporsonak aytoiara nagh kquet
tamazthwan ees el mene
Valanak otth thauol nezwen
kyk kozot vala Maria kysseb
10 zenth iacob annyä ees Ioseph
annyä maria. Ees salome
leanyä ylwen a koporso ellenebe
Nezyk vala holotth tenneiek
a pentok el multwala zombatra
15 verrad vala Elmenenek ees
alkotanak kenetoketh hogh mynth
az zombath el mulneiek ionenek
megh kenny ihesusth Ees zombaton
vezteglenek az parancholat zerenh
20 Masod napon a papifeiedelmek
ees irastudo sydook golenek
pilatushoz Ees mondanak neky
Vram Megh emlekotznk merth
az hytetq vgh mondwala eleuente

(42) Ibi ergo propter Parasceven Iudaeorum . . . posuerunt Iesum. (Mt 27,60) Et posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Et advoluit saxum magnum ad ostium monumenti, et abiit. (61) Erat autem ibi Maria Magdalene . . . (Mc 15,47) et Maria Ioseph (Mt 27,61) sedentes contra sepulcrum. (Mc 15,47) Aspiciebant, ubi poneretur. (Lc 24,1) Una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portantes, quae paraverant, aromata, (Mc 16,1) ut ungerent Iesum, (Lc 23,56) et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum. (Mt 27,62) Altera autem die . . . convenerunt principes sacerdotum et Pharisei ad Pilatum. (63) Dicentes: „Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc vivens:

23
 22
 115
 Izvich oth az slobok nimpri...
 te mteck el ihrye cy. ioseph
 erve ihrynat zynth testerth
 amon vy koposouba fynth cy
 fawagoumbala tobol cy. az
 koposonat aytonara nugh f...
 eamagtz man cy. el m...
 valanak oth th. mol m...
 f... fozot vala Nazia f...
 Bruchiacab amnye cy. ioseph
 amnye matia cy. salom
 kanya ylyon a kopozfo v...
 Drzyk vala Boloth amnye
 a p... of multavala Zombura
 v... vala el...
 alkotanak f... to... h... m...
 az Zomburth el...
 nugh f... ihryth cy. Zomburth
 v...
 Mas... n... a...
 cy. v... f... g...
 pilatushoz cy. m...
 v... nugh...
 az h... vgh mondvala...

230
115v

Harmad napon fel tamadok Azert
öriztessed a koporsooth harmad
napig h merth ne talantan
el ignek taneythwan y ees el
5 vroz yak oteth ees az nepnek
azt mong yak, hogh fel tamadoth
halotta ybol Ees az vtolso tewol-
ghees gonozb (z)lezen az elebi-
nel. Monda nekyk pilatus
10 Men yetok el es orizietok mynth
iobban tuggiatok azok kedeegh
elmenenek megh orizni a kopor-
sooth ees pecheettel megh pechet-
leek a koueth, Lathwan ziz
15 maria hogh el akarnaiak
temethny ihesust es mykoron
az kereztfarol le akaryak vala
venni Monda nekyk Lissan
vegetok istennek newe¹ hogh
20 maszor ky ne otlyek en fiam-
nak veere Mynth le votteek
volna Legottan veue oteth

Post tres dies resurgam. (64) Iube ergo custodiri sepulcrum usque in diem tertium, ne forte veniant discipuli eius, et furentur eum, et dicant plebi: Surrexit a mortuis; et erit novissimus error peior priore.” (65) At illis Pilatus: „Ite, custodite sicut scitis.” (66) Illi autem abeuntes, munierunt sepulcrum signantes lapidem (IV: Pa) cum sigillo.

¹ A Nádor-kódex azonos helyén: *nevebe* (302).

Hasmadnapon fel tamadok Azok
 pruzessid a koporsóth halmad
 napigh mutha m balantan
 el igent tamajthwaniy vey. el
 vrozjak stich vey az mupint
 az monyjak hogh fel tamadok
 Kalottajdol tcy. az vtolso t papot
 gonyy gonozd Jozsu az vrbu
 ml. Alonda mtyk pilatus.
 Mnyrtok el v ozvutok mnyth
 robban tuggiatok Azok tidvgh
 elmurumk mgh ozym a kopoz
 sooth tcy. pruzessid mgh pthrt
 kek a fourth, Kachwan Joz
 maria hogh el skatnarak
 t mttiny ihust vey mgyron
 mtyrtfadol le apayhakvalla
 vrmu Alonda mtyk Kassan
 vnyrtok istemk nehor hogh
 maszoz ty m othvz v n sam
 nakt vaza. Mnyth le vottert
 volna. Vrgottan vrmu stich

231
116r

ølebe A fòldøn jlwen hol vele
bekelyk vala hol neky zolvala
hol feiet hol orczaiat, hol kezeit
hol labaýt ees ø derekat megh
5 kemenjëitwen chokolya vala
Ees mongya vala Oh en fyam
nekøm myre nem felelz Nemde
ezee atte aldoth zaad kÿ sidok-
nak chodakath edesen *predical*vala
10 kezeetth chokolwan ees mondwan
Oh en zereþ fyam Nemde ezøkee
atte kezeid kyk Sidoknak choda-
kath teeznek vala, Labait bekel-
ven vgh mondvala Nemde ezøkee
15 allabak kyketh a sidok gÿakor-
ta ÿmadnak vala Nemde ezee
az oldalak awagh derekad
kyth ely yghen zeretnek vala
Ees kemen kenokath thewen
20 egeeb nemo testøðøn, Ees mÿn-
den tagÿara kylemb kÿlemb
sirmakath tezøn vala

22
 23
 16
 ptole. A foldon ylvon holvock.
 betelut vula hol wty zolvala
 hol fere hol oduat. hol tezt
 hol labajt vy q d r p at un gh
 fer m n j r t u r n chokolya vula
 ty mongya vula Oh en fiam
 nrtom myx um fclt. Nrmde
 eze att. allabh zaad ty sidok
 nat chodafath v d f r n p dicalvula
 fzretth chokolwan vy mondian
 Oh en z r r t p fiam Nrmde eze
 att fz r r d t n t Sidok nat choda
 fath ter p r k vula. Labut betel
 v r n p e g z m o n d v u l a N r m d e e z e t r .
 allabak fz r r t h a s i d o k g y n a b r
 ta v j n u d n a t v a l a N r m d e e z e
 a z b l d u l a k A w a g h d r e t a d
 f y t h e l y y g e n z r r e t m k v a l a
 t y f e r m n f e n o p a t h t h r w e n
 f y r e b m m p k s t a b e n t y m i j n
 A n t u g y a z a t y l e m b f y l e m b
 f u a l m a k a t h t e z o n v a l a

Ees annÿ vala az siralm ees
kõnveknek hullasa, hogh ȝ zenth
fyanak testeeth a werbøl vele
ky mosta vala
5 Jmmar hogh el akarnaÿak temet-
nÿ Nicodemus ees Ioseph, Semmÿ
keppen az ȝ kegyõs annÿa nem
haggya vala hanem wgh
mondwala meegh eegh keusee
10 Megh haggyatok ennekõm hogh
syrassam awagh sirathassam
õteth, vagy ȝ orchaiath be fõdteek
a wagh takartaak mondotth
O en baratÿm ne temesseetõk meg-
15 len el õteth, aggÿatok õtet az
nÿawalÿas annÿanak hogh
ÿmar tarthassam õtet meghalvaia
Ees ha el akariatok õtet temethnÿ
temesseetõk annÿath ees el fiawal
20 Ees mÿnd a kõnÿøl allok sirnak
vala Jnkab annÿanak banatÿan
awagh keserõseghen honnem
a fÿwnak serelmen

(Ber) Lacrimarum tanta ubertas effluserat, ut . . . rigabat cum lacrimis extincti filii corpus. „Illum adhuc paululum relinquire mihi . . . Faciem illius subtracto velamine videam . . . Nolite eum tam cito tradere sepulturae, date illum miserae matri suae, ut habeam illum mecum vel saltem mortuum. Aut si eum ponitis in sepulcro, me miseram sepelire cum illo.”

Ery dny vala az szalyh ery
 p... h... h... q...
 f... a... v...
 In mosta vala
 Inma... h... el...
 ny... d... ery...
 f... az... d...
 h... vala... h...
 m... m... h...
 M... h... h...
 s... d... s...
 o... h... q...
 A... t... m...
 v... m...
 l... el... d...
 n... d... h...
 i... t... o...
 t... el... o...
 t... d... el...
 t... d...
 t... d...
 v... d...
 v... d...
 v... d...

Iolleheth alygh Zolnak vala
banatheerth ees siraseerth de-
maga mondnak vala akkyk
oth alnakvala, Oh azzon kerõnk
5 tegh(e)õdeth elegõgeel keserõsegõn
haggiad el temethnõnk oth
Maria kedeglen semmýkeppen
nem valhatyk wala megh õ
zenthfyatol. hanem erõuel
10 õthõle el weweek ees el teme-
teek õteth completanak ideien
El themethven Jmmar annyã
fekzõn vala az serõn awagh
az koporson keze el teryeztwen
15 ees wgh mond vala Aldotth
le<e>gh en zeretõ fyam ees aldotth
legen a they akkýth nekõd
attam ees aldotth a gymõlch
ees mýden munka kyt te veled
20 tõttem Een zeretõ edes fyam
Tahat zenth Janos keserõ sirassal
fel emele annyath ees haza
viue

234
117v

Ees sok azonnepek keserÿkvala
öteth sirwan
Azerth gondolyatok mÿnd Mykep
pen mardoth zizmaria puzt(a)ulvan
5 ew fyatol hyzom hogh mykoron
Zenth Janos hyÿa vala öteth
tahath ziz maria nagh keserö
sirasokath tezen vala mondvan,
Nem een zeretö fyam zawa
10 eez Nem eggetlen eggen zawa
eez Azeerth eez anyath azaz
Christusnak keserwes zÿleiet
keerywk hogh mÿnketh bynese
keth aÿanlyon ew (r)zerethö zenth
15 fyanak. kÿ aldotth orokköl orokke,
Amen
Ezor ötzaz hatod eztendöbe
zenth vilhelmus napyan

Ery sok azzo mept festyikalala
 oth szidam
 Zveth gondolatok nyrd Mppcp
 pen ma Roth Zymatia puzal
 kve fuzul huzomlyugh mykaron
 Zveth fuzoz Zymavala oth
 tarata Zymaria nagh fofez
 kulafotath tezen vaba mondann
 Mem ren Zveth fuzam Zama
 ez Mem igyellen igyem Zama
 ez Zveth ez amjath dzaz
 Christusnat fofezat Zylert
 fozypt hagh myntath byrse
 feth ajmlyon ev Zvetho zanyh
 fuzmat. Kis aldotth pttke pttke
 Amm
 Eze pthaz haval ezendob
 Zveth vultymy nappam

**Kezdetnek ayoitatus gondo-
latok awagh ymadsagok mÿn-
den orakra ees elözör comple-
tara veternye elöthh**

- 5 URam ihesus christus ký az te hala-
lodnak elötte weerös verökkel verei-
tözel. Agh enneköm ez elettnék
nyawalÿassagaban veled vereit(e)öznöm.
hogh hewsagos nÿwgodalmal el ne lan-
10 kaggÿak. hanem az een orczamnak
veereeben te veled eelÿek elö kenÿerrel. Ees
a te vereiteködnék dragalatos vrwssaga
vigazÿon megh enghemeth koorth. Ees
helhöztesson a mennyei vdwarba. Ees
15 ký akaral iudasnak apolgatasanak mÿatta
az kegetlen sydoknak kezeben adathnÿ
Ees vitethnÿ kötözwen annas hazahoz.
hogh az örök halalnak köteleith mÿ
rolonk el venneed: keerlek teghedeth ne
20 akarÿ enghemeth adnÿ az een

(LS: VIC) De primo completorio Domine Iesu Christe, qui in agonia sanguinem sudasti, da mihi in aerumna peregrinationis huius tecum sudare, ut otiosa non marcescam requie, sed in sudore vultus mei vascar te pane vivo. Tuique sudoris sanguinei balsamum me aegrotum sanet, et caelesti curiae locum representet. Et qui Iudae osculo te tradi in manus impiorum et ligatum adduci ad Annam permisisti, ac vincula mortis aeternae nobis abstulisti, non permittas me tradi

Kezdetnek Anonimus quod
 latos. Hugh vniuersos nunt
 An orat. et cloze. comple
 tati veterum cloze

Cham ihus christus ty az te hala
 lodnat elote vocos verotet veri
 tozel agis emetom et electum
 myanulijass apudian valed veruoznom
 hogh hrosugos myagodalmal el nlan
 f. aggyat. oranem az oen orhamnat
 verceben te veld alijet elo kemjeretly
 ate veruotodnt dragalatos vtoffaga
 vragyon megh engemeth fozetly. co
 ticlorogresson a me mmyci vduzla. ty
 ty atazal iudafnat drelgatasanat myatta
 az fegetten syndnat kezelen adachmy
 ty vutetmy fozgyven Amas hazaboz
 hogh dz orot halalnat foteleuth my
 zolont el vermerdet. ezdet fegredeth ne
 Afary engemeth admy dz oen

236
118v

ellenseghymnek kegetlen kezÿben Ees
zaggassad megh az een veetkøzøtth lel-
kømnnek ø køteleith. hogh batørsaggal
kealthassam. dauid prophetanak mondasath.

5 Megh zaggataad vram isten. az een køte-
leimeth, Annak okaerth dicherethnek
aldozattÿawal aldozom te nekød Amen
veternenek ideien

URam ihesus christus Ky ewnek ew
10 vadaban, Annasnak eløtte az al-
noksagnak zolgaÿatol az archwl
chapaasth el zenvedeed Ees enghedeed
tennen magadath køtøzwen kaÿfashoz
vÿnnÿ. Ees mÿnd eeth altal sol bozzu-
15 sagokath ees nÿawalÿassagokath
zenvedeel: Ke(e)rlek aggÿad ennekøm
bønøsnæk. hogh az te zenth newednek
dichøsegheerth hasonlatos bozzusago-
kath ørwengek zenvednÿ hogh eer-
20 dømlyæk ørøk ørømekkel elnÿ **Amen**

in manus crudelium, et rumpe vincula conscientiae meae malae, ut securus decantem: dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis. Amen. De matutinis Domine Iesu Christe, qui hora matutina coram Annam a ministro alapam suscepisti, et te ligatum ad Caipham duci permisisti, et tota nocte multa opprobria et incommoda pertulisti, tribue, quaeso, mihi peccatori, ut similia pati gaudeam pro gloria tui nominis, et gaudiis perfrui merear aeternis.

Alenstegymnek fegetten kezben ter
 Zaggassad megh az een veltzozottl lel
 Komnek y foteleith brogh biterlaggal
 Fealtgassam dauid prophecanak mondysith
 Megh Zaggassad vram isten az een fore
 leimeth Annak okaceth dicsereczm k
 aldzattynatul aldzom te m k d Am n

Vetermenek idien
 Sam ihu xpus ky cumek av
 vadaban Annasnak elotte az al
 notsaghat zolgayatos az actvol
 csapadst el zemeded es engzeded
 temen muggadach fozozven kaysfakaz
 vymy. ee mynd cech alcaul sol bazzu
 sagokataz ee imanylyasagokataz
 zemededele eilep agyad cimikom
 konosthet brogh az te zench nevemet
 dicsostgocetz hasonlatoz bozzusago
 kathy zwenget zemedny brogh ee
 domlyet ozt oromkkel elny Amen

237
119r

Ees Kerlek hogh a te **K**egessegos zome-
iddel kykkel petorth az megh tagadaas-
nak ideien tekeenteed, engomet nya-
valyas gyarlo bynqsth **G**yakorta
5 megh thekench. ky theghedet megh
tagattalak gonoz gondolatymmal
Bezedimmel myvelkqdetymmal **E**es
tunyasaghymmal, **H**ogh esmeerhessem
megh en az en **F**ogyatkozasymath
10 ees tarthassak penitenciat ew rolok
hogh ekkeppen bochanatoth ees malaz-
toth nyerhessek te nalad **A**men

Elsq oran

URam ihesus christus ky napnak elsq
15 horaŷan Enghedeed te magadat
kqthqzuen vŷny az Sidoknak
gqlekqzetibe **E**es sok bozzusagoknak ees
bozzubezedqknek vtanna **K**aŷphastol
pilatoshoz akaraal vitetny. **H**oloth az
20 sidoktwl gonoztewqnek ees halalra
meltonak iteelteteel, **E**es sokakban

Illis quoque tuae pietatis oculis, quibus tunc Petrum respexisti, me miserum frequenter respicias, qui totius pravis cogitationibus, locutionibus, opibus negligentiisque negavi, ut valeam defectus meos cognoscere, et inde paenitere, ac veniam et gratiam merear apud te invenire. Amen. De prima Domine Iesu Christe, qui hora diei prima permisisti te ligatum adduci in consilium Iudaeorum, ac post multas iniurias et convitia de Caipha duci ad Pilatum, ubi a Iudaeis reus mortis et malefactor fuisti iudicatus, et in multis

Ley Aedelkloogha te begheffes zama
 udel kytkel petych az megh ingudaaf
 nak idren te teenerd en gromt mya
 valyut gyards bynosth byafwa
 megh teick ench by theghedet megh
 tagattulak gonoz gondolatymmal
 bezedimmel mydelstodetymmal by
 tumyafaghymmal hogh esmerzheffem
 megh en az en fagyatkozafymach
 by guthassut peme nciat by zolok
 hogh ekheppen bochanatw by mala
 toty mycheffet te niald **Amel**

Gam ihuy xpy by nymak elp
 horayen enghedel te maguare
 koldozuen myny az Sidoknat
 gpletzerte by sok wuzsagat nat by
 tozzubezedofink vrama Kayphatol
 pilagofoz akuaal vitetny holoeth az
 sidok nat gponozte wamt by gualata
 nuclonak uclitete by sokatban

Vadoltataal hamýssan Ees pyla-
tostol herodeshoz vitethnÿ. ees otth
vadoltatnÿ. ees bolondnak akara
aleitatnÿ. ees megh vtaltathnÿ.
5 ees feyeer ruhaban zenvedeed
magadath megh chufolnÿ. Annak
vtanna ezonkeppen megh chufoltat-
van ees feyeer ruhaban oltotzetwen.
esmegh pylatoshoz bochattataal
10 Kerlek teghedeth agh ennekom bozzusa-
gokath ees bozzubezedoketh az te zenth
newednek dichosegheerth [ke] Bekeseg-
ghel ees orvendetosseghel el zenvednom.
hohg een ielohessem oruendetosseghel
15 az te zenth zÿnød elotth Ees nezhessem
mÿndonkoron az te kewanatos orchadath
Amen

harmad oran

URam ihesus christus kÿ napnak har-
20 mad oraÿan Akaral mÿ erottonk
megh ostoroztathnÿ zabadoh megh
enghometh az orok haragnak

false accusatus. Ac deinde a Pilato ad Herodem te mitti et ibidem accusari et fatuus reputari ac sperni et in veste alba illudi pertulisti. Tandemque sic illusus et in veste alba indutus ad Pilatum es remissus. Fac me quaspiam iniurias et convitia patienter et gaudenter pro tui nominis gloria tolerare et in conspectu tuo gaudio apparere ac vultum tuum desiderabilem semper respicere. Amen. De tertia Domine Iesu Christe, qui hora diei tertia pro nobis flagellari voluisti, libera me ab aeternae irae

Vadaltatal hamissan by pyla
 toscol herode shoz vactymjery oith
 vadoltatmyry bolondnak akawal
 alciatmy. try megh vraltatamj.
 try feyeri zutaban zemveded
 magadutz megh chusolmy. dmat
 vtama ezontepen megh chusolat
 van try feyeri zutaban oltoztetnen.
Es megh pylatoshoz bohattatal
 cilet teghriten agh emrtom bozusa
 gotath try bozubezretketh az azent
 mnedmt dichoslegyriti. feveteleg
 ghol try ozvendestegyel el zemvednam.
 hogh try velobestem ozvendestegghol
 az azent zinyod eloth try mzhestem
 mjudontozon az te kemmatos dechadeth
 Amen **Hamad orat**
Am ihu xpus by napnak ham
 mad azyan akawal my extant
 megh ostoztatamj zabados megh
 enghamth az orok haragnat.

ostorÿtol Melyeketh een eerdømløttem
Ees az te zenthseghøs feyednek sanÿar-
(h)gatasynak mÿatta. melyeketh zenve-
deel az koronazathnak ideien Sanÿar
5 gassad megh az een elmemeth Høgh az
arto genÿerøsegøketh el tauoztathas-
sam. ees ky sokkeppen megh chufolta-
taal, ees veghezetre hal[a]ra karhozta-
tataal, Aggyad høgh tawoztathassam
10 el pokolbely ørdøgnek chufolasath.
ees az øøk halalth. Ees viseleed vram
az te kørøztødeth. Aggÿad nekøm ees
vram isten viselnøm Az een kørøztømeth
Ees teghødeth køuethnøm. Az Enÿmeth
15 mondom kÿ az een bøønømeth illetÿlkÿth
aÿeitatossgal ees zabad akarattal
Fel vezok, høgh ennek mÿatta iwssak
az øøk dichøsegre Amen
hatod oran
20 URam ihesus christus kÿ napnak hatod
oraÿan Az kereztfanak eløtte mÿr-
rawal awagh merøghel elegyeitøt

flagellis, quae merui. Propter sacratissimi capitis tui punctiones punge mentem meam, ut noxias delectationes vitare praevaleam. . . . Qui etiam multipliciter derisus tandem sententialiter condemnatus es ad mortem aeternam. Portasti tibi crucem, Domine. Da mihi tollere crucem meam et te. Meam utique, quae debetur peccatis meis; meam etiam spontaneam et devotam, ut per hanc perveniam ad gloriam. Amen. De sexta Domine Iesu Christe, qui hora sexta fuisti ante crucem vino mirrhato seu fellito

243
 239
 120
Melchizedek en vordemletten
 dy az te zenchseghof feydenk samja
 hantshnat myatta melchizedek zenn
 der az koronazatsnat idem Ganja
 gassad megh az en elmyntz saugh az
 dte gemyrosseghofch el tauozatnas
 samely ty sopekpen megh chusofa
 taal dy veginzetw halaza turkaya
 tataal adgyad dygh tauozatnasam
 el pokolichy ordogm k chusofasaly
 vry az oot halatay ty vylat vram
 az te korozedch adgyad mram ay
 vram yten vshlupm az en korozymth
 dy tegyadch kuetnom. az enymth
 mondom dy az en bonymth vlytyfych
 ayvataossagyal vry zabad akvattul
 kel vezot hogh emnt myatta inssat
 az oot dychseghof dmn
hato vran
Et am dny xpus ty napnat hato
 oryan az bezefanak elotte mirz
 saual awagh mryggvul elegyevte

Borral itataal Ees te ruhaid<d>tol megh
foztataal ees az te kezeidben ees labai-
idban kemensegös vaszeghekkal által
vereteteel ees kegötlenwl az kőřzth-
5 fahoz zeghezteteel ees az kőřztfan
fygwen sokaktol megh karomlatal
ees megh chufoltataal esmegh [czettel]
eczettel itata<a>l Aggyad enneköm vram
isten kŷ az en bōneymerth az gōtrel-
10 meth eerdōmlōttem hōgh te read neezven
mŷndōnōstōl fogwan testbe et lelōkbe
megh sanŷargattassam hōgh mŷndōn
bozwsagh ees bozzubezeed ees gŷalazath
megh vtalwan te veled az kőřztfahoz
15 zeghessem hōgh semmŷt ne zeressek
hanem tegōd megh fezōlth christust Amen

(U)Ram ihesus christus kŷ napnak
kŷlenczed oraŷan kőřztfan
20 fygghel ees nagh felzowal
kealthwan atŷadnak kezeiben

potatus ac denudatus et tuis vestibus spoliatus, in manibus quoque et pedibus clavis acutissimis perforatus et durissime cruci affixus, in cruce autem positus, a multis blasphematus et derisus et iterum aceto seu vino acetoso potatus, da mihi, qui peccatis meis crucem merui, ut in te aspiciens totus totaliter carne et spiritu transfigar, omnique iniuria et contumelia ac confusione contempta tecum cruci affigar, ut nec aliquid sentiam, nisi te Iesum, te inquam crucifixum. Amen. De nona Domine Iesu Christe, qui hora diei nona pendens in patibulo et clamans voce magna, in manus patris

Orat uatant by te zuchtol mygh
 fozentat by as te fezeiden my liden
 hdban demensgeys vafzegezetkel alen
 veretere by fegottlemyl az fegozel
 fahoz zezozezetel by az fozozefan
 fignwen fokukol megh fazonlatal
 by megh chysolatal efmogh fozetel
 fozettel uatant aggyad emm kom vram
 ifen by den komymveth az gytzel
 myth vromlotten hagh te vad neyzen
 mypduffel fignwen te fte te lelyde
 megh fanyagattaffam hagh myuden
 kozzofagh eoz kozzubezar by gyalazath
 mygh vialwan te veld az fozozefan
 zezozefan hagh femmyt in zezozefan
 vram tege mygh fezolety xpus dmy

Ram ihus xpus by napnat
 fylendyd oruym fozozefan
 fozozefan by nagh felzohal
 fealtewan dmyduat fezerben